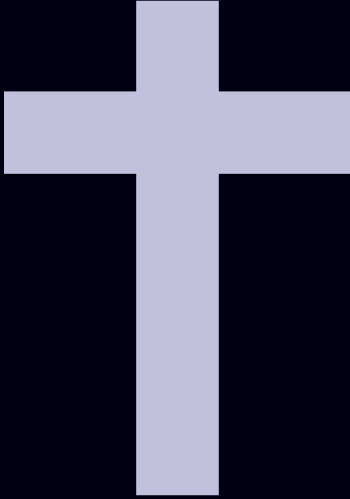

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the
Romanian language

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the Romanian language

copyright © 2018 Pioneers

Language: Bayash (Romanian)

Dialect: Bayash

Translation by: Pioneers

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-11-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 16 Nov 2020 from source files dated 16 Nov 2020

4f9f9ae0-0ef8-56e8-b029-fd38a1a2bfd8

Contents

Luka 1

Evandjelje dă pă Luka

Luka skrijă karči pântru Teofil dă kustu alu Isus

¹ Ka kum šćijec mulc su apukat să skriji dogadajur šje Dimizov u obečalit a su dogodulit antri noj. ² Orikic as re svedoci dăm kap dă šje ur skris šje ur văzut să šje svite Isus, jej šs slugurlje la vorba. ³ Aša sšă ju mam ăngăndit dăm elši pă rând să skrur kutotu pântru činji, glavni Teofile. ⁴ Aša sšă fij siguran sšă poc arăta sšă sšă spuj dă ănkridală dă vorbilje dă šje aj fost ănvăcat kă ăj aje anume.

Andalu spunji alu Zaharija kum su ave Ivan Krstitelj

⁵ ăm zăljiljelje kănd kralj Herod vladale ăm Judeja, are unu popă šje sšă čima Zaharija dăm svečenički rodu alu Abiji, ⁷ sšă mujere aluj isto are dăm pleme alu Aron. Je sšă čima Elizabeta. ⁶ Amăndoj ăs re ăm oči alu Dimizov făr dă duvină, pravedni kă jej cănje toči zapovjedurlje sšă pravilurlje alu Domnu. ⁷ Jej asre făr dă kupij, daje kă Elizabeta nu puče sšă ajvi kupij, sšă amăndoj asre tari bătărni.

⁸ Kănd una ză, Zaharija služule ka popa alu Dimizov ăm Hram, u vinjit vreme pă grupa aluj sšă služulaskă. ⁹ Dă pă običaju antri pop lu izabralit ku kocka sšă mergă ăm svetište alu Dimizov sšă prinusulaskă mirosur. ¹⁰ Sšă ăntreg narodu ašćipta afară ăm udvar sšă sšă aruga ăm vreme dă mirosur.

¹¹ Atunšje andalu alu Domnu su năstămit ăm hram alu Zahariji dădănenenci pă desna parci[§] dă žrtvenik hundi are miros. ¹² Zaharija kănd u văzut pă andal tari su ănfrikušat.

¹³ Daje andalu ju zăs: “Nuči sprije, Zaharija! Arugală ata u fost auzătă. Mujere ata Elizabeta u ave fišjor, sšă tu vi da numi Ivan.

¹⁴ Vi ave fălušaje sšă slavlje sšă mulc sur ăm făluša la fătala aluj.

¹⁵ Kă jăl anume u fi mari ăm oči lu Domnu. Vin sšă tari butură no be.

Mar ăm injima alu mumăsa jăl u fi umpljet ku Duhu Svănt.

¹⁶ Mulc fišjori kari ăs Izraelci su ăntoršji dă rând dă jăl ăm napoj la Dimizovu alor.

¹⁷ Jăl u meržji ăm nenče alu Domnu ka vjesniku ăm duhu sšă ăm pučere alu Ilija kari are dă kănva prorok sšă pomirilaskă pă kupiji ku tatusurlje, sšă ăntorkă pă eje kari ăs nevjerni sšă apušji mudrost dă la heje kari ăs pravedni, sšă pripremalaskă narod pântru Dimizov.”

¹⁸ Ali u zăs Zaharija alu andalu Gabriel kari stăcr ăm nenče alu Dimizov: “Dă pă šje uj šći kă aje ăj anume? Tu vejs kă mes aku om bătărni sšă băšăca ame ăj isto ăm aj.”

¹⁹ Andalu ju ăntors vorba: “Numilje amnjov ăj Gabriel sšă ju mes ku Dimizov* sšă askult šje mu spunji, aša mes mănat sšă svitesk ku činji sšă săc aduk Hir fălos. ²⁰ Punji mă ureči, kănd mar nu maj ănkruzut dă vorbasta šje cam spus, tu njimik nu vi puče sviti păn šje no su dogoduli asta šje cam spus. Vorbilje šje cam spus ur fi ăm pravă vreme.”

²¹ Lume ašćipta afară pă Zaharija, sšă sšă čudule šje fašji atita dobă ăm svetište. ²² Kănd u vinjit afară nu puče sšă svitaskă. Jăl svite ăm znakovur sšă nu puče sšă svitaskă njimikă păn šje nu ju su ave kupilu. Sšă atunšje ur prišjiput kă u avut vizijă ăm svetište.

²³ Kănd u završălit vreme dă služba aluj ăm Hram, Zaharija u fužjit akasă. ²⁴ Atunšje maj dă pă zăljilje băšăca aluj u rămas gărjonă, sšă nu u jăšăt afară šinšj lunj.† Elizabeta u zăs: ²⁵ “Domnu ăj ala kari u făkut asta aku: Dimizov su ujtat pă minji ku milă sšă u lot ăndărăt rušanje dăm oči alu ominj.”‡

Andalu spunji alu Marija kum su ave Isus, Fišjoru alu Dimizov

²⁶ Šasă lunj dă kănd Elizabeta are gărjonă, Dimizov u mănat pă andalu aluj pă Gabriel ăm varuș ăm Galileja kari sšă čamă Nazaret. ²⁷ Jăl u vinjit la fată ăm păr kari su zaručulit ku Josip kari are potomku alu Kralj David. Je sšă čima Marija. ²⁸ Gabriel u vinjit sšă ju zăs: “Ănfălušešćici tu kari ješč izabralit! Domnu ăj ku činji! Blagoslovlită ješč tu antri mujer!”

* 1,2 jej ăs slugurlje la vorba ili “služule alu Dimizov aša spunje alu ominj dă poruka aluj.” † 1,5 Abija are poglavar kari ave grupă dă pop a toc jej asre potomci alu Aron, kari are elši pop dă Izrael (vedi 2 Ljet 24). ‡ 1,9 Svečeniici trăbuje sšă acăci tamjan kari are dulšji măndru miros, dăde prinus alu Dimizov ăm tota điminjaca sšă dă sara pă poseban oltar ăm nontru ăm Hram. § 1,11 desna parci lok hundi andalu are pă lok dă čast * 1,19 ju mes ku Dimizov ăm original skrijă: “kari stă la Dimizov”. Asta ăj zăs ka ukor alu Zaharija. Prisutnostu alu Gabriel, kari vinji direktno dă la Dimizov, ar trăbuji sšă fijă dovoljan dokaz alu Zahariji. † 1,24 Dă pă šinšj lunj, toc u vide kă ăj gărjonă. Atunšje ominji nu su akăca dă Elizabeta kă inka ăj nerotkinjă. ‡ 1,25 Asta ăj dăje kă sămce rušanji kă je nu ave kupij.

²⁹ Marija are uznemirenă dă pozdravu aluj șă je u ănjirkat să să ăngăndaskă șje značalešci. ³⁰ Andalu ju zăs alji: “Nuc fiğă frikă, Marija! Tu aj aflat la Dimizov milă.” ³¹ Punji ureci, vi rămănje gărjonă, vi făta fișjor șă tu ji punji numi Isus!

³² Jăl u fi mari, șă u fi čimat Fișjoru lu Hăl Maj Mari!

Șă Domnu Dimizov ju da autoritet să vladalaskă ka kralju ka kum aj predaku aluj David.

³³ Șă jăl u vladali ăm familija lu Jakov dă erikeš, șă kraljevstva aluj no ave kraj!

³⁴ Marija u ăntribat atunșje pă andal: “Kum poči asta fi kă ju mes fată ăm păr!”

³⁵ Andalu ju ăntors vorba:

“Duh Svânt u vinji pă činji,

șă pučere dă Hăl Maj Mari ču astupa ku umbră.

Dăm ala rând Kupilu Svânt șje u fi fătat dă la činji u fi čimat Fișjoru alu Dimizov.

³⁶ Punji ureci: Rodakinja asta Elizabeta aj bătărănă șă isto u ave fișjor, kă je nu puče să ajvi majmult, ali aku aj mar ăm șasă lunj dă kănd aj gărjonă. ³⁷ Kă njimika nuj nemoguče lu Dimizov!”

³⁸ Atunșje u zăs Marija: “Da ju mă ligizesk ku asta să fjuv ropkinja alu Domnu. Lasă fiğă așă kum tu zășj.” Atunșje andalu u fuğjit dă la je.

Elizabeta u kunuskut pă kupilu alu Marija dăm injimă kă aj ala Mesija

³⁹ Dovă tri zălji dă pă aje Marija su gătat șă u mers pă kalji, je su ăngribit ăm unu sat ăm Judeja pă đal. ⁴⁰ Akulo are kasa lu Zaharija. Je u tunat ăm nontru șă su pozdravalit ku Elizabeta. ⁴¹ Kum u auzăt Elizabeta pozdravu lu Marija u sâmcăt pă kupilu alji kum tari su mișkat ăm injimă, șă Elizabeta are pljină ku Duhu Svânt. ⁴² Elizabeta tari u mužjit lu Marija: “Maj tari ješč blagoslovulită tu ăntri mujer, șă blagoslovulit aj kupilu atov! ⁴³ Adișje mes așă bitnă, kă tu mama lu Domnu amnjov vinji să mă posjetilaskă? ⁴⁴ Kă dăm momentu șje am auzăt pozdravalala ata, kupilu amnjov tari su mișkat dă fălușajă ăm injima ame! ⁴⁵ “Blagoslovljenă daje kă tu aj ănkrizut kă șje Domnu cu igirit sigurno u fi!”

Marija slavalešci pă Dimizov ăm kăncit

⁴⁶ Atunșje Marija u zăs:

“Duša ame ăl slavalešci pă maj mari Domn,

⁴⁷ șă duhu amnjov să ănfălușešci ăm Dimizov Spasitelju amnjov,

⁴⁸ daje kă jăl su ujtat ku milă pă minji pă poniznă ropkinja aluj,

aku toči generacijurle mur čima blagoslovljena,

⁴⁹ daje kă svemoguči Dimizov u făkut mari djelur ku minji,

șă numilje aluj aj svânt.

⁵⁰ Pălăngă toță sământa, Dimizov aj milos pălăngă eje kari ăl poštivalešci.

⁵¹ Ku mănă aluj jăl u făkut pučernjișji lukrur.

Jăl u arunkat afară pă eje kari asre ponosni ăm sufličiłje alor șă pă eje kari asre umișljeni.

⁵² Pă hej bălour vladar lju vărłji dă pă prijestolje,

a pă heje kari ăș ponizni lju riđika.

⁵³ U rănjit pă flămănz ku mănkari bună,

a pă găzdașji lju mănă ku mănjiłje golji.

⁵⁴ Jăl u ažutat pă Izrael sluga aluj

su ăngăndit dă milă aluj,*

⁵⁵ ka kum u obečalit alu preci anoștri dă kănva

să fiğă pljinj dă milă pălăngă Abraham

șă pălăngă potomku aluj dă erikeš.”

⁵⁶ Marija u rămas ku Elizabeta tri lunj atunșje su ăntors akasă.

Ivan Krstitelj su avut

⁵⁷ Kănd u vinjit vreme alu Elizabeti să ajvi kupil, je u fătat fișjor. ⁵⁸ Șă kănd ur auzăt susjedi șă njamu kă Domnu are bun pălăngă je, jej ur vinjit una la je șă să ăm făluše ku je una.

⁵⁹ Kupilu trăbuje să fiğă obrezalit pă optă(8)zuva, șă kănd or vinjit una să fakă asta, jej gănde să aj đe numi Zaharija dă pă tatusu. ⁶⁰ Mumăsa u odbilit șă u zăs: “Nu, jăl su čima Ivan.”

⁶¹ Ali jej ur zăs: “Njime dăm njamuc no fost čimat dă pă numiljalal!” ⁶² Șă așă jej ăntriba ku znakur pă tatusu alu kupilula, kum su čima. ⁶³ Zaharija u șjirut pločică dă skris șă u skris: “Ivan aj numilje aluj!”

§ 1,30 Tu aj aflat la Dimizov milă Idiom “află milost” značalešci kă benji ješč apukat dă la șjinjiva: “Dimizov u odlučulit kă cu da mila” ili “Dimizov cu arăta bunjeme aluj.” * 1,54 Dimizov nu poči ămujta. Kănd ăș dușji ăm firi, Dimizov să ăngădešci, aje značalešci kă Dimizov djeluvulešci dă pă obečanje șje u dat. Asta svitešci dă obečanje aluj: “u obečalit alu preci anoștri kă u fi milosrdan.” 1,55 Gal 3,16

Toc asre ămirac. ⁶⁴ Šă dăm ala șas Dimizov u dăsvăkut gura alu Zaharija șă puće să svitaskă. Šă jăl dăde slavă alu Dimizov!

⁶⁵ Atunșje frika u vinjit pă tot susjedu șă ăm totă parće dă Judeja păm đalur șă spunje șje su dogodulit. ⁶⁶ Toc kari ur auzăt dă aje cănje ăm firi șă să ăngănde: “Șje u fi dăm ala kupil?” Anume măna alu Domnuluj† are ku kupilula Ivan.

Zaharija prorokuvulești șjinji ăj Mesija șă Ivan

⁶⁷ Zaharija, tatusu alu Ivan are pljin dă Duhu Svănt, atunșje prorokovale șă zășje:

⁶⁸ “Slava alu Domnu Dimizov alu Izrael, Kă jăl u vinjit șă să otkupilaskă pă narodu aluj!

⁶⁹ Jăl u răđikat păntru noj pă spasitelju silni!‡

Dăm potomstva lu sluga amnjov la kralj David.§

⁷⁰ Asta nju fost spus dăm gurălje dă proroci aluj svănc dă kănva:

⁷¹ spasenje dă la dužmanji anoștri șă dăm mănĵ* kari toc nji mărzălești.

⁷² Are milosrdan pălăngă preci anoștri, șă u ispunulit savezu aluj svănt.

⁷³ Ăm zakletvă karu u dat lu Abraham, alu predaku anoștru:

⁷⁴ să nji izbavalaskă dăm mănĵ alu dužmanj,

să pučenj poslužulenj pă jăl făr dă frikă,

⁷⁵ șă să kustănj svănt șă đirept ăm

toći zăljlje dă kustu anoștru.

⁷⁶ “Șă tu Ivan fișjoru amnjov, tu vi fi čimat proroku alu Maj Mari Dimizov, kă tu vi meržji ăm nenće alu Domnuluj să ăj đireș kalje aluj,

⁷⁷ Tu vi da alu lume lu Dimizov, Hir fălos dă spasalala

șă dă jirtala dă grehurlje alor.

⁷⁸ Kutotu asta ăj dă rănd dă sufljitu milos alu Dimizovu anoștru,

ka sorilje kari svitlizești u vinji afară dăm nor pă noj sus†

⁷⁹ u da lumină alu eje kari șadi ăm tunjerik,‡ șă ăm umbra alu morči.

Nju punji pișjorilje anoștri pă kalje dă putuljală.”§

⁸⁰ Ivan u kriskut șă su ămbălurit ăm duh. Kusta ăm pustinjă păn șje nu su arătăt javno alu Izraelc.

2

Isus su avut ăm Betlehem

(Mt 1,18–25)

¹ Ăm aje vremi dă pă șje su avut Ivan, zapovjed u fost mănătă dă la car August să fakă skritura dă stanovništvo ăm ăntragă cara. ² Aje are elși skritura dă stanovništvo kari u fost kănd Kvirinije are vladar dă Sirija. ³ Așa toc ur mers să să prijavlaskă ăm varuș hundi preci alor u kustat.

⁴ Așa Josip dăm mik varuș Nazaret ăm Galileja, u mers ăm varuș Betlehem ăm Judeja hundi su avut David daje kă jej as re njamu alu kralj David. ⁵ Josip u mers akulo să să jivaskă dă skritura una ku Marija zaručnica aluj, kari are gărjonă. ⁶ Šă kum asre dăm Betlehem akulo vreme u vinjit să să ajvi kupilu. ⁷ Je u avut elși fișjor, lu ănvălit șă lu pus ăm hiștalov† daje kă nu are soba păntru jej ăm fugadov.‡

Andalu najavalaști alu pastiri kă Isus Spasitelj su avut

⁸ Ăm ala lok dă propi dă Betlehem asre pastirur kari rămănje afară pă otvoreno șă paze stadurlje alor totă nopće. ⁹ Šă dăm turdată su pojavaalit andalu alu Domnuluj! Andalu u stat ăm nenće alor, șă slava alu Domnuluj lju svitlăzăt pă jej. Šă pastiri u gălbănjit ăm ubraz dă frikă. ¹⁰ Ali andalu lju zăs: “Nu vă fiĵă frikă! Ju vĵuv să vă aduk Hir fălos, dă mari fălușăĵă păntru totă lume. ¹¹ Ăm varuș hundi su avut

† 1,66 mănă alu Domnuluj ăj pučere alu Domnu: “pučere aluj are ku jăl”. ‡ 1,69 Doslovno ăj “rog dă spasenje păntru noj”. Rog dă životinjă are simbol dă pučere alji să să potă branalaskă. Dă Mesija să svitești ka kum ar fi jăl rog kari ari pučeri să spasalaskă Izrael ka “șjinjiva ku pučeri să nji spasalaskă.” § 1,69 Doslovno ăj ăm kasa alu sluga aluj David. Kasa alu David predstavalești familija aluj, potomci aluj.” * 1,71 Vorba “măna” predstavalești pučeri kari rej ominj koristilești protiv dă ominji alu Dimizov. † 1,78 Asta ăj metaforă dă điriptači. Ajișje să svitești dă duhovna điriptači kari Spasitelj u da ka kum sorilje vinji afară kari svitlizești pă pământ.

Veđi Mal 4,2. ‡ 1,79 eje kari șadi ăm tunjerikasta ăj metaforă hundi nuj duhovna điriptači. Alu heje ominj kari lji falalești duhovna điriptači svitești kă jej șadi ăm tunjerik: “ominji kari nu șčijă điriptači”. § 1,79 kalje dă putuljală ăj metaforă dă kust kari osoba ari putuljală ku Dimizov: “să kustănj kust ku putuljală” ili “să umblănj pă kalji kari nji dușji la putuljală”. * 2,4 Betlehem are mik varuș, akulo David su avut, a u fost zăs kă akulo su ave șă Mesija (Mih 5,2). † 2,7 hiștalov are čist, molji șă uskat ka fănu, să fiĵă molji păntru kupil mik. Marija șă Josip as re una ăm aje prostoriĵă hundi as re živadur. ‡ 2,7 nu are soba păntru jej ăm fugadovdaje kă ur vinjit mulc ominj ăm Betlehem să să prijavlaskă pă skritura dă stanovništvo.

Kralj David, astās su avut Spasitelj. Jāl aj Krist, Domnu! ¹² Asta aj znak dā pā kari sā šl šćijec: voj vic afla pā kupil ānvālit ām hištalov.”

¹³ Atunšje dām turdatā lāngā parče dā andal u vinjit mulc andej dām nor kari hvalale pā Dimizov. Šā jej slavale:

¹⁴ “Slava alu Dimizov ām nor šā pā pāmānt putuljalā alu eje ominj kari lju izabralit.”

¹⁵ Dā pā šje ur fužit andeji dā la pastir ām nor, pastiri ur zās una la alt: “Haj aku am Betlehem, šā sā videnj aje dā šje Domnu nju spus!”

¹⁶ Aša jej sur āngribit ām Betlehem šā ur aflat pā Marija, šā pā Josip, a kupilu are ām hištalov. ¹⁷ Šā kānd pastiri ur vāzut pā kupil, jej sur apukat sā spujā šje lju fost spus dā la andej dā kupil. ¹⁸ Toc eje kari ur auzāt šje pastiri ur spus, jej toc asre āmirac. ¹⁹ Ali Marija cānje toči vorbilje alor ām sufljituš šā mult sā gānde dā jelji. ²⁰ Atunšje pastiri ur fužjit la stadurlje alor šā jej dāde hvalā šā slavā lu Dimizov dā kutotu stvarurlje šje ur auzāt šā šje ur vāzut, točno kum lju fost najavalit alor.

²¹ Osmā zuva kānd kupilu su avut u fost obrezalit, * šā u fost čimat Isus, numilje datā aluj dā la andal majnti dā šje Marija u rāmas gārjonā.

Isus šā Marija trābā sā mergā ām Hram

²² Šā kānd u vinjit vreme alu Marija obred dā čistilalā kum are zapovjedalitā dā la zakonu alu Mojsije, Marija šā Josip ur dus pā Isus am Jeruzalem sā šl posvetilaskā la Domnu, ²³ kā aj skris ām zakonu alu Domnu: “Tot elši fišjor u fi posvetilitā la Domnu.” ²⁴ Jej trābā isto sā adukā žrtvā: “dovā grlicur ili doj tājirā puromb” kum aj zapovjedalit dā la zakonu alu Domnu anostru.

Šimun u prepoznulit pā Mesija

²⁵ Atunšje are om ām Jeruzalem šje sā čima Šimun. Jāl are pravedan šā svet šā ašćipta pā Mesija sā izbavalaskā pā Izrael† šā Duhu Svānt are ku jāl. ²⁶ Šā Duhu Svānt majnti ju spus aluj kā no muri majnti dā šje no viđe pā Pomazaniku alu Domnu. ²⁷ Aša Duhu Svānt lu dus pā Šimun ām Hram‡ kānd ur adus roditelji pā kupilu Isus ām nontru sā fakā obred kum are običaju dā zakonu alu Mojsije. ²⁸ Šimun lu apukat ām mājilješ pā Isus, slavale pā Dimizov, šā u zās:

²⁹ “Aku lasā pā sluga atov sā mor ām putuljalā, Domnu, kum tu aj zās,

³⁰ kā oči amej ur vāzut spasenje ata. §

³¹ Asta tu aj fākut dā totā lume.

³² Asta aj lumina dā ominj * sā lji svitlizaskā alu ominj kari nus Židov, slava alu lume dā Izrael!”

³³ Tata šā mama alu Isus asre umpljec ku āmiralā dā kutotu šje Šimun u zās dā jāl. ³⁴ Atunšje Šimun u blagoslovulit pā jej šā u zās lu Marija: “Dimizov u odredilit pā ala kupil kā pāntru jāl mulc Izraelc ur kāde šā su riđika. † Jāl aj odredilit sā fiīj znaku alu Dimizov, ali mulc lur odbacali ³⁵ aša u vinji pā luminā gāndurlje askunšā alu mulc, a maču u āmpunžji duša ata.” ‡

Ana u prepoznulit pā Mesija

³⁶ Are isto aša proročica Ana fata alu Fanuel kari aj dām pleme alu Ašer. Ana are tari bātārnā mujeri, je are šapči aj ām brak ³⁷ šā aku aj vādoja, mar hundīva osamdeset patru aj. § Ana nu fužje dām Hram, nego služule akulo zuva šā nopče ām post šā ām aruguminči. ³⁸ Baš pā aje vremi Ana u vinjit, hvalale pā Dimizov, šā je spunje dā kupilu Isus alu toc kari ašćipta pā Dimizov sā otkupilaskā pā Jeruzalem.*

³⁹ Dā pā šje ur fākut Josip šā Marija kutotu šje zakonu u šjirut dā la jej, jej ur mers ām napoj ām varušu alor Nazaret ām Galileja. ⁴⁰ Kupilu u kriskut šā su āmbālurit, are pljin dā mudrost, šā blagoslovurlje alu Dimizov asre ku Isus.

§ 2,19 Marija cānje dā vorbilje alor šje ur spus dā kupilu alji, kutotu ji are dragocjeno: “ām fālušājā cānje aje”. * 2,21 obrezalit Zakonu kari Dimizov u dat alu židovski vjernici zāšji kā obrezanje dā fišjor aj žrtva dā roditelji kari trābā sā adukā. (Lev 12,1-4). 2,23

Izl 13,2 2,24 Lev 12,8 † 2,25 pā Mesija sā izbavalaskā pā Izrael pā grčki: “ašćipta utjelhā dā Izrael” ‡ 2,27 ām Hram “ām udvaru dā Hram.” Numa svečenicu puče tuna ām zgrada dā Hram. § 2,30 spasenje ata “Spasalala” spunji dā osobā kari u adušji spas

- kupil mik kari aj Isus - kum Šimun cānji: “Spasitelj kari tu aj mānat”. * 2,32 lumina Asta metaforā značalešči kā kupilu u ažuata alu ominj sā vadā šā sā prišjepi pā ista način ka kum lumina ažuata alu ominj benji sā vadā. † 2,34 ur kāde, sur riđika Ešće vorbi značalešči: “asta kupil u fašji kā mulc ur kāde ili ur vinji dā apropi la Dimizov”. ‡ 2,35 MačAsta metaforā spunji dā tuga mari kari

Marija u sāmčā: “Tuga ata u fi aša tari dā ču dure ka kum maču čar āmpunžji ām sufljit.” § 2,37 “osamdeset patru aj”: počī fi 1) aste are vādoja 84 aj ili 2) are vādoja kari are bātārnā 84 aj. * 2,38 sā otkupilaskā pā Jeruzalem Asta značalešči: “ala kari u otkupili Jeruzalem” ili “jāl kari u adušji blagoslov alu Dimizov a naklonost napoj ām Jeruzalem” (veđi Iz 52,9).

Isus svitešči ku učitelji am Hram

⁴¹ Roditelji alu Isus mārže am tot anu am Jeruzalem sã fiã akulo pã blagdan dã Pasha. ⁴² Aša kãnd are Isus dvanaest aj dã bãtãrn jãl una ku jej u mers pã blagdan ka kum stalno mārže. ⁴³ Šã kãnd u trikut blagdanu jej sur gãtat akasã, ali fãr dã šcučilje alu roditelji, kupilu Isus u rãmas am Jeruzalem. ⁴⁴ Jej gãnde kã aj hundiva am grupã. Jej ur trikut mari kalji totã zuva, kapu sur apukat sã ãl koçi antri njamu šã antri hej kari ãl kunošce. ⁴⁵ Kum nu lor aflat, jej ur mers am napoj am Jeruzalem sã ãl koçi. ⁴⁶ Tri zãlji dã pã aje jej lor aflat. Isus are am Hram, šãde antri učitelji dã zakonu alu Mojsije, punje ureçi šã lji antriba. ⁴⁷ Toc kari ãl punje ureçi asre amirac la fire aluj, šã la odgovurlje aluj.

⁴⁸ Roditelji aluj isto aša asre tari amirac kãnd lor vãzut akulo šã mumãsa ju zãs: “Fišjoru amnjov adãšje njaj fãkut asta anovã? Tata atov šã ju as renj am mari brigur dã činji, pãšçi tot çi kutanj!”

⁴⁹ Isus u antors vorba: “Ali adãšje mã kutac? Nu šcijec kã ju aš trãbuji sã fjuv am kasa† alu Tata amnjov?”‡ ⁵⁰ Jej nur prišjiput šje gãnde sã lji spuji.

⁵¹ Ali Isus u mers am napoj ku roditelji am Nazaret, šã jãl lju u pus ureçi. Šã mumãsa aluj u cãnut kutotu vorbilje am sfljituš. § ⁵² Šã am aje vremi Isus u kriskut am gãnd šã am telã* šã ku milã dã la Dimizov šã dã la lumi.†

3

Služba alu Ivan šje bučazã

(Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)

¹ Kãnd are vladavina alu car Tiberija, trajale skoro 15 aj,* Poncije Pilat are upravitelj am Judeja, Herod vladale am Galileja a Filip, fračilje aluj dã pã tata alor, vladale am Itureja šã am Trahonitida a Lizanije vladale am Abilena, ² Ana šã Kaifa asre popã mar,† Dimizov u mãnat porukã alu Ivan, fišjoru alu Zaharija, kari kusta am pustinjã. ³ Šã aša Ivan u mers am toçi lokurlje pã lãngã rijeka Jordan sã propovjedãlaskã daje kã toc kari u grešãlit, a heje kari su pokajali sã lji jarçi Dimizov grehurlje a Ivan atunšje lju bučazã. ⁴ Ka kum Prorok Izaija svite am skritururlje aluj dã ešce vorbi:‡

Graju alu unu kari mužješçi am pustinjã šã sã auze: pripravalec kalje pãntru Dimizov;

ravnalecãj kalje!§

⁵ Lasã totã dolina sã fiã umpljitã

šã totã planina sã fiã am tokmã ku alčilje,*

šã kãljilje krivã sã fiãã pravã,

šã kãljilje kari nus ravnã sã fiãã ravnã†

⁶ atunšje totã lume u vide Spasenje dã la Dimizov.”

⁷ Alu gãrmadã dã lumi kari ur vinjit la jãl sã sã bučazi, Ivan zãšje: “Voj leglo alu otrovni šarpi, šinji vu upozorulit sã anšjirkãc sã skãpãc dãm kazna šje u vinji pã voj?‡ ⁸ Arãtãc plodur dã anãkãjalã!§ Nu vã apukãc sã vã zãšjec una lu alt: Abraham aj tata anostru!* Ju vã zãk: Dimizov poçi dãm petrilješce rãdika pã kupij alu Abraham! ⁹ Mar aku sãkure dã sudu alu Dimizov aj pusã sus sã taji dãm korjen ljemnu.† Tot ljemnu kari nu adušji bun plod u fi tijet anãdãrãt šã vãrljit am fok.

¹⁰ Gãrmadã lu antribat pã jãl: “Šje sã fãšjenj atunšje?”

† 2,49 kasa alu Tata Isus svitešçi dã Hramu alu Dimizov ‡ 2,49 Tata amnjov Roditelji aluj trãbuje sã šcijji dã svrha aluj kari Tata aluj lu mãnat. Ku 12 aj, Isus, Fišjoru alu Dimizov, šcije kã Dimizov aj pravi Tata aluj (nu Josip, bãrbatu alu Marija). § 2,51 u cãnut kutotu vorbilje am sfljituš Dã kutotu šje Marija u auzãt, zãšji kã aj ka blago kari je cãnje tari am sfljitu alji, pãze, šã cãnje dã aje. * 2,52 u kriskut am gãnd šã am telã “are maj kufiri šã maj bãlour. † 2,52 ku milã dã la Dimizov šã dã la lumi Asta svitešçi kum krišce duhovno šã am telã: “Dimizov ãl blagoslovule maj mult šã maj mult a ominji ãl plãšje maj mult šã maj mult.” * 3,1 27 ili 28 aj. dã pã Krist † 3,2 Ana šã Kaifa asre popã mar “kãnd Ana šã Kaifa služule una ka mari pop.” Ana are mari popã a Židovi ur nastavalit sã ãl prepoznulaskã çak šã kãnd Rimljani lu pus sã fiã žinjiru aluj, Kaifa, sã ãl zamjenilaskã ka pã mari pop. ‡ 3,4 Ivan u ispunulit vorbilje kari prorok Izaija u skris am kenvija aluj. § 3,4 Ominji asta fašji sã sã pokajalaskã dã grehurlje alor: “Pripremilecãvã sã auzec poruka alu Domnu kãnd vinji.” * 3,5 “jej u mahnuli tota gropa dã pã drik.” † 3,5 Kãnd ominji pripremilešçi driku pãntru kralj kari vinji, jej ravnalešçi kutotu šje aj ridikat ili šje aj anžjos punji sus sã fiãã kutotu ravno. 3,6 Iz 40,3-5 ‡ 3,7 Ivan fišje dã njimik pã ominj daje kã trãzale pã jej sã lji bučazã sã nji kaznalaskã Dimizov a jej nur stat ku grehurlje: “Nu puçec sã skãpec dã la gnjevu alu Dimizov numa dakã vic fi bučzac”. § 3,8 Doslovno aj: “avec plodovur kari ãs vredni dã anãkãjalã.” Am asta usporedbã ponašanja alu om sã usporedulešçi ku plod. Ka kum dã la biljkã sã ašçaptã sã ajvi plod kari aj bun primjer dã aje biljkã aša dã la om kari zãšji kã su anãkãjit, sã ašçaptã dã la jãl sã kušçi kum Dimizov svitešçi. * 3,8 “Noj šçenjenj potomci alu Abraham daje Dimizov nu nju kaznali.” † 3,9 Sãkure aj usporedba dã kazna kari maj šjeva su apuka: “Dimizov aj ka omu kari u punji sãkure pã korjenu dã ljemn.”

¹¹ Ivan u zäs: “Dakä avec dovä kãmašä atunšje ämpärcäcävä ku ala kari nari njiš una. Dakä avec mäankari isto aša trãbã sä vä ämpärcäc.”

¹² Akulo asre isto šä poreznici kari ur vinjit sä sä bučeži šä jej lor änthribat: “Učitelju, šje sä fãšjenj?”

¹³ Ivan u äntors vorba: “Nu maj akuljižec majmult dä kitã šje avec pravo sä locã!”

¹⁴ Šä kätänjilje isto lor änthribat: “A noj? Šje trãbã noj sä fãšjenj?”

Alor lju zäs: “Nu loc ku säla dä njime banj, njiš nu svedočulec krivo protiv dä šjinjiva[‡] šä fijec zadovoljni ku plata avostrã!

¹⁵ Lume asre aku pljinj dä aščiaptalur, šä sä änthriba äm sfljicilje alor, nar puće Ivan sä fijä Mesija.

¹⁶ Ivan lju äntors vorba alu toc: “Ju vä bučez ku apã, ali unu kari u vinji kari äj maj bãlour da minji šä lu kari nu mes vredan sä äj ljeg žnirancurlje aluj.[§] Jãl vu bučuza ku Duhu Svãnt šä ku fok.*¹⁷ Jãl cãnji furka[†] äm mãna aluj, šä jãl u čistili teleku[‡] temeljito. Jãl u akulježi fãjna äm skladišta aluj, ali jãl u ardi jarba uskatã äm fok šje nu sä ašcínžji. [§] ¹⁸ Šä äm mulcí poticajur svite alu lume šä alu carã Hir fãlos.

¹⁹ Ivan lu fãkut dä njimik pä kralj Herod dä rãnd kã jãl su lot una ku Herodijada bãšãcã alu fračisuš* isto aša šä dä alci stvarur relji šje u fãkut Herod. ²⁰ La kutotu stvarurlje relji šje u fãkut jãl u pus maj una: jãl u änkujet pä Ivan šje bučazã äm čemicã.

Ivan bučuza pä Isus

(Mt 3,13-17; Mk 1,9-11)

²¹ Kãnd asre totã lume bučuzac dä la Ivan, Isus isto are bučuzat. Kãnd Isus su arugat su dãsvãkut noru, ²² šä Duhu Svãnt u vinjit žos pä jãl am formã dä purombu šä graj dãm nor u svãtit: “Tu ješć fišjoru amnjov plãkut! Tu ješć fulušuja ame!”

Isus fišjoru alu Dimizov šä alu Adam

(Mt 1,1-17)

²³ Aku Isus are hundiva trideset aj dä bãtãrn kãnd su apukat javno sä propovjedãlaskã. Isus are cãnut dä fišjoru alu Josip.

Josip are fišjoru alu Eli,

²⁴ Eli are fišjoru alu Matat, Matat are fišjoru alu Levi, Levi are fišjoru alu Malki, Malki are fišjoru alu Janaj, Janaj are fišjoru alu Josip,

²⁵ Josip are fišjoru alu Matatija, Matatija are fišjoru alu Amos, Amos are fišjoru alu Naum, Naum are fišjoru alu Hesli, Hesli are fišjoru alu Nagaj,

²⁶ Nagaj are fišjoru alu Mahat, Mahat are fišjoru alu Matatija, Matatija are fišjoru alu Šimij, Šimij are fišjoru alu Joseh, Joseh are fišjoru alu Joda,

²⁷ Joda are fišjoru alu Johanan, Johanan are fišjoru alu Resa, Resa are fišjoru alu Zerubabel, Zerubabel are fišjoru alu Šealtiel, Šealtiel are fišjoru alu Neri,

²⁸ Neri are fišjoru alu Malki, Malki are fišjoru alu Adi, Adi are fišjoru alu Kosam, Kosam are fišjoru alu Elmadam, Elmadam are fišjoru alu Er,

²⁹ Er are fišjoru alu Jošua, Jošua are fišjoru alu Eliezer, Eliezer are fišjoru alu Jorim, Jorim are fišjoru alu Matat, Matat are fišjoru alu Levi,

³⁰ Levi are fišjoru alu Šimun, Šimun are fišjoru alu Juda, Juda are fišjoru alu Josip, Josip are fišjoru alu Jonam, Jonam are fišjoru alu Elijakim,

³¹ Elijakim are fišjoru alu Meleja, Meleja are fišjoru alu Mena, Mena are fišjoru alu Matata, Matata are fišjoru alu Natan, Natan are fišjoru alu David,

³² David are fišjoru alu Jišaj, Jišaj are fišjoru alu Obed, Obed are fišjoru alu Boaz, Boaz are fišjoru alu Sala, Sala[†] are fišjoru alu Nahšon,

[‡] 3,14 nu svedočulec krivo protiv dä šjinjiva ili “nu optužulec pä njime ku mišjuna numa sä kãpãtãc banj dä la jej.” [§] 3,16 Dãzljigat žnirancurlje dä sandalur are lukru alu rob. Ivan svite kã ala kari vinji äj maj mari, dä Ivan nuj vredan sä fijä robu aluj. ^{*} 3,16 ku fok

“Foku” äj uspredba ili dã 1) sud ili 2) dä čistilala [†] 3,17 vijača. Asta äj alat dä arunkala dä pšenicã äm zrak a zrna dä pšenicã su odvojuli dãm pljevã. Zrnurle äs grelji šä kadĩ đos a pljeva kari nuj bunã dušji vãntu. Asta alat äj slično ka furka. [‡] 3,17 “Teleku” äj

lok hundĩ pšenicã äj tari mult sä sä apušji šje trãbã. “Čistilala” teleku značãlešcĩ kã äj gata ku žito: “sä završilaskã ku žito”. [§] 3,17 Ivan svitešcĩ dä Krist kari u vinji sä sudulaskã ka kum jãl ar fi lukroju pä pämänt kari äj spreman sä odvujskã zrnurle dä pšenicã dä la pljevã: “jãl cãnji furka daje kã äj spreman” ili jãl äj spreman sä sudulaskã ka kum lukroju pä pämänt äj spreman sä vijalaskã pšenicã.”

^{*} 3,19 kralj Herod dä rãnd dä bãšãcã alu fračisuš Herod Antipas su læsat dä la elšĩ mujer aluj, su lot una ku nečakinja aluj Herodias kari are mujere alu Filip fračilje mãšćoj (vedi Mt 14,3; Mk 6,17). Zakonu alu Mojsije u Lev 18,16; 20,21 zabranalit alu om sä fijä una ku mujere alu fračisu dakã jãl inka kustã. [†] 3,32 Sala, Sala orikic ave grćki rukopis kari skrjeje “Salmon, Salmon”.

- 33 Nahšon are fišjor alu Aminadab, Aminidab are fišjor alu Admin, Admin are fišjor alu Arni, Arni[†] are fišjor alu Hesron, Hesron are fišjor alu Peres, Peres are fišjor alu Juda,
 34 Juda are fišjor alu Jakov, Jakov are fišjor alu Izak, Izak are fišjor alu Abraham, Abraham are fišjor alu Terah, Terah are fišjor alu Nahor,
 35 Nahor are fišjor alu Serug, Serug are fišjor alu Reu, Reu are fišjor alu Peleg, Peleg are fišjor alu Eber, Eber are fišjor alu Šelah,
 36 Šelah are fišjor alu Kenan, Kenan are fišjor alu Arpakšad, Arpakšad are fišjor alu Šem, Šem are fišjor alu Noa, Noa are fišjor alu Lamek,
 37 Lamek are fišjor alu Metušalah, Metušalah are fišjor alu Henok, Henok are fišjor alu Jered, Jered are fišjor alu Mahalalel, Mahalalel are fišjor alu Kenan,
 38 Kenan are fišjor alu Enoš, Enoš are fišjor alu Šet, Šet are fišjor alu Adam, a pã Adam Dimizov u stvorulit.

4

Draku aňšjarkã pã Isus
 (Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)

¹ Isus, pljin dã Duh Svãnt su aňtors dãm rijeka Jordan, šã ãl dušji Duhu pãm pustinjã* ² četrdeset zãlji, hundi u fost aňšjirkat dã la draku. ãm zãljiljelje no mãnkat njimika, šã kãnd u vinjit do kraja jãl are flãmãnd.

³ Draku ju zãs atunšje: “Dakã ješć tu Fišjor alu Dimizov zapovijedalešći alu petrišće sã sã fakã pitã.”

⁴ Isus ju aňtors vorba: “Skris ãj ãm svãntã kenvija: 'Lume nu kustã numa dãm pitã.'”

⁵ Draku lu dus pã jãl pã planinã naltã, šã ãm unu moment draku ju arãtat aluj kutotu kraljevstvurlje dã svet. ⁶ Šã draku ju zãs aluj: “Ju cuj da kutotu pućeresta šã mãndremesta kari ãj datã mijã, šã ju pot da alu šinji gãndesk. ⁷ Kãnd cãj klanjali la minji, ju caš da kutotu cijã.

⁸ Isus ju aňtors vorba: “Skris ãj ãm svãntã kenvija: 'Alu Domnu, Dimizovu atov numa klanjalešći sã pã jãl služulešći!’”

⁹ Dã pã aje draku lu dus ãm varuš Jeruzalem šã lu pus pã maj nalt lok dã Hram. Atunšje ju zãs aluj: “Dakã ješć tu Fišjor alu Dimizov, seri žos! ¹⁰ Kã ãj skris ãm svãntã kenvija: 'Jãl u zapovjedali alu aňdelji aluj sã či pãzaskã,’

¹¹ šã 'ću dušji pã mãnã sã nu ču luvešć ku pišjor ãm petrã.”

¹² Isus aňtoršji vorba: “Zãs ãj ãm svãntã kenvija: 'Nu aňšjirka pã Domnu Dimizovu atov!’”

¹³ Atunšje kãnd u trikut draku ku toći aňšjirkalurlje, lu lãsat pã jãl pã una vreme.

Isus sã aňtoršji napoj ãm Galileja
 (Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)

¹⁴ Isus u mers ãm napoj ãm lok dã Galileja ãm pućere dã Duh, šã vorbi dã jãl sor apukat sã kružulaskã pãšćitot ãm aje regijã. ¹⁵ Jãl aňvãca ãm sinagogurlje alor šã toc ãl slavale.

Isus are mãnat dãm sinagoga
 (Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)

¹⁶ Jãl u vinjit ãm varuš dã Nazaret, hundi jãl u kriskut šã pã obiçaju aluj, jãl u mers sãmbãtã ãm sinagogã. Šã su skulat sã čitalaskã. ¹⁷ U datã la jãl svitak[†] dã la proroku Izaija, a jãl u dãsvkut svitku šã u aflat lok hundi skrijã:

¹⁸ “Duhu alu Domnuluj ãj pã minji dasupra.

Dãm ala rãnd jãl mu izabralit[‡] pã minji sã vã propovjedalaskã Hir fãlos la sãraš.

Jãl mu mãnat pã minji sã spuj alu hej šje ãs ljigac kã poći sã fijã dãsvãkuc

šã lu orb kã poći sã vadã

šã sã ãe slobodã alu hej tlaćalic,

¹⁹ sã proglasalesk anu pljin dã milã alu Domnuluj.”

²⁰ Isus u aňcis svitku šã u dat ãm napoj la pomoćniku šã u šãzut. Šã toc ku oći ãm sinagoga u mucãt pã jãl. ²¹ Su apukat sã aňveci: “Astãš Skriptasta, kari ac auzãt ku urećilje avoštři, su ispunulit.”

²² Jej toc sã ãmira la toći vorbilje dã milã šje kãde dã pã gura aluj. Šã jej su aňtribat: “Nuj jãl fišjor alu Josip?”

[‡] 3,33 Admin, Admin ... Arni, Arni” orikic ave grćki rukopis kari skrije numa “Aram, Aram”. * 4,1 “Pustinjã” ãj lok hundi nuj apã nus ljemnji; njime nu kustã akulo. 4,4 Pnz 8,3 4,8 Pnz 6,13 4,10 Ps 91,11-12 4,11 Pnz 6,13 4,12 Pnz 6,16 † 4,17 “Svitak” znaćalešći kã ãj skris karći pã pelji dã vakã. ‡ 4,18 Toćno znaćalešći “pomazalit ku uloj”. 4,19 Iz 61,1-2

²³ Jäl lju zäs: “Äj una izrekä kari sigurno ac pripunji pä minji. A šä meržji: 'Doktoru, änrämäci pä činji sängur!' Kutotu aj fäkut, kum anj äuzut, äm varuš dä Kafarnaum, fä šä aišje, äm kraju atov!” ²⁴ Šä jäl u zäs: “Anume, ju vä zäk niti unu prorok no fost äm benji apukat äm kraju aluj.

²⁵ Anume, ju vä zäk, känd äm doba alu proroku Ilija äm Izrael, noru are äncis a ploje nu kädë tri aj šä šinšj lunj šä are mari fomi pämotä pämäntu šä asre mulči vädojur äm Izrael. ²⁶ Tot Ilija no fost mänat la njišj unu däm jej osim la vädoja äm Sarfata däpropi dä varušu Sidon. ²⁷ Isto aša äm vreme dä prorok Elizeja asre mulc gubavcur äm pämäntu dä Izrael. Šä njiš unu däm jej nor fost čistilic osim Naamana Sirijaca.”

²⁸ Känd ur auzät, toc äm sinagogä asre tari mirgiš, ²⁹ jej sur skulat sus šä lur mänat afarä däm varuš. Jej lur dus pä jäl pä maj nalt ðal pä kari are varušu fäkut, äm namjerä sä äl ämpingä žos sä äl amori. ³⁰ Ali jäl u fužjit äntri jej šä u mers pä kalje aluj.

Isus u mänat afarä pä drak däm omula
(Mk 1,21-28)

³¹ Jäl u mers žos äm Kafarnaum äm varuš dä Galileja. Šä akulo sämbätä änväca. ³² Lume asre ämirac la änväcalä aluj daje kä vorba aluj asre pljinji dä pučeri.

³³ Unu däm ominjije äm sinagogä ave nečisti duh äm jäl, aje äj drak. Šä jäl u mužjit ku graju glasnik: ³⁴ “Al Tu Isus däm Nazaret, šje gändëšci dä la noj? Aj vinjit sä nji uništilec? Ju ščuv benji šjinji ješč tu, tu Sväntu alu Dimizov!”

³⁵ Isus lu lot pä frikä šä ju zäs: “Fi putuljit! Hajd afar däm omusta odma!” Drakula lu värljit pä omula žos äm nenče alu toc šä u jäšät afarä, šä njimik nu ju fäkut.

³⁶ Eje kari ur väzut asre tari ämirac šä zäšje una lu alt: “Šjefäldä vorba äj asta? Ku autoritet šä ku pučeri šä relji duhovur jašä afarä pä vorba aluj!” ³⁷ Hiru dä jäl u mers äm tot kotu dä regijä.

Isus ozdravalešci pä sokra alu Petar
(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

³⁸ Känd u fužjit däm sinagogä jäl u mers la šimun akasä. Akulo are sokra alu šimun äm pat bičagä ku fok mari äm je. Šä jej lor änribat pä jäl sä äj ažuči. ³⁹ Isus u mers la je u lot pä frikä pä foku šä foku u läsatu. Je odma su skulat šä su apukat sä lji poslužulaskä.

Isus ozdravalešci pä mulc

⁴⁰ Mar känd sä släbuze sorilje žos* toc kari ave njam šä urtaš däm mulči bičišugur ljor adus la jäl. Šä jäl lju änrimat aša dä jäl punje mänjilje aluj pä jej unu pä kiči unu. ⁴¹ Mulc däm jej ave drašj äm jej šä kum jäše afarä, drašji däm jej mužje: “Tu ješč Fišjoru alu Dimizov!” Ali jäl lju räspitä šä nu lji däde sä svitaskä kä jej ščije ka jäl äj Krist.†

Hir fälos sä širelešci pä Judeja
(Mk 1,35-39)

⁴² Mar kum vinje zuva jäl u fužjit däm kasa pä lok pustulot. Gärmadä dä lumi äl kuta, šä känd lor aflat gändë sä äl cäjä sä nu fugä dä la jej. ⁴³ Ali Isus lju zäs: “Ju träbä sä mä duk äm alčilje varušur sä spuj Hir fälos dä kraljevstva alu Dimizov.‡ Däm asta ränd am fost mänat pä pämänt.”§ ⁴⁴ Šä aša u mers sä propovjedalaskä päm sinagogur äm Judeja.

5

Isus u čimat pä šimun, Jakov šä pä Ivan
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)

¹ Äm una zä Isus stäče längä Genezaretsko* jezero, känd gärmadä sä astränžje la jäl sä audä vorba alu Dimizov. ² Jäl u väzut dovä čamce kum asre pä mal räzamac, kari u läsat ribari känd äš čistile mrežurlje. ³ Jäl u tunat äm čamac kari are alu šimun, šä lu änribat sä äl ämpingä maj äm sus dä la mal. Atunšje jäl u šäzut žos šä su apukat sä äncevi pä gärmadä lumi.

⁴ Känd u fost gata ku änväcala, jäl u zäs alu šimun. “Ämpinžji äm maj adänkä apä šä släbuzac mrežurlje äm apä.” ⁵ šimun ju äntors vorba aluj: “Domnu luj, anj lukrat totä nopče šä njimik nanj apukat: ali pä vorba ata ju uj släbuzä mreža ämnapoj äm apä” ⁶ Känd u fäkut aša jej u apukat mari bogla

4,26 1 Kr 17,8-16 4,27 2 Kr 5,1-14 § 4,29 Lume däm Nazaret asre tari uvredljivi daje kä Isus lji spunje däm karče sväntä hundi Dimizov lji äzuta lu hej šje nu kunušci karče sväntä dä kit numa la židovur. * 4,40 Sämbäta sä apukä dä jer känd sorilje kađi žos pä näm adauza känd sorilje kađi žos. † 4,41 Točno značalešci “pomazalit ku uloj” šje značalešci “Izabralit”. ‡ 4,43 Kraljevstvo značalešci pä asta lok äj hundi ominji änkredi äm Dimizov. § 4,43 Dimizov u dat zadatak sä spuji dä jäl šä lu mänat pä Isus pä pämänt

* 5,1 Genezaretsko jezero äj isto šä Galilejsko jezero.

dă peșc, atit dă mreža kit nu puknje. ⁷ Jej ur mužjit la urtașji alor dă pă alčilje čamce sã lji ažući; jej ur vinjit, șã umpljet dovã karur dă peșc dă maj șjeva sã ăntupe.

⁸ Kãnd u vãzut Șimun aje jãl u kãzut la pișjorilje alu Isus șã u zãs: “Maknaleșćici dã la minji, Dimizolje, kã ju mes greșnã om!”[†] ⁹ Frikã delj svãntã u kãzut pă jej șã pă ominje șje ur vinjit sã lji ažući, kãnd ur vãzut kic peșc ur apukat. ¹⁰ Isto așã asre ămirac Ivan șã Jakov, jej asre Zebedejovi fișjori șã urtașji alu Șimun. Ali Isus u zãs alu Șimun: “Nuc fiğã frikã. Dã aku, maj menkulo tu vi apuka pă ominj!”[‡]

¹¹ Așã jej ur adus karurlje dã apã pă mal, ur lãsat kutotu șã lor sljedilit pă jãl.

Isus ozdravaleșci pă om ku gubã

(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

¹² Isus are ăm unu dãm varușurljelje. Om pljin dã gubã lu vãzut pă jãl șã su arukãnt pă đinučiș ăm nenće aluj șã sã aruga la jãl: “O Dimizolje, đãka numa tu vujeșć, tu mã poc čistili.”

¹³ Isus u mãcãt mãna aluj șã lu taknult, șã u zãs: “Ju gãndesk. Fi čistilit!” Šã odma guba lu lãsat. ¹⁴ Atunșje lu purunșjit sã nu spujã alu njime, čar asta sã fakã: Elși sã mergã la popã șã sã sã areći, dã pă aje, dã dokaz dã vražã, vi trãbuji sã adușj žrtvã dã čistilalã ka kum Mojsije u zavovjedãlit.

¹⁵ Svat dã jãl su širilil maj pă dãparći, așã dã gãrmađã dã lumi ur vinjit sã pujã ureći la jãl, șã sã fiğã ozdravalic. ¹⁶ A jãl sã tãrãje pă lok pustulot șã sã posvetile la aruguminći.

Pučeri alu Isus sã jerći grehurlje

(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

¹⁷ ăm una zã, Isus ănvãca, ave ăm nenći pă mulc farizeje șã učitelj dã zakonu alu Mojsije kari ur vinjit dãm toći kumpãnjilje dã Galileja șã Judeja șã dãm Jeruzalem. Pučere alu Domnuluj are ku Isus sã ozdravalaskã pă bičež. ¹⁸ Atunșje șjeva ka ominji ur vinjit șã adușje pă om kari nu puće sã umblji. Šã jej gãnde sã ăl adukã la Isus. ¹⁹ Ali nu are lok pă hundi sã ăl adukã ăm nontru dã gužva mari. Așã jej sur urkat pă krov șã lor slãbuzãt ăm nontru pãm krov ku pat dã tot la dã dã nenće alu Isus.

²⁰ Kãnd u vãzut ănkriđala alor, jãl u zãs aluj: “Omulji, grehurlje atelji ăș jirtaći.”

²¹ Pã eșće vorbi farizeji șã učitelji dã zakonu alu Mojsije sã gãnde: “Șjinji ăj omusta șje sviteșći așã protiv dã Dimizov? Șjinji osim dã Dimizov poći sã jerći grehurlje?”

²² Isus șćije șje sã gãndeșći, șã jãl lju zãs: “Adãșje vã ăntribãc eșće stvarur ăm sfljilje avoștri? ²³ Šje ăj maj ușuri dã zãs: ‘Grehurlje cis jirtaći!’, ili sã zãșj: ‘Skolãći șã umblã!’ ²⁴ Ali numa sã șćijec kã Fișjoru alu Omu ari autoritet aișje pă pãmãnt sã jerći grehurlje. Dakã zãk alu fișjoru kari nu poći sã umblji: ‘Skolãći, jec patu șã dući akasã!’”

²⁵ Šã odma su skulat řu lot patu pă șje are pă koșći, șã u fužjit akasã, șã pă kalji slavale pă Dimizov. ²⁶ Šã toc akulo asre ămirac, șã jej slavale pă Dimizov. Šã ku ămiralã svite: “Astãs anj vãzut șjeva tari mari!”

Levi (Matej) sljedileșci pă Isus

(Mt 9,9-13; Mk 2,13-17)

²⁷ Dã pă aje Isus u jișãt afarã șã lu vãzut pă carinik[§] șje sã čima Levi, * jãl řãđe ăm carinarnicã. Isus u zãs: “Sljedileșci mã pă minji!” ²⁸ Šã jãl su skulat u lãsat kutotu, șã lu sljedilit.

²⁹ Atunșje Levi ăm kasa aluj u fãkutu mari slavljã pãntru jãl; ku jej řãđe mulc carinikur șã alci la masã. ³⁰ Farizeji șã učitelji dã zakonu alu Mojsije, sur apukat sã gumunjaskã kapu su apukatã sã svitaskã alu učenikur: “Adișje mãnkãc șã bijec ku carinici șã ku greșnici?”

³¹ Isus u ăntors vorba: “Eje kari ăș sãnãtoș nu trãbã pă doktor, numa alu eje kari ăș bičež. ³² Ju nam vinjit sã čem șã sã ăntork pă pravedni, nego pă greșni.”

Usporedbur dã post

(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)

³³ Jej atunșje jarã u zãs: “Učenicu alu Ivan șã alu farizejilor postuleșći mulći rãndur șã sã arogã, ali učenici atej mãnãnkã șã be. Adãșje ăj aje așã?”

³⁴ Isus u ăntors vorba: “Pučec sã punjec pă goșć dã nuntã sã postulaskã kãnd ăj mladoženja ku jej?” ³⁵ Ali u vinji zã kãnd mladoženja u fi lot ăndãrãt dã la jej, șã kãnd u vinji vreme jej ur postuli.”

³⁶ Jãl lju spus dã una usporedbã: “Njime no rupi um đãrab dã la novã col șã su kãrpaskã pă bãtãrnã, kãnd ar fașji aje, pă haj novã col ar ave gaurã, a alu haj bãtãrnã nar pasali đãrãbu đãla novã col. ³⁷ Njime nu varsã nov vinu ăm bãtãrnã șã mari čuturica;[†] nov vinu ar puknji ăm čuturica șã sar vãrsa vinu, a

[†] 5,8 Șimun u vãzut ku Isus ăș svãnt. [‡] 5,10 Șimun u sviti dã Isus la ominj. 5,14 Lev 14,2-32 [§] 5,27 Židovi mřzãle pă poreznici daje kã poreznici asre Židovi kari ăș izdajnici una ku Rimljani kari ur okupirilit pă Izrael. Eșće poreznici as re nepoșteni ur furat banj alu Izraelci. * 5,27 Levi ăj ista osobã șje ăj șã Matej. [†] 5,37 Čuturica ăj pelji dã la birkã ili dã la kecã hundi sã bagã strugur șã atunșje sã fașji vin.

čturica ar propadnuli. † 38 Nov vinu trābā sǎ fījǎ vǎrsat ām novǎ čturica §. 39 Šǎ njime dǎ pǎ šje u be vin bǎtǎrn nu gǎndešci sǎ be nov, kǎ zǎšji: “Bǎtǎrn āj dǎstul dǎ bun.” *

6

Isus āj Domnu dǎ sǎmbǎta

(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)

¹ Un datǎ pǎ zuva dǎ sǎmbǎta Isus trǎšje pǎm šjeva ka polja dǎ pšenicǎ. Učenici aluj ur skos pšenicǎ šu u ribile ku mǎnjilje šǎ mǎnka. ² Ali orikic dǎ farizej lJOR zǎs alor: “Adǎšje fǎšjec šjeva šje nu āj ku zakonu ām tokmǎ pǎ zuva dǎ sǎmbǎta?”*

³ Isus ju āntors vorba: “Nac čitalit ām Svǎntǎ kenvija, šje u fǎkut David kǎnd are jǎl šǎ učenici aluj flǎmǎnš? ⁴ Kum u tunat ām kasa alu Dimizov, David šǎ u lot pita kari are pusǎ āndǎrǎt dǎ žrtvǎ, kari čar poči popa sǎ mǎnǎšji, šǎ su umpǎrcǎt dǎm pite ku urtašji?” ⁵ Atunšje jǎl lju zǎs alor: “Fišjoru Omuluj āj Domnu dǎ sǎmbǎta.”

Isus u ozdravalit mǎnǎ njimurogǎ

(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)

⁶ Pǎ alta zuva dǎ sǎmbǎta jǎl u mers ām sinagogǎ šǎ su apukat sǎ ānveci. Akulo are om alu kari are mǎna njimurogǎ. † ⁷ Šǎ učitelji dǎ zakonu alu Mojsije šǎ farizeji sǎ ujta pǎ jǎl sǎ vadǎ dakǎ lu āntrima jǎl pǎ zuva dǎ sǎmbǎta. Šǎ jej dabe šjeva ašcipta sǎ fakǎ krivo sǎ potǎ sǎ svitaskǎ protiv dǎ jǎl. ⁸ Jǎl šćije šje sǎ gǎndešci, šǎ u zǎs alu omuluje ku mǎna njimurogǎ: “Skolǎci šǎ hajd dǎ dǎ nenči.” Jǎl su skulat šǎ stǎće akulo. ⁹ Isus atunšje u zǎs alor: “Ju gǎndesk sǎ vǎ āntreb, āj benji sǎ fašj benji pǎ zuva dǎ sǎmbǎta, ili relji? Sǎ spasalecǎ kustu ili sǎ uništilec?” ¹⁰ Atunšje su ujtat okolo pǎ tot omu, šǎ jǎl u zǎs alu omuluje: “Mǎcešćic mǎnal!” Jǎl u fǎkut aša, šǎ mǎnǎ ju fost sǎnǎtosǎ ka hajelantǎ. ¹¹ Ali jej asre tari mirgiš šǎ sur apukat sǎ svitaskǎ šje sǎ fakǎ alu Isus.

Isus aš akulježi pǎ apostoli aluj

(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)

¹² Una zǎ u mers pǎ planinǎ sǎ sǎ rožji, šǎ jǎl u fost akulo totǎ nopće ām aruguminici la Dimizov. ¹³ Haje zua jǎl u čimat pǎ dvanaest učenikur la jǎl pǎ kari lju akuljes šǎ lju čimat apostoli. ¹⁴ Ešće asre: Šimun pǎ kari lu čimat Petar, šǎ fračisu Andrija, Jakov šǎ Ivan, Filip šǎ Bartolomej; ¹⁵ Matej šǎ Toma, Jakov fišjoru alu Alfej šǎ Šimun čimat Revan, ¹⁶ Juda fračisu lu Jakov šǎ Juda Iskariot, kari u fi izdajica.

Isus svitešci dǎ nagradur šje u fi

(Mt 4,23-25; 5,1-12)

¹⁷ Kum vinje ku jej ām napoj žjos, jǎl u stat pǎ čistina dǎ đal hundi asre grupa dǎ učenici aluj šǎ mari gǎrmadǎ dǎ lumi sur akuljes, jej ur vinjit dǎm Judeja šǎ dǎm varuš Jeruzalem šǎ dǎm Tir šǎ Sidon varušurle lǎngǎ more. ¹⁸ Jej ur vinjit sǎ āl puǎj ureci, šǎ sǎ fījǎ ozdravalic dǎm bičišugurle alor. Isto aša u ozdravalit pǎ heje kari ave drašj ām jej. ¹⁹ Mulc gǎnde sǎ puǎj mǎna pǎ jǎl daje kǎ pučeri fužje dǎm jǎl šǎ pǎ toc lji iscjelile.

²⁰ Atunšje su ujtat ām oč pǎ učenici aluj šǎ u svǎtit:

“Ānfǎlušǎcǎvǎ voj kari šćec sǎrašj kǎ kraljevstva alu Dimizov aj avostrǎ.

²¹ Ānfǎlušǎcǎvǎ voj kari šćec flǎmǎnž, kǎ vic fi sǎtuj.

Ānfǎlušǎcǎvǎ voj kari plǎnžjec, kǎ voj vic rǎdi.

²² Ānfǎlušǎcǎvǎ voj kari šćec mǎrzǎlic, rušunac šǎ mǎnac ku relji dǎ rǎndu alu Fišjoru Omuluj.

²³ Kǎnd u vinji zue, ānfǎlušǎcǎvǎ šǎ sǎrec pǎm sus dǎ fǎlušǎjǎ. Kǎ sigurno nagrada avostrǎ u fi mari ām nor. Nus are aša šǎ proroci tretiralicǎ dǎ la mošurle alor!

²⁴ Ali jao avovǎ, kari šćec gǎzdašj, kǎ ac apukat utjehǎl

²⁵ Jao avovǎ kari šćec sǎtulj, voj vic fi flǎmǎnž.

Jao avovǎ kari aku rǎdec, kǎ voj vic žalali šǎ plǎnžji!

²⁶ Jao avovǎ dǎ kari toc benji svitešci, aša isto fišje pǎ mišjinjoš prorokur, mošurle alor.”

Isus ānvacǎ sǎ plǎšjenj pǎ dužmanji anoštri

(Mt 5,38-48; 7,12)

† 5,37 Kǎnd nov vinu su ānǎkrit ar krišće, ar rupe bǎtǎrnji čturicurlje kǎ nar puće maj sǎ sǎ mǎcaskǎ. § 5,38 Strugulje kǎnd sǎ punji ām čturica atunšje krešci una ku pelje dǎ životinjǎ šǎ atunšje sǎ fašji ām vin. * 5,39 Asta svat spunji dǎ ānǎcala kum bǎtǎrnji ānǎca ku hej kari vodilešci sǎ ku Isus kum ānǎca. Aje āj kǎ ominji kari ās ānǎcac pǎ ānǎcala bǎtǎrnǎ, nari vojǎ sǎ sǎ ānveci novi stvarur šje Isus ānǎcǎ.

6,1 Pnz 23,25 * 6,2 Farizeji cǎnje kǎ maj mik lukru ku mǎnjilje sǎ trljǎlešć fǎn ām zuva dǎ sǎmbǎta āj protiv zakon.

6,3 1 Sam 21,1-6

6,4 1 Sam 21,1-7

† 6,6 Mǎna alu njimurog are desna.

²⁷ "A voj kari mă punjec ureci, vĂ zĂk: 'PlĂšjec pĂ dužmanji avoštři. FĂšjec benji alor kari vĂ mĂrzĂlešci. ²⁸ Blagoslovulec pĂ eje kari vĂ blastĂmĂ! ArugĂcĂvĂ dĂ eje kari relji vĂ kivinješci. ²⁹ HĂl kari či luvešci pĂšci una parci dĂ ubraz, ĂmbijĂ šĂ haje parci atunše. ŠĂ alu hĂl kari ac je šuba nuj branalec sĂ ac je šĂ kĂmaša. ³⁰ DĂ alu toc, šje šjeri dĂ la činji. DakĂ je šjinjiva šjeva šje Ăj atov, nu šjire sĂ ac dĂ Ăm napoj. ³¹ Aša maj, fĂšjec alu altora kum ac gĂndi sĂ vĂ fakĂ avovĂ.

³² DakĂ plĂšjec numa pĂ eje kari vĂ plašji pĂ voj, šje fĂldĂ hvalĂ vic kĂpĂta? Ka šĂ Ăak šĂ grešnici plašji pĂ eje kari lji plašji pĂ jej. ³³ ŠĂ dĂkĂ fĂšjec numa benji alu eje kari fašji vovĂ benji, šje fĂldĂ hvalĂ vic kĂpĂta? Ăak šĂ grešnici fašji aje. ³⁴ DakĂ dĂdec kečinj alu alor dĂ la kari ašciptĂc sĂ vĂ ĂntorkĂ Ăm napoj, šje fĂldĂ hvalĂ vic kĂpĂta? Ăak šĂ grešnici dĂ kečinj alu grešnici sĂ potĂ Ăm napoj sĂ kepiči kit lju dat. ³⁵ PlĂšjec pĂ dužmanji avoštři, ažuĂcĂlji šĂ dĂdec kečinj, ali nu ašciptĂc sĂ vĂ ĂntorkĂ Ăm napoj. Atunše voj vic kĂpĂta mari nagrada šĂ voj vic fi Ăimac fišjori alu Maj Mari[†] Dimizov[§] daje kĂ jĂl aj bun alu nezahvalni šĂ alu ubraznjiš. ³⁶ Fijec miloš ka jĂl Tata dĂm nor Ăj pljin dĂ milĂ.

Isus nji ĂnvacĂ kum sĂ izabralenj bun uĂitelj

(Mt 7,1-5)

³⁷ "Nu sudulec pĂ njime, šĂ njime nu vu suduli pĂ voj. Nu osudulec pĂ njime, šĂ njime nu vu osuduli! JirtĂc šĂ vu fi jirtat. ³⁸ DĂdec šĂ vu fi dat bunĂ merĂ astrĂnsĂ, zdrĂnšinatĂ šĂ tari mult u fi vĂrsatĂ Ăm saku avostru.* KĂ ku ista mjerĂ šje voj dĂdec vu fi datĂ Ăm napoj.

³⁹ JĂl lju spus izrekĂ: "PoĂi unu orb sĂ adukĂ dĂ mĂnĂ pĂ altu om orb? Nar kĂde jej amĂndoj Ăm gropĂ?" ⁴⁰ UĂeniku nu poĂi fi maj mari dĂ uĂitelju. JĂl u fi ka uĂitelju aluj kĂnd su vjezbĂli dĂstul dĂ benji."[†]

⁴¹ AdĂšje vĂ ujtĂc tot la cupljigĂ Ăm oĂu alu urtaku, a Ăm oĂu atov nu ves dĂrab dĂ ljemn? ⁴² Kum poc zĂšji alu urtaku: 'LasĂmĂ sĂ skot cupljigĂ dĂm oĂuc' kĂnd nu ves dĂrĂbu mari dĂ ljemn Ăm oĂu atov? Licemjeru, elši skoĂic dĂrĂbu dĂ ljemn dĂm oĂuc, kapu vĂ puĂe majbenj sĂ skoc cupljiga dĂm oĂu alu urtaku.

Isus ĂnvacĂ šje svitenj, Ăj Ăm suflijit

(Mt 7,17-20; 12,34-35)

⁴³ "Tot bun ljemnu ari bun plod, šĂ tot ljemnu kari nuj bun, fašji nu bun plod. ⁴⁴ Tot ljemnu Ăj kunuskut dĂ pĂ plodu šje fašji. Aša lume nu akulježi smokvur ili strugur dĂm mĂršunj.[‡] ⁴⁵ Om bun fašji bunji stvarur daje kĂ ari bunĂ sufljitĂ, ali hej rov fašji stvarur relji daje kĂ sufljitu lji rov. Gura svitešci, dĂm šje ci sufljitu pljin.

Om kari Ăj mudar askultĂ šje Isus ĂnvacĂ

(Mt 7,24-27)

⁴⁶ ŠĂ dĂšje mĂ ĂimĂc: Domnu! Domnu!, a nu fĂšjec šje vĂ zĂk? ⁴⁷ Ju vuj spunji kum Ăj om kari vinji la minji sĂ puji ureci la vorba ame, šĂ askultĂ: ⁴⁸ JĂl Ăj ka omu šje u gradalit kasa šĂ u kapalit adĂnkĂ sĂ puĂj temeljurlje pĂ petrĂ. U vinjit poplava šĂ u luvit apĂ Ăm kasa šĂ njiš nu su zdrĂnšinat daje kĂ are benji gradalitĂ. ⁴⁹ Ali ala kari auzĂt šje am zapovjedalit a nu fĂkut aje ka omu šje u gradalit kasa pĂ pĂmĂnt fĂr dĂ temelj. Atunše u luvit apĂ Ăm kasa, su rĂsĂpit dĂm turdatĂ šĂ u fost rĂstunatĂ dokrajĂ šĂ Ăar gunojĂ u rĂmas."

7

Isus u ozdravalit pĂ sluga alu stotnik

(Mt 8,5-13; Iv 4,43-54)

¹ KĂnd u fost gata ku svatu šje svite alu lume, jĂl u mers Ăm varuš dĂ Kafarnaum. ² Akulo are stotnik* kari ave sluga pĂ kari Ăl cjenile šĂ kari are aša biĂag dĂ are pĂ morĂi. ³ Stotnik u auzĂt da Isus[†] šĂ u mĂnat pĂ orikic Źidov[‡] kari asre glavni la jĂl, sĂ sĂ oroŹji, sĂ vijĂ sĂ Ăntremi pĂ sluga aluj. ⁴ Jej ur vinjit la Isus šĂ sĂ aruga tari la jĂl sĂ vijĂ. Jej u zĂs: "Omusta anume zasluŹulešci sĂ fašj aje pĂntru jĂl ⁵ daje kĂ plašji pĂ narodu anostru, šĂ jĂl Ăj ala kari u fĂkut sinagoga pĂntru noj."

[‡] 6,35 Maj Mari Dimizov znaĂešci kĂ jĂl Ăj tari mari šĂ glavni. [§] 6,35 voj vic fi Ăimac fišjori alu Maj Mari Dimizov dakĂ Ăi ponašalešci ka Dimizov. ^{*} 6,38 Isus dĂ primjer kum kĂnd kumpir šjeva hĂl kari vinđi cu da maj mult dĂ kit šje aj pĂĂit. Kit tu daj altora, Dimizov cu da maj mult. [†] 6,40 Omu trĂbĂ sĂ fjiĂ tari opezan kĂnd aš je pĂ uĂitelj, kĂ jĂl u fi atunše kĂ uĂitelju. DakĂ uĂitelju krivo ĂnvacĂ daje kĂ Ăj duhovno orb, u fi prevaren šĂ uĂeniku. [‡] 6,44 Ponašalala alu om aratĂ šje fĂldĂ Ăj om, šje fĂldĂ aj sufljitu aluj. ^{*} 7,2 Stotnik Ăj rimski vojnik kari zapovjedalešci alu 100 vojnikur. [†] 7,3 Stotnik u auzĂt kĂ Isus u iscjelilit pĂ mulc ominj, šĂ kĂ aj dĂpropi, kĂ sĂ Ăntors Ăm Kafarnaum. [‡] 7,3 Isus are Źidov a stotnik nu are, a stotnik gĂnde kĂ Isus ar punji ureci la molbĂ dakĂ Źidovi lor Ăntriba. Anume, Źidovi šĂ rimski vojnici asre neprijatelji.

⁶ Isus u mers ku jej. Šā jāl no mers dāparci dā la kasa, kānd stotnik u mānat pā urtašji aluj sā zākā: “Dimizolje, nu či činji sā vij ām kasa ame kā ju nu mes vreden sā vijā tu dāsup krovu amnjov!”⁷ Kā njiš ju nu mā smatralāsk kā mes vreden sā vjuv la činji. Aša numa zā vorba dā pā lok hundi ješc šā sluga amnjov u fi āntrimat. ⁸ Kā šā ju mes kātānā kari trābā sā apukā zapovjedur dā la voda amnjov, ka kum am kātānj dāsupā minji kari trābā sā mā askulči. Ju kānd zapovijedalaskā alu unu: “Duči!”, šā jāl merži, šā alu aluje: “Hajd!”, šā jāl vinji, šā alu sluga amnjov kānd āj zāk: “Fā asta!”, šā jāl fašji.”*

⁹ Kānd Isus u auzāt aje šje u zās, jāl su āmirat, šā su āntors la gārmadā šje āl sljedile šā jāl lju zās: “Ju vā zāk kā njiš pā unu Židov dām Izrael nam aflat ku dāstafel vjerā!”†

¹⁰ Kānd hej mānac dāla stotnik su āntors akasā, jej or aflat pā sluga sānātos.

Isus u skulat pā om mort

¹¹ Dā pā aje, Isus u mers ām varuš šje sā čamā Nain.‡ Učenicu aluj šā gārmadā dā lumi umbla dā pā jāl. ¹² Ali kum ur vinjit da propi la uša dā varuš, u vāzut kum dušje pā om mort sā āl āngropi. Mumāsa alu omula mort are vādoja, šā je ave čar unu fišjor. Šā la mārmanči mārže multā lumi. ¹³ Kānd u vāzutu Domnu, jāl ave milā, šā ju zās: “Nu plānžji.” ¹⁴ Atunšje jāl u pus māna pā kārpašo,§ šā omnji šje āl dušje u stat. Atunšje jāl u zās: “Fišjorulji, ju ac zāk: ‘Skolāci!’” ¹⁵ Šā omu mort su skulat šā su apukat sā svitaskā šā Isus lu datā la mumāsa. ¹⁶ Mari frikā u kāzut pā jej toc šā su apukat sā hvalalaskā pā Dimizov, šā zāšje: “Mari prorok u vinjit āntri noj! Dimizov u vinjit sā ažuči alu lume aluj.”* ¹⁷ Šā hiru dā asta u mers ām Judeja šā okolo.

*Ivan Krstitelj āntriba dakā u vinjit Mesija
(Mt 11,2–11)*

¹⁸ Učenicu alu Ivan† āj spunje dā kutotu šje sā dogadale. Kapu Ivan u čimat pā doj učenicur aluj ¹⁹ šā lju mānat la Domnu sā āl āntrebi: “Ješc tu ala kari Dimizov u zās kā trābā sā vijā ili trābā sā aščiptānj pā altu?”‡

²⁰ Kāndā u ažuns jej la Isus, jej u zās kā Ivan Krstitelj nju mānat sā či āntribānj: “Ješc tu ala kari Dimizov u zās kā trābā sā vijā ili trābā sā aščiptānj pā altu?”

²¹ Isus baš āntrima atunšje pā multā lumi dām bičišugur, mukur šā lji oslobodule dām drašj, šā alu mulc ominj orb lji dāde sā vadā dām tot sūljitu.

²² Isus lju āntors vorba: “Dušjec ām napoj la Ivan šā spunjecāj šje ac vāzut šā ac auzāt, šje ām fākut: kā orbi ās āntramac, šā poči vide, šlagāržāci poči umbla, gubavci ās čistilic, šā surži poči sā audā, morci sā skolā ām kust, šā alu sārāšj propovijedalaskā Hir fālos.§ ²³ Šā blagoslovulit āj om kari nu aflā njimika ām minji šje āl poči uvredāli.”

*Mudrā ānvācala alu Isus šā alu Ivan šje Bučazā
(Mt 11,12–19)*

²⁴ Kānd u fužjit glasnici alu Ivan āndārāt, Isus su apukat sā spuļā alu gārmadā dā Ivan: “Šje ac mers sā videc ām pustinjā? Trskā kum sā ljagāna pā vānt? Naravno kā nu! ²⁵ Ili šje ac mer sā videc? Atunšje ac mers sā videc kum āj āmbārkāt ām colji delj māndri? Naravno kā nu!* Eje kari ās māndru āmbrākac šā kustā ām luksuz, pā eje lji pučec afla ām palačur dā kraljur. ²⁶ Atunšje šje ac mers sā videc? Pā prorok? Naravno kā da! Ju vā zāk, šā maj mult dā prorok! ²⁷ Jāl āj om dā kari aj skris āj ām svāntā kenvija: “Ujtācāvā, asta āj amnjov glasnik mānat sā pripremalaskā ām nenče kalje ata.”†

²⁸ Anume vā zāk, dām toc ominj kari su avut, nu are maj mari dā kit dā Ivan. Ali majmikā ām kraljevstva alu Dimizov āj maj mari dā jāl!‡

§ 7,6 Židovi nar tuna ām kasa alu hej kari nus Židov sā nu fijā neprihvatljivi la Dimizov. * 7,8 Aša ka stotnik kum ari autoritet sā naredilaskā alu kātānjilor, Isus ari autoritet sā naredilaskā alu bičišug sā nestalaskā. † 7,9 Isus očkēvāle dā la Židov sā aji dāstafel vjerā alu nu ave. Jāl nu očkēvāle dā la hej kari nus Židov sā aji dāstafel vjerā a anume, asta om ave. ‡ 7,11 Asta āj lok dāpropi hundi prorok Elizej u ridikat dām morc pā unu fišjor alu una mamā prijē sto aj dā kānvā (ujtāči la 2 Kr 4,8–37). § 7,14 Kānvā kārpašo are dāsvākut šā are tari ušuri. * 7,16 Ominji gānde kā Isus are mari prorok ka Ilija ili ka Elizej, numa doj ominj ām Kenvija bātāmā u ridikat dām morc (1 Kr 17,17–24; 2 Kr 4,18–37). † 7,18 Ivan Krstitelj u fost ām čemicā. ‡ 7,19 Židovi očkēvāle kā Mesija u fi kralj kari u vinji sā lji spasalaskā dā la rimska vladavina, a nu numa sā fijā duhovni Spasitelj. Ivan kunušce proročanstva dā Mesija ka kum ščije šā Iz 42,7; 61,1–2 (ujtāči Lk 4,18–19). Aša u očkēvālit Isus sā fijā kralj, a pā Ivan šā pā alci ominj kari ās pravediti sā lji laši afarā dām čemicā, a sā lji kaznalaskā pā ominj kari u odbacalit pā Mesija (ujtāči kum Ivan propovjedalešči ām Lk 3,9, 16–17), ali njimika inka nu su dogudulit. § 7,22 Ešče stvarur kari Isus u fākut, arāta kā jāl āj Mesija, kum āj ām kenvija alu proroku Izaija, poc vide ām asta stih: Iz 29,18–19; 35,5–6; 61,1–2. * 7,25 Ivan purta urāči colji (Mt 3,4). † 7,27 Dimizov u zās kā glasniku alu Isus kari u pripremili kalje alu Isus āj Ivan. ‡ 7,27 Mal 3,1 ‡ 7,28 Ivan u ispunulit proroštvo kā jāl u pripremiti kalje alu Isus. Jāl nu vāzut kā kraljevstvo su ispunulit, daje kā lu amurut majnti dā šje Isus u uskrsnulit, atunšje hej kari su obratalit dā pā šje Isus u uskrsnulit ari maj mari blagoslov dā kit Ivan.

²⁹ Toc kari u auzăt ur priznalit kă ŝje Dimizov ănvacă ăj benji, čak ŝă poreznici. Eje ăš kari Ivan lju bučuzat. ³⁰ Ali farizeji ŝă učitelji dă zakonu alu Mojsije ur odbjilit planu alu Dimizov ŝje ave pănră jej. Jej ur odbjilit să lji bučeži Ivan.

³¹ Isus u zăs atunŝje: “Ku ŝje să usporedilenj pă eŝce ominj ăm asta vremi? Kum samăă jej? ³² Jej ăš ka kupiji miŝj ŝje njimik nu lji pasaleŝci, kari ŝadi pă trg, ŝă să čamă una pă alt: “Kănd anj kăntat păntru voj, voj nac žukat, ŝă kănd anj kăntat triŝč kănciŝ păntru voj, voj nac plănsi!”

³³ Aŝa kănd u vinjit Ivan ŝje buczază jăl nu mănka pită njiŝ nu bije vin,[§] mar voj ac zăs: “Jăl ari demon ăm jăl!” ³⁴ Ŝă ju, Fiŝjoru alu Omu, am vinjit, ŝă ju mănkam ŝă bjem, ali voj zăŝjec: “Ujtăcăvă! Flămănd ŝă butor, urtaku lu poreznici ŝă alu greŝni! ³⁵ Ali mudrostu alu Dimizov su arătat kă ăj anume dă la toc kari u apukă.”*

Isus ănvacă: alu ŝinji ăj maj mult jirtat, ala maj mult u plaŝji

(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)

³⁶ Unu dăm farizej Ŝimun, lor čimat pă jăl pă večeră, aŝa Isus u mers la farizejula akasă ŝă ŝu aflat lok la masă.[†] ³⁷ Dăm turdată u vinjit una tari greŝnă mujeri, kari u saznalit kă jăl ăj akulo ŝă kă mănănkă la farizej,[‡] ŝă je u vinjit akulo, u adus tari skump uloj ku miros ăm skumpă ujağă dăm petră. ³⁸ Je u stat dănapoju aluj, la piŝjorilje aluj, ŝă u apukat să plăngă. Atunŝje su apukat să ăj spelji piŝjorilje aluj ku lăkrmilje alji, ŝă să aŝčargă piŝjorilje ku păru alji. Je ăj săruta piŝjorilje aluj, ŝă ku uloj mănže.

³⁹ Kănd u vâzut aje farizeju Ŝimun kari lu čimat pă večeră, jăl să ăngănde ăm jăl săngur: “Să fiğă omusta anume prorok, jăl ar ŝci kă je ăj tari greŝnă mujeri.”

⁴⁰ Isus ju zăs: “Ju am ŝjeva să ac zăk cijă Ŝimun.”

Ŝă Ŝimun u zăs: “Učitelju ză.”

⁴¹ Isus u vorbit: “Are om kari dăde kečinj ŝă jăl ave doj daturaŝ. Unu ji are dator petsto banj dăm aržjint a halalânt pedeset banj dăm aržjint [§] ⁴² Njiŝ unu dăm jej nu ave dăm ŝje să ăj ăntork, ŝă omula u jirtat alu amăndojo. Aku spunjec kari ar trăbuji să ăl plakă maj tari?”

⁴³ Ŝimun ju ăntors vorba: “Kă ar trăbuji să fiğă ala alu kari ju jirtat maj mult.”

Isus ju zăs: “Benji aj prosudulit.”

⁴⁴ Atunŝje su ăntors la mujere ŝă jăl u zăs alu Ŝimun: “U vejs pă mujeresta? Ju am vinjit ăm kasa ata ali nu maj dat apă păntru piŝjorilje amelji,* a je mu lju spălat ku lăkrmălje ŝă lju aŝčers ku păru alji. ⁴⁵ Nu maj sărutat pă minji, ali je mu surătat piŝjorilje dă kănd u vinjit ăm nontru, no stat să mă săruci. ⁴⁶ Tu nu maj unsă kapu ku uloj ali je mu unsă kapu amnjov ku uloj ku parfem. ⁴⁷ Dăm asta rănd ju ac zăk cijă: “Mulci grehur jisă jirtaci, daje kă mu plăkut tari. Alu ala kari ari maj pucănj dă jirtat, ala maj pucănj mu arăta plăčkatură.” ⁴⁸ Atunŝje u zăs alu mujere: “Grehurilje atelji ăš jirtaci.”

⁴⁹ Atunŝje eje kari asre la masă ku jăl sur apukat să svitaskă una ku alt: “Ŝinji ar puče asta să fiğă kari ŝă grehurilje jartă?”

⁵⁰ A jăl u zăs alu mujere: “Ănkridala ata cu spasalit. Dući ăm putuljală.”

8

Isus propovjedaleŝci păm mulci lokur

¹ Dă pă aje, Isus u mers păm alčilje varuŝur ŝă satur, să propovjedalaskă ŝă să svitaskă dă Hir fălos dă kraljevstva alu Dimizov. Dvanaest učenicur umbra dă pă jăl, ² ŝă ŝjeva ka mujerilje kari Isus lju oslobodulit dăm draŝj ŝă dăm bičiŝgur: Marija (kari are dăm varuŝ Magdala, kari u mănat sedam draŝj dăm je), ³ Ivana (băŝaca alu upravitelj Kuza a jăl are upravitelj păntru Herod), Suzana, ŝă mulci alčilje căngăŝj. Jelji lji služule ku benjilje ŝje ave.

Om ŝje samăă

(Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

⁴ Mari gărmadă să akuljiže ŝă lume inka vinje la Isus dăm tot varuŝu. Isus u svătit alor ku usporedbă ⁵ “Om ŝje samăă u mers să seminji sămăncă aluj. Ŝă kum sămăna orikići dăm sāmancurljelje u kăzut pă kalji. Ŝă sāmănce are kălkătă, păn ŝje nor vinjit vrabujilje ŝă lju mănkat. ⁶ Ŝă orikići ur kăzut ănră petri ŝă jelji ur kriskut friŝ, ali sur uskat kă lji ibize vlagă. ⁷ Ŝă orikići sāmăncur u kăzut ănră mărŝunj ŝă u kriskut ku jej una, ali lji ŝăguŝa mărŝunji. ⁸ Ŝă orikići u kăzut pă bun pămăntă, ŝă u kriskut ŝă u avut

§ 7,33 Utjaçi Mt 3,4 * 7,35 Hej kari u apuka pă Ivan ŝă pă Isus su arăta kă ănvăcala ăj mudră. † 7,36 Are običaj pă gozbă ka pă asta večeră numa bărbec ŝade đos kănd jej as re pă koŝci lji are mândru la masă. ‡ 7,37 Are običaj ăm aje vremi kă alci puče să ŝă ući kănd jej asre la večeră a jej nu mănka. § 7,41 Unu banj dăm aržjint = una dnevnică alu radnik. * 7,44 Ăm aje vremi kănd jej la domačin am kasa trăbuje să lji spelji piŝjorilje kă jej umbra pă drikur kari asre pljin dă praŝina.

sto rändur majmult.” Känd Isus u fost gata ku usporedba u mužjit: “Punjec ureći voj kari avec urec šă auzăc!”

Isus objasnalašči šje značalešči usporedba dă om kari samăňă

(Mt 13,10-23; Mk 4,10-20)

⁹ Učenici aluj lor ăntribat pă Isus atunšje, šje značale usporedba. ¹⁰ Isus u zăs: “Avovă Dimizov u dopustulită šă prišjipec tajnurlje dă kraljevstva alu Dimizov, ali alu alci trăbăi šă šă spujă ăm usporedbur; ka kum u zăs prorok Izaija:

Ăs eje kari šă ujtă ali nu veđi,
kari audi ali nu prišjepi.

¹¹ Aku usporedba značalešči asta: Sămăňă ăj ka Vorba alu Dimizov. ¹² Sămăňă kari ăj pă kalji, ăs ka eje ominj kari audi Vorba, ali draku u vinji šă lji je vorba ăndărăt dăm sufljičilje alor, šă nu potă ănkradă šă nu šă spasalaskă. ¹³ Aje sămăňă ăntri petri ăs eje ominj kari audi Vorba šă u apukă ku fălušăjă ali nari korijen. Jej ănkredi nu dă lungat šă atunšje ăm vreme dă ăňšjirkală jej kađi ăndărăt. ¹⁴ Sămăňă kari u kăzut ăntri măršunj ăs ka ominji kari audi Vorba, ali kum vreme fužji jej ăs astrăňž ku brigurlje ăm kust, šă dă găzdăšije, šă žăndur ăm kust, šă eje nu adušji bun plod. ¹⁵ Ali sămăňă kari kađi pă bună pămănt ăs eje ominj *kari audi Vorba šă u căňji ăm sufljitu bun, jej ăs ustrajni šă u adušji bun plod.”

Kum prišjipenj istina alu Dimizov

(Mk 4,21-25)

¹⁶ “Njime nu acăcă lumina šă u puj dăsup ter ili dăsup pat. Nu, jăl u punji pă svijećnjak aša dă toc kari vinji ăm nontru poći vide lumina aša ¹⁷ atunšje kutotu šje ăj aku askuns, šă šje ăj pă askuns făkut, kutotu u jăšă afară. ¹⁸ Daje păzec kum auzăc. Kă šinji ari ju fi dat maj mult, šă šinji gođe nari njimik, dă la jăl u fi lot čak šă aje cară šje samăňă kă ari.”†

Familija alu Isus ăs eje kari kustă vorba alu Dimizov

(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

¹⁹ Alu Isus u vinjit mumăsa šă fracı šă ăl posjetilaskă pă Isus ali jej nu puće šă vijă apropi dă jăl dă rănd dă gărmadă. ²⁰ Šinjiva u javalit alu Isus: “Mumăta ata šă fracı atej stă afară či aščaptă.” ²¹ Isus lju u zăs: “Mama ame šă fracı amej ăs eje kari audi Vorba alu Dimizov, šă u kustă.”

Isus putulješči oluja

(Mt 8,23-27; Mk 4,35-41)

²² Una ză Isus šă učenici aluj ur tunat ăm čamac să mergă pă alta parci dă galilejsko jezero. Isus u zăs: “Hajd pă haje parci!” Aša sur maknilit dă la mal. ²³ Ali kum plovule jej, pă Isus lu furat somnu. Atunšje oluja ku vântu una su slăbuzăt pă jezeră šă jej asre ăm opasnost, daje ka karu să umplje ku apă. ²⁴ Jej ur mers la Isus šă lor skulat ăm frikă šă mužje: “Domnu, Domnu noj nji ăntupenji!” Aša su skulat šă u zapovjedalit alu vântu šă alu valuvurlje să să putuljaskă. Oluja su putuljit šă are putuljală. ²⁵ “Hundi vi ănkridală?”, Isus lju ăntribat pă jej. Ali jej asre plinj dă frikă šă ămirală, šă u zăs una la alt: “Šinji ăj asta čak šă vântu šă valuvurlje ăl punji ureći pă jăl kănd zapovjedalešči?”

Isus măňă pă drašji dăm om

(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

²⁶ Jej ur plovulit păn la malu dă Gerasa, kari ăj pă alta parci dă Galileja. ²⁷ Kum Isus u pus pišjoru pă pămănt, ju vinjit dădănenči om dăm varuș kari are mar da multă dobă ku drašji ăm jăl. Jăl nu purta colji, šă nu kusta ăm kasa mar ăm gropur. ²⁸ Kănd lu văzut pă Isus, jăl u mužjit tari šă u kăzut dădănenči la jăl šă dăm tot graju u mužjit: “Šje găndేశč dă la minji, Isuse Fišjoru alu Dimizov, Maj Mari? Ju mă arog la činji să nu mă mučulesč!” ²⁹ Draku ăl căňje mar multă vremi. Majnti ominji ku lancurlje ăl ljiğa šă ăl paze, ali jăl tod daje rupe lancurljelje šă draku lu mănat ăm pustinjă. Isus u dat zapovjed alu draku să jeși afară dăm jăl.

³⁰ Isus lu ăntribat: “Kum či čem? Jăl u zăs: “Legija” daje kă mulc drašji asre ăm jăl. ³¹ Šă jej sur arugat la Isus să nu lji đe zapovjed să mergă ăm gropă făr dă dno.‡

³² Akulo are mari stadă dă porș šje măňka pă parce dă đal, šă jej sur arugat da dozvolă să tunji ăm jej, šă Isus lju dazvolulit. ³³ Drašji dăm omula u fužjit ăm gărmadă porșji, šă stada dă porșj ur arljigată dă pă đal ăm jezero šă akulo sur ăntupit.

8,10 Iz 6,9 * 8,15 Bun sufljit: ăj sufljit kari ăj spreman să audă vorba alu Dimizov, šă să u askulči. † 8,18 Jasno ăj dăm kontekst kă Isus svitešči dă prišjipală šă dă ănkridală. Asta značalešči: “Šinji gođ ari prišjipală šă ănkridală ju su da maj mult prišjipală. Šinji gođ nu ari prišjipală u zgubi šă haj šje ari šă prišjipala šje u ari u zgubi šă prišjipala šje jăl găndేశč kă ari”, ili “Dimizov u fašji alu hej kari ănkredi ăm istină ur prišjepe šă maj mult. Dimizov u fašji dă hej kari nu ănkredi ăm istină, jej nu u prišjepi istina njiș haj pucun šje jej găndేశč kă jej prišjepi.” ‡ 8,31 Gropă făr dă dno dă drašji

³⁴ Ominji šje paze stado u skäpat känd u väzut aje, ša jej ur dus hir am varuš ša am sat. ³⁵ Ša lume ur vinjit sa vadä šje u fost aje. Känd ur vinjit la Isus, jej ur aflat pä omu šje are ku drašj am jal are ambräkät, ša šade la pišjorilje alu Isus ku fire säntosa. Ša känd u väzut aje kutotu jej su anfrikušat. ³⁶ Hej kari ur väzut ur spus kum Isus u oslobodulit pä omu ku drašj. ³⁷ Ali tota lume dam lok am Gerasa ur zas alu Isus sa fugä dä akulo kä asre tari anfrikušac. Isus u tunat am kar ša gände sa fugä am napoj. ³⁸ Omu dam kari Isus u manat afarä dam drašj sa aruga la Isus: "Pot sa fug ku činji?" ali Isus lu manat ša ju zas: ³⁹ "Dući am napoj akasa, ša spunji alu toc kutotu šje Dimizov u fakut dä činji." Aša u mers akasa ša u širilit am varuš kutotu šje Isus u fakut pantru jal.

Mujere kari are bičagä u fost säntosa

⁴⁰ Gärmadä are akulo sa al pozdravalaskä pä Isus känd su antors pä alta parči dä jezero, jej toc tari al aščipta pä jal. ⁴¹ Atunšje su pojavaalit om kari sa čima Jair vođa dä sinagogä. Jal u vinjit la Isus ša u kázat žos la pišjorilje aluj ša sa aruga la jal sa vijä la jal akasa daje kä ⁴² jedina fata aluj dä dvanaest aj dä bätärnä are pä morči.

Isus u mers dä pä Jair känd mulc sa ampänžje sa fijä däpropi dä jal. ⁴³ Am gärmade are mujeri kari kärvarale dvanaest aj ša je u čilit kutotu šje ave pä doktor ali no aflat pä njime kari ar puče sa u ozdravalaskä. ⁴⁴ Je u vinjit pä danapojuj ša su apukat pus dä cola alu Isus, ša sanžilje u stat sa kuri.

⁴⁵ "Šinji u pus mäna pä minji?" u antribat Isus. Toc zäšje kä nor pus. Atunšje Petar u zas: "Domnu, tu vejs kum sa ampinži toc ominji la činji!"

⁴⁶ Isus u zas: "Šinjiva u pus namjerno mäna pä minji kä am sämcät pučere kum jašä afarä dam minji." ⁴⁷ Känd u väzut mujere kä majmult nu poči cänje am je, je u vinjit am nenci trämurant dä frikä, u kázat am nječe alu Isus ša u spus la toc adäšje u pus mäna pä jal, ša kum u fost ozdravalitä dam turdatä. ⁴⁸ Isus u zas: "Fato, ankričala ata cu ozdravalit. Dući am putuljalä!"

Isus u skulat dam morči pä fata alu Jair

⁴⁹ Känd Isus svite ku mujere, glasniku dam kasa alu vladaru dä sinagogä u vinjit ša u zas: "Fata ata aj mortä. Nu al gnjavali pä učitelj!" ⁵⁰ Känd u auzät Isus aje, jal u zas alu Jair: "Nuc fijä frikä! Numa ankredi mijä ša je u kusta!" ⁵¹ Känd ur vinjit jej la kasa, Isus nu lasä sa mergä am nontru ku jal osim Petar, Ivan, Jakov ša mumäsa ša tatusu alu fate. ⁵² Ša toc am kasa plänžje ša u žalale, aša jal u zas: "Nu plänžjec. Je nuj mortä, numa sa kulkä!" ⁵³ Ša jej al räde pä Isus, kä jej asre sigurni kä je aj mortä. ⁵⁴ Isus atunšje u apukatu dä mäna ša dam tot graju u mužjit: "Skoläči kupilu amnjov!" ⁵⁵ Ša duhu alji su antors ša je u skulat dam turdatä. Isus u dat zapovjed atunšje sa aj de šjeva sa mänäšji. ⁵⁶ Roditelji alji asre amirac a Isus lju purunšjit pä roditelji sa nu spujä alu njime šje u fost.

9

Isus mänä pä dvanaest apostolur

(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

¹ Isus u čimat pä dvanaest apostolur la jal ša lju dat pučeri ša autoritet pä toc demoni, ša pučeri sa antremi bičišugur. ² Atunšje Isus lju manat afarä sa proglasalaskä kraljevstva alu Dimizov ša sa ozdravalaskä pä bičež. ³ Isus lju zas alor: "Nu loc njimika ku voj pä kalje avosträ, njiš botä, njiš taškä, njiš mänkari, njiš banj. Njime sa nu je maj una kämaša ku jal. ⁴ Am kari gođe kasa märžjec, fijec akulo pan šje nu fužjec dam varuš. ⁵ Hundi gođe nu vä punji ureči, fužjec dam ala varuš ša am znak dä upozorenje kä al laš la sudbina aluj, skutärčävä prašina dä pä pišjori." ⁶ Aša jej sur lot afarä märžje dam sat am sat sa propovjedalaskä Hir fälos ša ozdravale pä bičež pä hundi gođ märžje.

Herod gände sa vadä pä Isus

(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

⁷ *Vladar Herod u auzät dä kutotu šje Isus u fakut, ša are zäbunjit kä orikic zäšje kä Ivan Krstitelj u uskrnulit dam morc. ⁸ Ša orikic zäšje kä prorok Ilija su arätat pä pämant känd alci gände kä unu prorok dä känva u vinjit am kust. ⁹ Ali Herod u zas: "Ju am tijet kapu alu Ivan, ali šinji aj omusta dä kari aud dästafele vorbi?" Jal däbe ščipta sa vadä pä Isus.

Isus u ränjit pä majmulc dä pet hiljada dä ominj

(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)

¹⁰ Känd sor antors apostoli ur spus alu Isus kutotu šje ur fakut. Atunšje Isus lju dus pä lok pustulot apropi dä varuš Betsaida. ¹¹ Lume ur sazanalit ša ur sljedilit pä Isus. Aša lju apukat la jal ša lju spus dä kraljevstva alu Dimizov ša u ozdravalit pä eje kari asre bičež. ¹² Mar kiträ däšara Dvanaest apostolur

§ 8,52 Isus ščije kä je aj mortä ali jal ščije kä ju da kust am napoj.

* 9,7 Vladar Herod jal vladale am Galileja kari are una parči dä

Izrael.

vinjit la Isus ša ur zäs: “Mänä pä lumi ändärät, aša sä mergä sä äš aflji lok dä kulkat ša dä mänkat kä noj ščenj äm pustinjä ajišje. ¹³ Isus lju zäs: “Voj dädecälji šjeva dä mänkat.” Jej ur äntors vorba: “Noj avenj čar pet darabur dä pitä ša doj pešč. Noj sängur sä märženj ša sä kumpäränj mänkari dä totä lumesta?” ¹⁴ Jej ur umärat hundiva pet hiljada dä bärbec†, Isus u zäs alu učenici: “Punjecälji sä šadä äm grupur po pedeset lumi.” ¹⁵ Ša apostoli ur fäkut kum lju zäs, lju pus pä toc sä šadä žjos. ¹⁶ Atunšje Isus u lot pet darabur dä pitä ša doj dārabur dä pešč ša su ujtat Isus äm nor, Isus u blagoslovulit ša u ruptä äm dārābelji, atunšje u dat alu učenici aluj sä pužä dādānenenci alu lumi. ¹⁷ Ša jej toc ur mänkat ša asre sätulj. Ša jej ur akuljes dvanaest košarur dä dārābelji šje ur rāmas.

Petar priznalešči kä Isus äj Krist

(Mt 16,13–16; Mk 8,27–29)

¹⁸ Undatä känd su äntors Isus pum parci sä sä aroži, učenici asre ku jāl ša Isus u äntribat: “Šje zäšji lume šinji mes ju?” ¹⁹ Jej ur äntors vorba: “Ivan šje Bučazä, makar orikic zäšje Ilija prorok a hejelanc kä ješč prorok dä kånva kari u uskrsnulit dām morc.” ²⁰ Isus u äntribat: “A voj? Šje zäšjec voj, šinji mes ju?” Petar ju äntors vorba: “Tu ješč Krist kari äj mānat dä la Dimizov!”

Isus lji spunji alu apostoli kä jāl u muri, ša u uskrsnuli

(Mt 16,1–23; Mk 8,31–33)

²¹ Isus u dat atunšje zapovjed mari, šje lji branale sä spujä asta alu šjinjiva kä jāl äj Mesija. ²² Atunšje Isus u zäs: “Ju, Fišjoru alu Omuluj trābä sä päc mulci patnjur. Bätärnji kari äs glavni äntri židovur, šefurlje dä pop ša učitelju dä zakonu alu Mojsije mu odbacali. Jej mur amurā, a ju treći zuā uj uskrsnuli.”

Kum sä fijenj učenici alu Isus Krist

(Mt 16,24–28; Mk 8,34–9,1)

²³ Atunšje Isus u zäs alu toc: “Dakä šinjiva gāndešči sä mä sljedälaskä pä minji, elši trābä sä odbjalaskä sä kušči dä pä žāndurlje aluj, jāl sängur sä äš je krušje aluj totä zua ša sä mä sljedälaskä pä minji.‡ ²⁴ Šinji gođ gāndešči sä äš spasalaskä kustuš ala lu perđi do kraja, ša šinji gođe šu perđi kustuš pāntru minji ala su spasali vječno. ²⁵ Šje ari benji om dām aje dakä kapätä celi svet, a jāl äj uništilit ili pärdut? ²⁶ Dakä äj alu šjinjiva rušunji dä minji ili dä vorbilje amelji, ša ju Fišjoru alu Omuluj mu fi rušānji dä ala om, känd uj vinji äm slava aluj, äm slava alu tatusu ša äm slava alu svānc anđeji. ²⁷ Anume ju zāk, äs orikic kari stä ajišje kari nor muri majnti dä šje nor viđe kraljevstva alu Dimizov.

Isus aratä slava aluj

(Mt 17,1–13; Mk 9,2–13)

²⁸ Hundiva osam zälji dä pä ešce svatur Isus u lot pä Petar, Ivan ša pä Jakov ku jāl, ša u mers sus pä dal sä sä aroži. ²⁹ Atunšje kum sä aruga, ubrazu aluj su ščimbat tari, ša coljlje aluj sur ščimbat am alb dä svitläze. ³⁰ Doj ominj su pojalavil, svite ku Isus. Eje asre Mojsije ša prorok Ilija. ³¹ Jej su aratät äm slavä ša jej svite dä morče§ aluj šje u fi äm Jeruzalem. ³² Pä Petar ša pä urtašji aluj lju furat somnu ali jej sur skulat ša lor väzut pä Isus äm slava aluj ku doj ominj šje stāce ku Isus. ³³ Känd jej fužje, Petar ju zäs alu Isus: “Domnu, anovä nji benji ajiše! Lasä fāšjenj tri koljibur: unu pāntru činji, ša unu pāntru Mojsije ša unu pāntru prorok Ilija.” Jāl nu šcije šje svitešči, sāmāna kä bulunzešči. ³⁴ Ša känd Petar svite, oblak u vinjit dasupra pä Petar ša pä urtašji aluj ša jej su änfrikušat. ³⁵ Atunšje su äuzät graj dām oblak: “Asta äj Fišjoru amnjov, ju lam izabralit! Punjec ureci la jāl!” ³⁶ Känd graju su auzät, Isus are sängur. Učenici ur täkut ša nor spus alu njime šje ur väzut.

Isus u mānat afarä pä drak dām kupilula

(Mt 17,14–19; Mk 9,14–29)

³⁷ Hajelantä zä Isus ša učenici aluj ur vinjit žjos dä pä dal ša äl ašcipta gārmadä dä lumi. ³⁸ Äm gārmade are om kari u mužjit: “Učitelju, ju mä arog, ujtāci pä fišjorum daje kä jāl äj jedini kupilu amnjov! ³⁹ Ujtāci! duh äl napadalešči ša jāl dām turdatä čäpä, äl skutārā äm gārčur ša fašji spumi la gurä ša dabe fužji dä la jāl, ku mukä äl bači. ⁴⁰ Ju mam arugat la učenici atej kari as re ku noj dakä ar puće jej sä mājä pä draku afarä ali jej nu puće.” ⁴¹ Isus u äntors vorba: “O voj nevjernä ša obraznikä generacijāl! Kitä dobä trābä sä fjuv ku voj? Kitä dobä trābä sä vä trpālesk? Adāl pä fišjoruc ajišje!” ⁴² Känd kupilula vinje la Isus, draku lu värljit žjos ša äl skutura am gārčur. Isus lu mužjit pä duhu häł

† 9,14 Nu asre numa bärbec, nego ša mujer ša kupij (veđi Mat 14,21) ‡ 9,23 Zločinac kari are osudulit sä mori pä krušji trābuje sä dukä krušje pān la lok hundi u fi amurät. Ku asta svat, Isus gānde sä zākä dakä gādenj sä fijenj učenici aluj, trābujenj sä fijenj morc la željurlje anoštri, la voja anoštrā, trābujenj sä fijenj poslušni ša spremni sä punjenj ureci la Isus. § 9,31 morče Vorba kari äj prevodilitä “morči”, pä ljimba dä grčki äj jāšalä, šje aratä kum Isus u muri. Äm kenvija bätärnä” Jišala” značalešči kum Dimizov u oslobodulit pä Izraelci dām ropstvā äm Egipat. Morče ala Krist pä krušji äj “Jāšalä” daje Dimizov nju otkupilit dām ropstva dä grehur.

rov ša pã kupilu lu ozdravalit, ša am napoj lu dat la tatusu. ⁴³ Jej asre toc amirac la autoritetu aluj ša kit aj dã mari Dimizov.

Isus jarã spunji dã morče aluj

(Mt 17,22–23; Mk 9,30–32)

Atunšje kãnd inka toc sã amira šje u fãkut, Isus u svãtit ku učenici aluj: ⁴⁴ “Zapamtalecã vorbilješće, ša angãndecãvã dã jelji.” Isus u zãs: “Ju, Fišjoru alu Omuluj uj fi dat am mãnjilje alu ominj.” ⁴⁵ Jej nor prišjiput šje u gãndit jãl ku aje sã zãkã. Značenje are askunsã dã la jej, a alor ljare frikã sã al antrebi pã jãl dã aje.

Šjinji aj maj mari am kraljevstva alu Dimizov

(Mt 18,1–5; Mk 9,33–37)

⁴⁶ Učenici su apukat sã raspravljalaskã šinji dãm jej ar puće sã fiã maj mari. ⁴⁷ Isus lji šćije gãndu am sufljicilje alor atunšje Isus u lot pã kupil mik ša lu pus lãngã jãl ⁴⁸ atunšje lju zãs: “Šinji gođe apukã pã kupilusta mik am numilje amnjov apukã pã minji. Šã šinji gođe apukã pã minji, apukã isto ša pã ala kari mu mãnat. Daje kã maj mik antri voj aj maj mari.

Šjinji nuj protiv dã voj, ala aj dã voj

(Mk 9,38–40)

⁴⁹ Ivan u zãs: “Domnu noj anj vãzut pã unu om kari am numilje atov mãnã drašj afarã dãm ominj ša noj anj zãs sã nu fakã aje, daje kã jãl nu aj unu dãm noj.” ⁵⁰ Isus u zãs aluj: “Nu aj branalec, kã šinji gođe nuj protiv dã voj, aj dã voj.”

Samaritanci nu apukã pã Isus a jãl nu lji uništilešći

⁵¹ Vreme are apropi kãnd Isus trãbuje sã fiã dus napoj am nor, atunšje tari su odluãulit sã mergã am Jeruzalem. ⁵² Isus u mãnat glasnišj am nenci la jãl a jej ur vinjit am unu sat am Samarija sã pripremalaskã lok pãnturu jãl. ⁵³ Ali lume akulo nu lu apukat am benji, daje kã are pã kalje dã Jeruzalem. ⁵⁴ Kãnd ur vãzut učenici Jakov ša Ivan ur antribat: “Domnu, gãndešć sã ãimãnj fok dãm nor sã lji uništãlaskã?”[†] ⁵⁵ Isus su antors ša lju fãkut dã njimika pã Jakov ša pã Ivan. ⁵⁶ Šã jej ur mers am altu sat.

Nuj lako sã fijenj učenici alu Isus

(Mt 8,19–22)

⁵⁷ Kum mãrãzje Isus ša učenici pã kalji, šjeva ka omu u zãs alu Isus: “Ju uj meržji ku ãinji hundi gođ vi meržji ša tu!” ⁵⁸ Isus u zãs: “Lisicurlje ari sklonište ša vrãbujilje ari gnjezdurlje alor, ali Ju Fišjoru alu Omuluj nam lok hundi sã am puãã kapu.”[‡] ⁵⁹ Isus alu altuje u zãs: “Sljedilešći mã!” Omu u zãs: “Domnje, lasãmã elši sã mã dukã sã angrop pã tata amnjov.”[§] ⁶⁰ Isus u zãs aluj: “Lasã pã morc sã šã angropi pã morc, ^{*} ali tu dući šã propovjedalešći kraljevstva alu Dimizov!” ⁶¹ Akulo are inka unu om kari u zãs: “Ju ãuj sljedili pã ãinji, Domnu ali elši lasãmã sã mã pozdravalesk ku toc akasã.” ⁶² Šã Isus ju antors vorba: “Njime kari punji mãna pã plug šã sã ujtã am napoj dã pã jãl,[†] nuj bun dã kraljevstva alu Dimizov.”[‡]

10

Isus spunji alu sedamdeset doj učenikur kum sã spuji dã kraljevstva dã Dimizov

(Mt 11,21–27; 13,16–17)

¹ Dã pã ešće stvarur Domnu u odredilit sedamdeset doj učenikur šã lju mãnat am nenci, doj pã doj la tot varušu šã lok la kari jãl isto ašćipta sã mergã. ² Isus u zãs alor: “Žetva aj mari ali puããnj as lukroj, dãm ala rãnd arogãci la stãpãnu dã žetva sã mãji maj mulc lukroj am polja aluj.”^{*} ³ Aku dući ali punji

* 9,53 Samaritanci šã Židovi jej dãm tri jej sã mrzãle. Daje Samaritanci nu gãnde sã ažući alu Isus pã kalje aluj am Jeruzalem – glavni varušu alu Židov. † 9,54 Jakov šã Ivan u dã osudã kã jej šćije kã jej as proroci ka proroku Ilija kari u odbacalit pã Dimizov. 2 Kr 1,10–12

‡ 9,58 Isus spunji ku izrekã sã anveci pã om kum sã fiã učeniku aluj. Isus gãndešći dakã ala om lu sljedili, njiš ala om nar ave domu aluj.

§ 9,59 Nuj jasno kã tata alu omula u murit, a jãl trãbã sã al angropi odma, ili omula gãndešći sã rãmãji maj du lungat pãn šje omula nu u muri kapu atunšje lu ungrupa. Poanta aj am aje kã ala om gãndešći elši šjeva sã fakã majnti dã šje u sljedili pã Isus. * 9,60 Isus nu gãndešći doslovno kã morci ur ungrupa pã alci morc. Šje ar puće sã fiã “morc” as: 1) asta aj metaforã dã hej kari maj šjeva u muri ili 2) asta aj metaforã dã hej kari nu sljedilešći pã Dimizov, kari as duhovno morc. Poanta aj am aje kã učeniku nu slobud sã dopustulaskã njimik šje lar zadržãli sã nu sljedilaskã pã Isus. † 9,62 Njime kari sã ujtã dã napoj kãnd kapalešći, nu poçi sã vadã plug hundi trãbã sã mergã. Aje osobã trãbã sã fiã koncentriranã sã sã uçi am nenci sã potã benji kapali. Aša znaãalešći kã trãbã sã nji ujtãnj ravno dã kraljevstva alu Dimizov. Nu slobud sã punjenj familija pã loku alu Dimizov. Nu znaãalešći kã trãbujenj sã nu nji brinulenj dã familija anostrã. ‡ 9,62 Isus odgovara sã izrekom da poući ãovjeka kako je to biti njegov učenik. Isus podrazumijeva da osoba nije prikladna za Božje kraljevstvo ako se usredotoãava na ljude u svojoj prošlosti am lok da slijedi Isusa. * 10,2 Isus zãšji kã mulc ominj as spremni sã tunji am kraljevstvo alu Dimizov ali nus dovoljno učenikur kari u anãvãca, šã sã ažući alu ominj.

ureći. Ju vā māj pā voj ka pā birkā mikā āntri lup! ⁴ Nu loc ku voj đibularuš ili taškā ili cipiliš, šā nu sta dā lungat ām svat ku ominji pā kalji sā nu zgubec vreme. ⁵ Elši stvar šje trābā sā zāšjec känd vinjec la kasa āj: “Putuljalā fi jā la kasasta!” ⁶ Dakā om kari gāndēšči putuljalā kusta ām kase putuljala u fi ku jāl, ali dakā nu, putuljala u vinji ām napoj la voj. ⁷ Rāmānji ām aje ista kasa, māmānkā šā be šje ari jej, kā lukroju āj vredan dā šje u lukrat. Nu vā selilec dām una kasa ām alta. [†] ⁸ Dakā māržjec ām bilo kari varuš šā jej vā apukā ām benji voj mānkāc šje vā punji dādānenē ⁹ šā ozdravalecā pā bičež kari ar fi akulo, šā spunjecālji kā Kraljevstva alu Dimizov āj apropi. ¹⁰ Ali dākā vinjec ām varuš hundi nu vā apukā, atunšje dušjecāvā pā ulicur šā zāšjec: ¹¹ Čak šā prašina dām varušu avostru kari su apukat pā pišjorilje anoštri, brisālenj dā pā noj, protiv dā voji! [‡] Ali šā voj ac trābuji sā ščijec kā kraljevstva alu Dimizov āj apropi. ¹² Ju vā zāk kā pā zuve dā sudulalā u fi maj ušuri lu varušu Sodoma dā kitā dā varušula.” [§]

Isus lji fašji dā njimik pā heje kari nu askultā

(Mt 11,20–24)

¹³ Isus u zās: “Jao avovā ominjilor dām Korazine! Jao avovā ominjilor dām Betsaido! Kā sā vi fost dastafel čudo ām varuš Tira šā am Sidon* ka kum su dogodulit la voj ām varušu avostru, jej dā kånva sar vi ānkājit, šāzut ām colji dā kecā, šā ām šjinušā znak dā ānkājālā. [†] ¹⁴ Anume ām zuve dā sudulalā Tira šā Sidonija majbenji ur trešji dā tu! ¹⁵ Šā voj ominji dām Kafarnaum! Pānām nor voj vic rāđika? Ām podzemlje vic fi arunkac. ¹⁶ Šinji gođe audi pā voj, mā audi pā minji, a šjinji odbacalešči pā voj, pā minji odbacalešči, šā šjinji gođe odbacalešči pā minji, odbacalešči pā Dimizov kari nu mānat!”

Dā šje sā nji ānfālušānj

¹⁷ Sedamdeset doj učenikur su āntors ku fālušājā. Jej ur zās: “O Domnje, čak šā demoni nji punji ureći ām numilje[‡] atov.” ¹⁸ Jāl lju zās alor: “Ju mā ujtam la Sotona kum kađi ka munje dām nor. [§] ¹⁹ Aku punjec ureći! Ju vam dat autoritet sā kālkcā pā šarpi šā pā škorpionur* šā ku kutotu pučere pā sāla dā dužmanj, [†] šā njimik nu vic pācā rov. ²⁰ Tot daje nac trābuji sā vā ānfālušac kā demonurlje vā punji ureći. Fijec fāloš la aje kā numilje avoštri ās skrišā ām nor.” [‡]

Numa Fišjoru otkrilešči pā Dimizov

(Mt 11,25–27; 13,16–17)

²¹ Ām ala šas Isus nu ānfālušāt ām Duhu svānt šā u zās: “Tata, Domnu pā pāmānt šā pā nor, ju dov hvalā cijā daje kā tu aj askuns ešće dā la mārđoj šā dā la pāršjipuc, šā aj arātat alu hej “mišj”[§] pā pāmānt. Da, Tata, cijā asta cā sā veđi. ²² Šā Isus u zās: “Kutotu mu fost dat ām povjerenje dā la Tata amnjov. Njime nu kunošči pā Fišjoru šā njime nu kunošči pā Tata, numa Fišjoru kunošči, šā alu heje kari Fišjoru gāndēšči u kunošči pā Tata.” ²³ Atunšje känd are jej sāngur, Isus u āntors la učenici aluj šā u zās: “Blago avovā kā oči avoštri asta veđi! ²⁴ Sigurno mulc proroš šā kraljur dā kånva gānde šā vadā stvarurlje kari voj viđec, ali jej no putut sā vadā, šā sā audā šje voj ac auzāt, ali nor auzāt.”

Isus svitešči dā maj mari zapovjed

(Mt 22,34–40; Mk 12,28–31)

²⁵ Šjeva ka učitelju alu zakonu alu Mojsije su skulat, sā āl iskušulaskā pā Isus šā lu āntribat: “Učitelju šje trābā sā fakā sā kapāt kust dā erikeš? Kum āl pot kāpāta? ²⁶ “Šje zāšji Zakonu alu Mojsije? Kum prišjep aje?”

²⁷ U āntors vorba: “Plaši pā Domnu Dimizovu ku tot sufljitu atov, ku duša ata, ku pučere, šā ku tot gāndu atov, pā susjedu atov kā pā činji sāngur!”

²⁸ Isus u zās aluj: “Benji aj zās, aša fā šā vi kusta.”

[†] 10,7 Isus nu svite kā jej trābā sā rāmāji ām aje kasa totā zua, mar trābā sā sā kulši akulo ām totā nopče, kit gođ ās akulo; ku alčilje vorbi, nu vā kulkcā ām alta kasa. [‡] 10,11 Asta āj simbol sā nji areči sā odbacalenj pā ominj dām ala varuš; ku alčilje vorbi; Aša kum voj ac odbacalit pā noj, aša Dimizov u odbacali pā voj do kraja pā voj.” [§] 10,12 Sodoma: varuš (veđi Stv 19,24–28) * 10,13 Korazine, Betsaido, Tira, Sidon Ominji kari kusta ām Korazin, ām Betsaida as re Židovi kari trābuje sā aščepči pā Mesija. Ominji kari kusta ām Tir, Sidon nus are Židovi jej nu očekivale pā Mesija kā u vinji. Šje Isus spunji ajišje svitešči čak kā šā eje kari nus Židovi trābā prepoznulaskā pā Mesija daje kā u fākut kutotu čudurlje. [†] 10,13 Ām aje kulturā, ominji trābuje sā porči colji kari ās fākući dām kostrijet, kari are hrapav, tari are neudoban. Jej šāde ām šinušā, sā areči kā lji žalji, šje u zgřešlit protiv dā Dimizov. [‡] 10,17 Ajišje “numilje” aratā pučere alu Isus šā autoritet. [§] 10,18 Isus koristilešči usporedbā sā usporedilaskā kum Dimizov u pobjedilit pā Sotona känd 72 učenikur aluj u propovjedilit ām varušur. Sotona u kázat đos dām nor, ka kum munja luvešči đos. * 10,19 Šarpilje šā škorpioni ās metaforā dā relji duhovur. [†] 10,19 Dušmanu āj Sotona. [‡] 10,20 Dimizov u skris numilje alor pā skritura ām nor, a aje značalešči kā jej ari vječni kust. [§] 10,21 Asta āj dā ominj kari nari iškulj, ali ās spremni sā apušji ānvācala alu Isus ka kum kupiji mišj apukā šā slušalešči pā hej lu kari lji ānkređi. 10,27 Pnz 6,5 10,27 Lev 19,18

²⁹ Ali kum gânde să areci kă aj pravedan, lu ântribat pă Isus: “Ali šinji aj susjedu amnjov?”*

Usporedbă dă Samaritanac kari are milos

³⁰ Isus u zăs: “Are om kari are pă kalji dă Jeruzalem, are sus am varuș Jerihon kari are žjos u fost pljačkalit šă lăpădat, bătut pă morči dă la pljačkaš šă lăsat pă drik. ³¹ Popa dă židov slučajno măržje pă kalje šă kând lu vâzut, u fužit pă lăngă jăl numa pă alta parci. ³² Isto aša Levit, pomočniku alu popa u vinjit isto pă kalje. Kând u vinjit pă lokula šă lu vâzut, isto u mers pă alta parci. ³³ Napokon †Samaritanac kum măržje pă kalji u vinjit pă lăngă jăl šă kând lu vâzut lu apukat mila dă jăl. ³⁴ Jăl u mers la jăl u vârsat uloj šă vin, šă ju ânvălit ranurlje. Atunšje lu pus pă magar šă lu dus am fuğădov aša su brinulit dă jăl. ³⁵ Odma hajelantă điminjacă kum fužje ju dat lu gazda dă kasa šjeva ka banji† šă u zăs: “Je sama dă jăl, šă dakă asta nuj dăstul banj, dă kutotu šje u čilti, ju cuy plăci razlika kând mă ântorkă.”

³⁶ “Dă pă gandala ata šje gândešc kari dăm ešce tri su arătat ka susjedu alu omusta kari u fost pljačkalit?”

³⁷ Jăl u ântors vorba: “Ala pă kari lu apukat mila dă jăl.”

Atunšje Isus ju zăs aluj: “Dući šă fă šă tu isto ka jăl.”

Dă šje trăbă să nji brinulenj

³⁸ Kum ur mers maj menkulo, Isus u vinjit am unu sat hundi are mujeri šje să čima Marta kari lu apukat pă jăl am kasa alji. ³⁹ Marta ave soră šje să čima Marija kari u šăzut la pišjorilje alu Domnu šă punje ureci la kutotu šje jăl svite. ⁴⁰ Ali Marta are am brigur dă kutotu šje trăbă să fakă. Aša u vinjit la Isus šă ju zăs: “Nu či dori, kă sora ame mu lăsat pă minji sângură kutotu să poslužulesk? Šjeva zăj să vijă să am ažući.” ⁴¹ Domnu ju zăs: “Marta, Marta, tu či brinulešc šă či uznemirilešc dă mulci stvarur. ⁴² U biti numa una stvar trăbujă, šă Marija maj benji u akuljes, šă aje no fi lotă dă la je.”

11

Primjer dă aruguminici

(Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Undată kând Isus u fost gata ku molitva, unu dăm učenici aluj u vinjit la jăl šă ju zăs: “Domnu, ânvacănji să nji arugănj, kum ânvăca Ivan Krstitelj pă učenici aluj.”

² Isus lju zăs alor: “Kând vă arugăc zăšjec:

“Tata, la să fijă svânt numilje atov,

la să vijă kraljevstva ata, ka kum aj pă nor la să fijă pă pământ!

³ *Pita anostră kari aj am totă ză, dănji astăs.

⁴ Šă jartănji grehurlje anoštri, ka kum noj jartănj alu eje kari grešilešci protiv dă noj Nu nji da să kădenj am ânšjirkalur, mar skočinji afară dăm rov.”

Isus nji ânvacă kum să fijenj ustrajni am molitvă

⁵ Isus u zăs alor: †“Haj să zăšjenj kă avec urtak la kari măržjec am miržuku dă nopci šă aj zăšjec: “Urtaku amnjov, dăm kečinj tri dărabur dă pită. ⁶ Urtaku u vinjit dă pă kalji la minji, šă nam šje să aj puj dădănenči.” ⁷ A jăl am nontru aj zăšji: “O nu mă gnjaval! Uša aj mar ânkujetă, kupiji amej šă ju aščenj am pat, šă jednostavno, nu mă pot skula să ac dov pită.” ⁸ Ju vă zăk: šă dakă no u meržji daje kă as urtašj, u fašji aje să nu să rušunji.

⁹ Šă ju vă zăk: Arugăcăvă, šă vu fi dat! Kutăc, šă vic afla! Kukunjec, šă vu fi dăsvkut. ¹⁰ Kă šjinji gođ să arogă, kapătăl! Kari kotă, află! A šjinji gođ kukunješci aluje ju su dăsvašji.

¹¹ “Kari aj tata ântri voj: kând kupilu šjeri pešci dali am lok dă pešci dă šarpi? ¹² Ili kând šjeri să aj đe štipavac am lok dă ov? ¹³ Dakă voj grešni ominj šcijec să dădec bunji stvarur alu kupiji ovoštri, kit majmlut vu da Tata avostru dăm nor Duh Svânt alu alor kari al ântrabăl”

Isus u vărlijit afară pă drak ku pučere alu Dimizov

(Mt 12,22-30, 43-45; Mk 3,22-27)

¹⁴ Isus undată u vărlijit afară pă unu drak kari are mut, šă kând u fost drakula vărlijit afară dăm ala om kari are mut, puče să svitaskă, šă alčilje ominji kari u vâzut aje asre âmirac. ¹⁵ A orikic dăm jej u

* 10,29 Ali šinji aj susjedu amnjov Asta om gânde să ščiji pă šjinji jăl trăbă să plakă: “Pă šjinji trăbă să smatralesk pă bližnji amnjov šă să al plak ka pă minji sângur?” † 10,33 Samaritanci asre stranci kari Židovi lji mărzăle. ‡ 10,35 pă grčki aje as doj denarur * 11,3 Pita are dostupnă akulo tota zua kari ominji mănka, aje nuj čar pită mar mănkar. † 11,5 Isus spunji asta puvešci să objasnalaskă kă urtaku avostru să nu vă odbilaskă mar să vă ažući dakă avec mari potreba šă dakă al ântreb maj mulci rândur. Aša njiš Dimizov pă noj nu nji odbili, mar nju da dakă unj fi uporni.

zās: “Jāl u vǎrlji afarǎ pǎ demonur afarǎ ku ažutala alu Beelzebul[‡] princu dǎ demonur!”¹⁶ Akulo asre alci kari ǎnšjirka pǎ Isus, šǎ jej u šjirut znak dǎm nor sǎ de.[§]

¹⁷ Ali Isus šćije gǎndurlje alor, šǎ lju zās: “Totǎ kraljevstva kari sǎ borulešći una ku alt, jej ur uništili kraljevstva alor. Dakǎ familija una ku alt sǎ borulešći, jej šur uništili familija alor.¹⁸ Dakǎ či borulešć protiv dǎ činji, kum kraljevstvo aluj su cǎnje?*, šje rǎmǎnje dǎm kraljevstva aluj? Kum voj zǎšjec kǎ ju vǎrljesk afarǎ pǎ drašji dǎm lume ku ažutala alu Beelzebul.¹⁹ Ali dakǎ ju vǎrljesk pǎ drašji afarǎ dǎm lumi ku ažutala alu Beelzebul, atunšje učenici avoštri vǎrlješći isto afarǎ pǎ drašju ku ažutalǎ alu Beelzebul? Jej sǎngur u dokazali kǎ nus točni.²⁰ Ali dakǎ ju mǎj pǎ drašji afarǎ ku žejtu alu Dimizov,[†] atunšje u vinjit kraljevstva alu Dimizov la voj.

²¹ Kǎnd om bǎlour ǎj naoružǎn šǎ pǎžešći kasa hundi kustǎ, atunšje pǎmǎntu aluj ǎj sigurnǎ.²² Ali kǎnd bǎlour om ǎl napadalešći šǎ ǎl mǎnǎnkǎ ku bǎtaje, ǎj je oružje dǎ kari ovisilešći, šǎ ǎj ǎmparcǎ šje u furat dǎ la slab om.[‡]

²³ Kari nu ǎj ku minji, ala ǎj protiv dǎ minji šǎ šjinji gođe nu akulježi ku minji, ala rǎsǎpǎ.[§]

²⁴ “Pǎ lok fǎr dǎ apǎ draku fužji afarǎ dǎm om, sǎ lutulaskǎ* šǎ sǎ kočǐ lok sǎ sǎ odmaralskǎ. Dakǎ nu aflǎ njiš šjefǎlj lok, zǎšji: “Ju uj meržji ǎm napoj ǎm kasa ame dǎm ala om hundi am fužjit.”²⁵ Kǎnd draku u vinjit ǎm napoj u aflat kǎ aje kasa ǎj čistilitǎ, šǎ mǎturatǎ.²⁶ Atunšje meržji šǎ adušji maj šapči drašj maj rej dǎ jǎl sǎngur, šǎ jej vinji napoj ǎm om šǎ kustǎ akulo. Aša alu omula are tari urǎt dǎ kit dǎm elsi.”

Blagoslovu dǎ askultala

²⁷ Kum Isus svite, mujeri ǎm gǎrmadǎ dǎ ominj u mužjit tari dǎm tot graju šǎ su apukat sǎ svitaskǎ: “Blagoslovulitǎ ǎj aje kari ću purtat ǎm injimǎ, kari ću rǎnjit šǎ ću pǎzǎt!”²⁸ Isus u ǎntors vorba: “Anume, ali maj blagoslovulit ǎs eje kari auđi vorba alu Dimizov šǎ u cǎnji!”

Isus ǎj maj mari dǎ Jona šǎ dǎ Salomon a tot daje ominji nu punje ureći

(Mt 12,38–42)

²⁹ Kǎnd u vinjit tari mulc ominj akulo, Isus su apukat sǎ svitaskǎ: “Voj ominj kari kustǎc ǎm asta vremi, voj šćec rej ominj. Kotǎ znak,[†] ali njišj šjefǎlj altu znak no fi dat ka kum u fǎkut Dimizov ćudo pǎntru prorok Jona.[‡] ³⁰ Šje su dogodulit alu Jona aje are znak alu Ninivljanur kari kusta ǎm varuš Niniva, kǎ Dimizov lu mǎnat.[§] Aša šje mu su dogoduli, ju uj fi znak kǎ pǎ minji, Fišjoru alu Om kari Dimizov u mǎnat alu asta narod.* ³¹ Pǎ zuva kǎnd Dimizov u suduli, kraljica kari dǎ kǎnva vladale pǎ pǎmǎnt dǎ jug ǎm Seba,[†] u rǎđika una šǎ je u suduli pǎ heje kari kustǎ astǎs. Je u vinjit dǎ pǎ kraju dǎ svijet, sǎ slušulaskǎ pǎ Car Salomon kari are tari mudar. A aišje ǎj šjinjiva maj mari dǎ Salomon a voj nu gǎndec sǎ punjec ureći!”³² ǎm zua kǎnd Dimizov u suduli, ominji kari kusta ǎm varuš Niniva su rǎđika šǎ ljur suduli ominji kari aku kustǎ, kǎ jej nu sur ǎnkǎjit kǎnd Jona lji propovjedale. A aišje ǎj šjinjiva maj mari dǎ kit Jona a voj nu vac pokajalit!”

Šje Isus ǎnvacǎ aje ǎj lumina alu ominj

³³ Isus svitešći: “Njime nu acǎć lampǎ šǎ atunšje u punji pǎ lok hundi nu sǎ veđi ili dǎsup košarǎ. Nu, jǎl u punji ǎm svjećnjak aša tot u vide luminǎ kǎnd vinji ǎm nontru.[‡] ³⁴ Oću ǎj ka lampa alu telǎ. Dakǎ oću atov ǎj sǎnǎtos, atunšje tela ata ǎntragǎ u fi ǎm luminǎ, ali kǎnd ci oću bićag, tela ata ǎntragǎ ǎj ǎm ǎntunjerik.³⁵ Bagǎ sama da aje šje smatralešć kǎ ǎj lumina ǎm činji sǎ nu fijǎ fǎr dǎ luminǎ.”³⁶ Dakǎ ǎj

[‡] 11,15 Beelzebul Beelzebul ǎj altu numi dǎ Sotona ili dǎ drak. Unjer sǎ skrijǎ “Beelzebul”. Asta anume znaćalešći “gospodar dǎ mušć”, šje znaćalešći “vladar pǎ demonur”. Asta numi ǎj povezano ku numilje dǎ lažni dimizov “Baal-zebuba” dǎm Ekron (veđi 2 Kr 1,2, 3, 6).

[§] 11,16 “Jej gǎnde dǎ la Isus sǎ areći kǎ autoritetu aluj ǎj dǎ la Dimizov.” * 11,18 Aišje “Sotona” ǎj dǎ rǎnd dǎ demonur kari sljedilešći pǎ Sotona ka pǎ jǎl sǎngur. Ku alćilje vorbi: “Dakǎ Sotona šǎ ćlanovi dǎ kraljevstva alor sǎ borulešći una ku alt kraljevstvo aluj nu su cǎnje.” [†] 11,20 Žejtu alu Dimizov svitešći dǎ pućere alu Dimizov (veđi Izl 8,19). [‡] 11,22 Asta spunji dǎ Isus kari pobjedilešći pǎ Sotona šǎ pǎ demonur lje aluj. Isus ǎj bǎlour om kari je kutotu dǎ la om bǎlour. [§] 11,23 šjinji gođe nu akulježi ku minji, ala rǎsǎpǎ Isus svitešći dǎ akuljizala dǎ učenikur kari ǎl sljedilešći “šjinji gođ nu adušji pǎ ominj sǎ vijǎ la minji sǎ mǎ sljedilaskǎ, lji dušji dǎ la minji.”

* 11,24 “Lok fǎr dǎ apǎ” svitešći dǎ lok “lok pust” hundi draku lutalešći. [†] 11,29 Ku alćilje vorbi: “Jej gǎndešći dǎ la minji sǎ fak ćudo ka dokaz, kǎ ju am vinjit dǎ la Dimizov.” [‡] 11,29 Jona Jona are prorok ǎm Stari zavjet (veđi Jon 1,7; 2,10; Mt 12,40). Dǎ pǎ tri zǎlji, vju u vinjit afarǎ dǎm injima mari alu pešćilje, ka kum Isus u vinji afarǎ dǎm gropǎ. [§] 11,30 Alu ominj, kari Jona lju propovjedilit jej as re tari rej. Kusta ǎm Niniva, varuš Asirija, jej as re mari neprijatelj alu Izrael. (veđijon 3). * 11,30 ǎm grćki original skrijǎ: “Ka kum Jona are znak alu Ninavljanur, aša Fišjoru alu Om u fi znak alu asta naraštaj.” [†] 11,31 Kraljica dǎ la Sabe (aku ǎm Jemen) putuvule pǎšći 1500 kilometrur sǎ slušalaskǎ mudrostu alu Salomon. Kusta 1.000 aj majnti dǎ Krist (veđi 1 Kr 10,1–13; 2 Ljet 9,1–12). [‡] 11,33 Stihurle 33–36 ǎj metaforǎ kari Isus svitešći dǎ ǎnvacala aluj, ǎj ka “lumina.” Jǎl gǎndešći učenici aluj sǎ puǎ ureći šǎ sǎ djelilaskǎ ku alci. Jǎl svitešći dǎ ominj kari nu šćija ili nu prihvatalešći ǎnvacala ka kum jej ar fi ǎm “ǎntunjerik”.

āntragā tela ata ām luminā, njiš unu dio dā telā nu āj ām āntunjerik, atunšje āj kutotu ām luminā, ka kum čar svitlāze lumina.

Isus fašji dā njimik pā farizeji šā pā učitelji dā zakon alu Mojsije

(Mt 23,1–36)

³⁷ Kānd Isus u svātīt, unu farizej lu čimat sā mānānšji la jāl akasā. Isus u mers, šā u lot lok la masā. ³⁸ Kānd farizeju u vāzut kā nu šu spālat mānjilje majnti ka kum āj običaj alu židov, su apukat sā mānānšji a farizeju su začudulit. ³⁹ Ali Domnu Isus ju zās: “Aku voj farizeji pā dānā afarā cānjec kljištaru šā teru čišč, ali pā dā nontru voj ščec pljinj dā pulkučalā šā relji. ⁴⁰ Voj fār dā firi! Nuj Dimizov kari u stvorulit vanjština, u stvorulit šā nutrina?” ⁴¹ Maj benj dādec milostinja avostrā dām tot sufljitu alu heje kari lji potrebno šje voj avec, atunšje vu fi kutotu čist.

⁴² Ali jao avovā farizejilor! Kā voj tari vā trudulec sā dādec desetina dām tot začinurlje šā povčur alu Dimizov, a nu bāgāc sama dā pravdā šā ljubav alu Dimizov. Una trābā sā fašj, a hajelantā sā nu propustulešč.†

⁴³ “Ali jao avovā, farizejilor! Kā voj plāšjec lokurlje glavnā pā sastankur ām sinagogā, šā pozdravalalā ku poštovanje ām varuš pā trgur.

⁴⁴ Jao avovā, kā voj ščec ka askunsā gropā pā kari ominji umblā a nu ščijā kā obredno ās atunšje nečisti.”‡

⁴⁵ A unu dām učitelj dā zakonu alu Mojsije u zās alu Isus: “Učitelju, kānd svitešč aša, tu nji vredālešč šā pā nu.”

⁴⁶ Isus u zās: “Jao šā avovā učitelji dā zakonu alu Mojsije, kā punjec pā ominj majmult teret dā pravilurlje alu vjera dā kit šje poči om purta, a voj nu gāndec njiš ku žježjitu mik sā ažutāc dā teretula sā dukā.

⁴⁷ Jao avovā! Kā voj gradalec spomenikur pā gropā alu proroci šā gāndec kā ku aje fišjec benji, a preci avoštri lju amurāt. ⁴⁸ Aša voj svedočulec šā vā slagalec ku djela alu preci avoštri. Jej lju amurāt, a voj nastavalec ku lukru alor kānd gradalec spomenikur. ⁴⁹ Dimizov ām mudrostu aluj u zās: “Ju uj māna pā prorok šā pā apostoli šā oricik dām jej ur fi amurāc a alci u fi progonulic. ⁵⁰ Daje dā la asta generacijā u fi tražalitā sānžilje dā la toc proroci kari u fost vārsatā dām elši dā kānd su stvorulit svetu: ⁵¹ su apuka dā la sānžilje alu Abel pānā la sānžilje alu Zaharija, * kari u fost amurāt āntri žrtvenik šā ām svetinja dā Hram. Ju vā zāk: “Kā kutotu asta u fi tražalit dā la asta generacijā!”†

⁵² Jao avovā učitelji dā zakonu alu Mojsije! Daje kā voj ac lot āndārāt čejilje dā kraljevstva alu Dimizov.‡ Voj sāngur nac mers ām nontru šā ac sprečilit pā alci sā tunji ām nontru kānd gānde.”

⁵³ Dā pā šje u fužjit Isus dā pā lokula, učitelji dā zakonu alu Mojsije šā farizeji sur āngāndit sā mergā dā pā jāl sāl āl ispitivālaskā. ⁵⁴ Gānde sāl āl apušji pā Isus ām zamkā šje ar puće sā zākā protiv dā jāl numa sāl āl dukā pā sud.

12

Isus upozoravalešči pā učenikur

(Mt 10,26–27)

¹ Aša mulc ominj su sakupilit dā mar kālka una pā alt kic as re pā lānga Isus. Ali Isus prvo u zās alu učenici aluj: “Loc sama dā kvasu alu farizej! Ala kvas āj licemjerje.* ² Njimika nuj akupirit šje no fi dāskupirit, njiš una tajnā kari no fi ščutā.† ³ Aša dakā ac zās šjeva ām tunjerik su šči ām luminā, šā dakā

§ 11,38 Farizeji ave pravilo kā ominji trābā sā spelji mānjilje ka kum ar trābuji sā fijā obredno čišč la Dimizov. * 11,40 Isus koristilešči āntribala numa sā fakā dā njimik pā farizej šje nu prišjepi kā haj šje āj ām sufljit āj bitno alu Dimizov. † 11,42 Trābā sā daj desetina

alu nu slobud sā zanamaralešč šā alčilje stvarur. ‡ 11,44 Eščec grop as re kapalici ām pāmānt hundi morči telurlje as re āmgrupači. Jej nu ave albi petri kum alci ominj punje pā grupur sā vadā alci sā nu umblji sus pā jej. Kānd Židovi umbla sus pā grop atunšje jej as re obredno nečisti. Eščec grop fāšje aje sā fijā aje slučajno. § 11,48 Isus fašji dā njimik pā farizeji šā pā učitelji dā zakonu alu Mojsije. Jej ščijā dā amuralā dā prorok ali nu osudulešči pā preci daje kā lju amurāt. Ku alčilje vorbi: ām lok sāl lji osudulec, voj maj potvrdālec aje šā vā slagalec ku aje”. * 11,51 Abel are elši om kare are amurāt ām Stari zavjet. (Stv 4,1–16) šā Zaharija posljednji om kari are amurāt ām

Stari zavjet (2 Ljet 24,20–22). † 11,51 Jedini proroci kari poštivalešči ās proroci kari u murit! Ka kum preci alor nu askulta pā prorok ām Stari zavjet, aša farizeji šā učitelji dā zakonu alu Mojsije nu askultā pā Isus šā nu askultā pā apostolur kari Isus u māna. Strpljenje alu Isus u fi gata, atunšje su suduli alu Izrael dā kutotu anjilje kānd jej odbacale poruka aluj. ‡ 11,52 Isus svitešči dā istina alu Dimizov ka kum ar fi ām kasa hundi učitelji odbijalešči sā tunji ali nu lasā alu alci sā avji čejilje sā potā tuna ām nontru. Asta značalešči kā učitelji nu kunošči benji pā Dimizov, a jej maj nu lasā pā alci sāl āl upoznulaskā. * 12,1 Ka kum kvasu krešči ām alot, aša licemjerje krešči ām

āntragā zajednica. “Pāzāčāvā dā la licemjerje alu farizej, kari āj ka kvasu,” ili “Fijec oprezni sā nu fijec licemjerni ka farizeji. Reljilje alor ām ponašanje, utjecalešči pā toc, baš ka kum kvasu krešči am alot.” † 12,2 Ku alčilje vorbi: “Ne fijec ka jej, kā Dimizov u duskupira kutotu šje āj askuns. Dimizov u otkrili kutotu šje ominji aku askundi. Ominji kutotu u saznali na kraju šje toc askundi”.

ac šupunjit šjeva am soba avostrã aje isto u fi mužjit pã krovur dã kãš. †

Nu vã fijã frikã

(Mt 10,28-33; 12,31-32; Mk 3,28-29)

⁴ Isus u zãs: "Urtašji amej lasãcãmã sã vã zãk, nu vã fijã frikã dã eje kari numa vã poçi amurã tela šã nu poçi njimika sã vã fakã. ⁵ Ju vuj zãšji dã šjinji trãbã sã vã fijã frikã. Fijã vã frikã dã Dimizov kari poçi sã amori, atunšje vã poçi vãrlji am pakao. Da anume, dã jãl vã trãbã sã vã fijã frikã.

⁶ Nus šinšj (5) vrãbuj vãndući dã doj banj? Dimizov nu mujtã pã njime. ⁷ A avovã čak šã pãru pã kap vi umãrat. ⁸ Nu vã fijã frikã! Voj ščec maj vredni dã gãrmadã dã vrãbuj.

Pã pãmãnt trãbujenj sã priznalenj pã Isus

(Mt 10,32-33; 12,32; 10,19-20)

⁸ Isus u zãs: "Šjinji gođ pã pãmãnt mu priznali pã minji am nenće alu ominj, Ju Fišjoru Omuluj isto uj priznali pã jãl am nenće lu anđelji alu Dimizov. ⁹ Ala kari pã minji nu mu priznali pã pãmãnt ju muj odreknuh dã jãl la anđelji alu Dimizov. ¹⁰ Dakã bilo šjinji svitešći vorba protiv dã minji Fišjoru Omuluj aluje poçi fi jirtat; ali dakã šjinjiva svitešći mišjunj dã Duhu Svãnt, grehula no fi jirtat.

¹¹ Dakã vu adušji la sud am sinagogur šã la poglavicur šã vladarur, nu vã brigalec kum šã ku šje muj branali, ili šje sã zãk. ¹² Kãnd u vinji vreme, Duhu Svãnt ću ãnvãca šje trãbã sã zãšj."

Isus svitešći alu ominj sã nu fijã pohlepã

¹³ Unu dãm ominj am gãrmadã u zãs alu Isus: "Ućitelju zã alu fraćilje amnjov sã sã ãmperci ku minji šje anj kãpãtat."

¹⁴ Isus u odbilit šã zãšje: "Omulji, šinji mu pus pã minji dã sudac, sã ãmpãrc ãntri voj doj?" ¹⁵ Atunšje kãnd u svãtiti alu toc kutotu, Isus u zãs: "Bãgãc sama šã pãzãcãvã dã pulkućalã! "Dakã šjinjiva ari mult, tod daje kustu aluj nuj siguran bez obzira kã ari kutotu."

¹⁶ Isus u spus maj una usporedbã: "Are akulo om gãzđak fãr dã firi kari ave tãlek šã tãlekula u adus mult plod." ¹⁷ Šã jãl šu zãs sãngur aluj: "Šje sã fak kã nam dãstul lok sã puj ãndãrãt šje mu kriskut?"

¹⁸ Atunšje, jãl u zãs: "Aša uj fašji: Ju uj rãstuna skladišturlje amelji šã uj gradali maj mari, dãstul dã mari sã spremãlesk kutotu šje mu kriskut." ¹⁹ Šã ju muj zãšji alu duša ame: "Aj mulći bunji stvarur aku, šã dã mulc ej šje ur vinji. Odmorulešćići, mãnãnkã šã be, šã ãnfulušešćići!" ²⁰ Ali Dimizov ju zãs aluj: "Tu omulje fãr dã firi! Mar am asta nopći uj šjire *duša ata. Atunšje šjinji u ave korist dãm stvarurlje šje caj pus ãndãrãt?" ²¹ Aša pãce omu kari aš akulježi gãzđãšijilje pãntru jãl sãngur, a nu su gãzđãšjit am oći alu Dimizov."

Isus ãnvãcã sã nji rãzãmãnj pã Dimizov

(Mt 6,25-34)

²² Kapu u zãs Isus alu ućenici: "Daje vã zãk: voj nu trãbã sã vã brigalec, dã kustu avostru, šã sã fijec am brigur šje vic mãnka, ili sã vã brinulec am šje vic ãmbrãka. ²³ Daje kã kustu aj maj vrednã dã kit mãnkare, šã tela majmult dã kit colu.† ²⁴ Numa ujtãcãvã la gãgãrašć. ‡ Nj njišj nu samãnã, njišj nu akulježi. Jelji nari skladište ili šup, šã tod daje Dimizov lji rãnješći. Nu ščec voj maj vredni dã vrãbujrljelje? ²⁵ Poçi šjinjiva dãm voj ku brigurlje produžili kustu? ²⁶ Dakã, nu pućec sã fãšjec niti maj mãkãćelji, dãšje ščec am brigur dã kutotu ostalo? ²⁷ Numa ujtãcãvã la flor am telek! Jelji niti sã trudulešći niti fašji colji ali ju vã zãk, kã njiš Car Salomon am gãzđãšije alor nu are ãmbrãkat aša mãndru ka florurlje am telek. ²⁸ Ali dakã Dimizov dã dastafel mãndremi alu jarbã kari kustã astãš, šã sã bagã am fok, kit atunšje maj mult u da jãl avovã. O voj avec mikã ãnkriđalã!" ²⁹ Dãm ala rãnd nu vã gãndec šje vic mãnka šã šje vic be. Nu vã uznemirilec! ³⁰ Dã kutotu aje sã brinulešći ominj fãr dã Dimizov. ãngãndecãvã kã Tata avostru dãm nor šćijã šje vã trãbã. ³¹ Šã anume tražalec kraljevstva alu Dimizov[§] elši šã kutotu ostalo vu fi dat.

³² "O mikã stadã,* nuc fijã frikã, kã Tata avostru sã ãnfãlušešći sã vã apušji am kraljevstva aluj."

³³ Vindec kutotu šje avec šã dãđec alu sãrašj. Aša adunãcãvã tãšć kari nu su puće rupi, šã gãzđãšijã sã vã fijã am nor kari nu propadalešći, hundi lotri nor puće vinji, niti gãndašji mãnka! ³⁴ Daje kã sufljićilje avoštiri u fi hundi aj blago avostru.

† 12,3 Kãšurlje alor am Izrael ave ravni krovur, a ominji sã urkã sus šã šãde. § 12,7 Pućenj sã ãnkriđenj alu Dimizov. Jãl šćijã maj mult dã kit noč šćijenj. Nu šćijenj čak njiš kit pãr avenj pã kap, ali Dimizov šćiji asta kutotu. * 12,20 "Duša" aj kustu alu aje osobã. Ku alćilje vorbi: "Vi muri asta nopći" † 12,23 Daje kã Dimizov vu dat kust, šã telã avostrã, sigurno pućec sã ãnkriđec kã Isus vu da šje vi potrebno dã kust. ‡ 12,24 Hej kari slušašćići pã Isus, jej smatralešćići pã gavranur kã ãš fãr dã korist, daje kã Židovi nu puće sã mãnãšji ešće živadur. § 12,31 tražalec kraljevstva alu Dimizov Asta znaćalešćići: "ujtãcãvã la kraljevstva aluj" ili "tari tražalec kraljevstvo alu Dimizov". * 12,32 mikã stadã Isus ćamã dã ućenikurlje aluj, stado. Stado aj grupã dã vašji ili kecur dã kari pastiru sã brinulešći. Ka kum pastiru sã brinulešći dã vašijlje alor, aša Dimizov sã brinulešći dã ućenikurlje aluj. Ku alćilje vorbi, "Nu vã brinulec. Numa daje kã ščec mišj, slabi, ka stado delj mikã, tata dãm nor ju su vãzut dã voj sã kustãc am kraljevstva aluj."

*Trăbă učenici să fiǎ spremni să așcepci pǎ Dimizov
(Mt 24,45-51)*

³⁵ Isus u zās alu učenici: fijec spremni dǎ lukru, la sǎ fijec opremilicǎ† șǎ ǎm mǎnjilje avoștri lasǎ fiǎ luminilje acǎcaçi. ³⁶ Așa u fi ka slugurlje kari u așciptat pǎ gospodaru aluj sǎ șǎ ǎntorkǎ dǎ pǎ nuntǎ, spremni sǎ ǎj dǎsvǎkǎ kum u kukunji pǎ ușǎ. ³⁷ Mǎndremi alu eje slugur kari u fi skulac, kǎnd u vinji gospodaru! Anume ju vǎ zǎk: Domnu ŝu punji sǎngur kintrinca sǎ lji služulaskǎ șǎ lju punji sǎ șadǎ la masǎ șǎ lju dvoruli. ³⁸ Șǎ kǎnd u vinji gospodaru ǎm miržuku dǎ nopçi ili dǎspru zua șǎ lju afla așǎ, mǎndremi u fi alu ala slugur! ³⁹ Slușulecǎmǎ dǎ asta: ka sǎ șćijǎ gazdǎ ǎm kari șas u vinji lotru, jǎl ar pǎzǎ șǎ nar lǎsa sǎ ǎj fiǎ provalalit ǎm kasa. ⁴⁰ Voj isto trăbǎ sǎ fijec spremni, kǎ ju Fișjoru Omuluj uj vinji ǎm vremi kǎnd nu çi nadali.”

⁴¹ Petar atunșje lu ǎntribat pǎ jǎl: “Domnu spuj tu asta usporedbǎ pǎntru noj učenici, ili ǎj pǎntru toc?” ⁴² Isus u zās: “Șinji ǎj ala vjernǎ șǎ kufiri upravitelj kari ǎl postavaleșci dǎ gospodar pǎ kasa, șǎ ǎm pravǎ vremi u da mǎnkari alu toc ǎm kasa? ⁴³ Mǎndremi alu ala sluga kari kǎnd u vinji gospodaru, u fașji așǎ. ⁴⁴ Dǎ anume, ju vǎ spuj kǎ gospodaru u odredili alu ala sluga sǎ vodulaskǎ ku kutotu imanje kari ari. ⁴⁵ “Ali dakǎ sluga șar zǎșji ǎm sufljituș: “Gospodaru, nu su ǎntorșji așǎ pǎfriș”, șǎ atunșje sǎ apușji sǎ batǎ pǎ slugur șǎ sǎ be, mǎnǎșji șǎ sǎ ambeçi? ⁴⁶ Atunșje u vinji gospodaru alu sluga ǎm șjas kari nu șćijec. Șǎ atunșje fǎrd dǎ milost lu kaznali, ju da sudbina ku alci una kari nus vjerni.” ⁴⁷ “Sluga kari șćijǎ șje gǎndeșci gospodaru, șǎ dakǎ nu fașji șǎ nu sǎ pripremileșci dǎ dolasku aluj, jǎl u kǎpǎta mulçi lualur. ⁴⁸ Ali dakǎ sluga nu șćijǎ voje alu gospodaru, șǎ fașji șjeva șje zaslužuleșci kaznǎ, atunșje u kǎpǎta pucǎnji luvalur. Kǎ alu toc kari mult u fost dat, mult su așcipta dǎ la jej, șǎ alu eje alu kari u fost mult dat ǎm povjerenje, dǎ la eje șǎ maj mult u fi șjirut.”

*ǎnvǎcala alu Isus u adușji razdor ǎntri ominj
(Mt 10,34-36)*

⁴⁹ Isus u zās: “Ju am vinjit sǎ vǎrljesk fok dǎ sud pǎ pǎmǎnt,‡ șǎ kum aș gǎndi sǎ șǎ apușji sǎ ardǎ! ⁵⁰ Trǎbǎ majnti sǎ mǎ buček ku mukur. Kum mǎ mučulesk pǎ șje aje no treșji! ⁵¹ Gǎndec kǎ am vinjit sǎ vǎ aduk putuljalǎ pǎ pǎmǎnt ǎntri ominj? Nu, ju am adus podjelǎ! ⁵² Dǎ aku majmenkulo ǎm kasa dǎ șinșj ominj ur fi ǎmpǎrcǎc tri u fi pǎ parče ame șǎ doj protiv dǎ tri. ⁵³ Tatusu u fi protiv dǎ fișjoruș, șǎ fișjoru u fi protiv dǎ tatusu, mumǎsa protiv dǎ fataș, șǎ fata protiv dǎ mumǎsa, șǎ sokra protiv dǎ njivastaș, șǎ njivasta protiv dǎ sokrașa.

*Isus lji spunji kǎ trăbǎ sǎ fiǎ spremni kǎnd Jǎl u vinji napoj
(Mt 16,2-3; 5,25-26)*

⁵⁴ Kum svite alu gǎrmađǎ, Isus u zās: “Kǎnd viđec njegri oblakur kǎ sǎ rǎdika dǎ pǎ more pǎ zapad, voj odma zǎșjec: “Aștǎs u fi plojǎ”, șǎ voj șćec u pravu. ⁵⁵ Șǎ kǎnd sǎ apukǎ sǎ batǎ vǎntu dǎm pustinja la jug, odma zǎșjec: “U fi zuva tari kaldǎ”, șǎ ǎj așǎ. ⁵⁶ Licemjerilor!§ Voj șćijec sǎ čitalec znakurlje pǎ pǎmǎnt șǎ pǎ nor. Kum dǎ nu prișjipec șje aku sǎ doguduleșci!*

⁵⁷ Voj ac trăbuji dǎm haje avostru sǎ șćijec șje ǎj benji. ⁵⁸ Dǎkǎ șjinjiva çi optužuleșci pǎntru dugu kari nac plǎčit șǎ vǎ gǎndeșci sǎ vǎ adukǎ la sud, ǎnșjarkǎ inka pǎ kalji sǎ vij la ligizalǎ majnti dǎ sud! Ar puček sǎ çi adukǎ la sudac, sudacu sǎ çi de la oficir, șǎ oficiru çi poçi bǎgǎ ǎm čemicǎ. ⁵⁹ Ju vǎ zǎk, kǎ akulo vi trăbuji sǎ rǎmǎj pǎn șje no fi plǎčit toc banji.†

13

Isus čamǎ sǎ nji ǎnkǎjenj ku maj majnti

¹ Pǎ aje vremi orikic dǎm regija Galileja ur vinjit la Isus șǎ jur spus dǎ Galilejci, a Pilat kari are rimski upravitelj u dat zapovjed pǎ jej sǎ lji amori kǎnd jej prinosome žrtvur alu Dimizov ǎm hramu alu Jeruzalem. ² Isus u zās: “Voj gǎndec kǎ Galilejci ǎs maj greșni dǎ bilo kari alci Galilejc, numa dǎm ala rǎnd kǎ ur pǎcǎt jej asta? ³ Nu, uopec nu! Șǎ punjec ureçi! Dǎkǎ nu vic ǎnkǎji voj toc isto așǎ vic fi duhovno morc. ⁴ Șǎ gǎndec voj kǎ eje osamnaest lumi kari ur fost amurǎc kǎnd u kǎzut tornju alu

† 12,35 ǎm original skrįjǎ: “La coljilje avoștri fiǎ lǐgǎtǎ ku kurova.” Ominji purta lunžji haljinur. Jej punje kurovǎ sǎ nu lji smetilaskǎ haljina kǎnd jej lukra. Ku alćilje vorbi: “Punjec haljina avostrǎ ku kurova sus sǎ fijec spremni sǎ služulec.” ‡ 12,49 Asta ar puček sǎ fiǎ: 1) Isus u vinjit sǎ sudulaskǎ pǎ ominj, ili 2) Isus u vinjit sǎ čistolaskǎ pǎ ominj kari ǎnkredi, ili 3) Isus u vinjit sǎ adukǎ razdor ǎntri ominj. § 12,53 Mih 7,6 ¶ 12,56 Licemjerilor Eje ominj as re kufir sǎ prepoznulaskǎ znakovur kǎ vinji ploje ili kǎ u fi tari kald. Ali jej u odbilit sǎ priznalaskǎ kǎ čudurlje alu Isus as re znakovur kari aratǎ kǎ jǎl ǎj ala pǎ kari Dimizov lu mǎnat sǎ spalaskǎ svetu. * 12,56 Ku alćilje vorbi: “Anume sigurno ac trăbuji sǎ prișjipec șje značaleșci șje Dimizov u fǎkut pǎșci minji ǎm eșce zǎlji!” † 12,59 Isus u spus alu ominj asta usporedbǎ sǎ lji de upozorenje kǎ toc ar trăbuji sǎ sǎ pomirilaskǎ ku Dimizov majnti dǎ șje vinji sud pǎ jej.

Siloam asre maj duvinj ominj am Jeruzalem? ⁵ Nu, uopće nu! Dakā nu vic ānkāji, aša toc vic fi duhovno morc.

Isus ku usporedba dā neplođnā smokvā spunji kā avenj pucān vreme sā nji ānkājenj

⁶ Isus lji spus asta usporedbā: “Are akulo unu om kari ave sāmānat am vinograd ljemn dā smokvā šā jāl tot vinje šā sā ujta dākā aj plod pā ljemn ali nu afla njimika. ⁷ Šā aša u zās alu omula šje lukrā am gard: “Ujtāci ajišje! Kā mar tri ej mā ujta pā ljemnusta sā afllu plod šā nikad nu am aflat njimik. Tajāl āndārāt! Adāšje ar čalti pāmāntu? ⁸ Pā aje, omu šje lukra am gard u zās: “Domnu, lasā maj unu aj sā fijā. Ju uj kapali pā lāngā jāl šā uj punji gnoj. ⁹ Dar atunšje u ave plod. Dākā nu, poc sā āl taj āndārāt.”

Isus pā zuva dā sāmāta iscjelilešči

¹⁰ Pā zua dā sāmāta, Isus ānvāca am una dā sinagogur. ¹¹ Akulo are mujeri kari patale mar osamnaest ej, dā rov drakā am je kari izazavale bičišug. Je are aplikatā žjos šā nu sā puće uspravali. ¹² Isus u skužulitu, šā ju zās: “Mujeru, slobodnā ješč dām bičišugu atov.” ¹³ Atunšje Isus u pus mājilje aluj pā je, šā je dām turdatā su uspravali šā su apukat sā de hvalā alu Dimizov.

¹⁴ Ali zapovjedniku dā sinagogā are mirgiš daje kā Isus u āntrimatū pā zuva dā sāmāta šā jāl su āntors la eje ominj šā u zās: “As šinšj (6) zālji am una sāmptāmāna hundi trābā sā lukri! Dakā gāndec sā fijec sānatoš hajde pā una dām elje zālji, a nu pā sāmāta.” ¹⁵ A Domnu Isus u zās: “Licemjerilor! Voj fišjec kānd dāzljāgec pā vašjilje šā pā māgari avoštiri pā zuva dā sāmāta šā lji dušjec la apā? ¹⁶ Ali asta mujeri, sāmāca lu Abraham, kari Sotona u cānutu ljigatā osamnaest ej šā nar ave pravo sā fijā dizljigatā dām ala rānd kā pā zuva dā sāmāta?” ¹⁷ Pā asta, toc eje kari sā protivile as re rušanac. Toc alci am gārmadā sur ānfālušāt la toči mādri šā bunji stvarurlje šje Isus fāšje.

Kraljevstvo alu Dimizov are ka sāmāncā kari krešči ka kvasu kari sā širilešči

(Mt 13,31–33; Mk 4,30–32)

¹⁸ Isus u āntribat: “Alu šjinji are slično kraljevstvo alu Dimizov? Kum samānā kraljevstva alu Dimizov? Ku šje sā usporidālenj? ¹⁹ Kā kraljevstvo alu Dimizov aj ka goruščinā sāmāncā kari aj tari mikā pā kari om u lotu šā u sāmānat am garduš šā u krešči šā u fost mari ljemn šā vrābujilje u fākut skujbur am granur.” ²⁰ Jarā u āntribat: “Ku šje sā usporidālenj kraljevstvo alu Dimizov? ²¹ Kraljevstvo alu Dimizov aj ka kum mujere ari kvasac sā misālaskā mari količinā dā fājnā,* aša kutotu sā sā potā rādika.”

Isus nji ānvacā kā aj teško sā tunānj am kraljevstva alu Dimizov

(Mt 7,13–14, 22–23; 8,11–12)

²² Isus putuvule am Jeruzalem, prošule am mulči varušur šā satur šā pā akulo ānvāca ²³ Atunšje šjinjiva lu āntribat pā jāl: “Domnu u spasali Dimizov čar pucānj ominj?” Šā Isus u zās alor: ²⁴ “Uša dā nor aj uskā. Borulecāvā tari sā tunāc am nontru. Ju vā pot zāšji kā mulc ur ānšjirka sā tunji ali nor puće. ²⁵ Vreme u vinji kānd gospodaru dā kasa su ridika šā u āncizji uša atunšje. Voj pā alta parci vic apuka sā kukunjec šā vic aruga: “Domnu, dāsvā pāntru noj.” Šā vorba aluj u fi: “Ju nu šćuv dā hundi šćec voj.”

²⁶ Voj vic apuka sā zāšjec pā aje: “Ali noj anj but šā anj mānkāt ku činji kānd ānvācāj pā ulicurlje anoštiri. ²⁷ Šā jāl u zāšji maj undatā: “Ju vam zās kā nu šćuv dā hundi šćec.† Fužjec dā la minji, voj ominjilor rej!”

²⁸ “Da akulo vic plānžji šā vic kārčāji ku đinci šā vic fi mirgiš kānd vic viđe pā Abraham, Izak šā pā Jakov šā pā toc proroci am kraljevstva alu Dimizov, ali voj vic fi vārļjic afarā. ²⁹ Šā eje kari ur šāde la masā pā nuntā am kraljevstva alu Dimizov ur vinji dā pā Istok, Zapad, Sjever, šā dā pā Jug.† ³⁰ Bāgāc sama kā orikic kari ās aku maj pucān važni ur fi maj mar, a hej kari ās aku maj mar ur fi maj mišj.”[§]

Isus plānžji pā Jeruzalem

(Mt 23,37–39)

³¹ Orikic farizej ur vinjit la Isus am aje ista zā, sā āl āmpurušjaskā. Šā ju zās: “Herod gāndēšči sā čī amori. Dām ala rānd lasā lokusta šā duči pā altu lok.

³² Isus u āntors vorba: “Dušjecāvā šā zāšjec alu lisicurljelje:* “Ju māj pā demonur afarā šā ozdravalaskā pā bičež. Ju uj fāšji aša astās, šā mājji šā tek am treća zuva uj zavāršāli. ³³ Ali ju trābā sā fjuv pā kalje astās, mājji šā treća zuva, izgledalešči kā nu slobut proroku sā mori afarā dām Jeruzalem.”

* 13,21 Am original aj “tri merur” kari ari 40 kila. † 13,27 nu šćuv dā hundi šćec Ku alčilje vorbi: “Njiš urtašji njiš njamu nus čimac pā gozba ame.” ‡ 13,29 Mulc Židovi kari pretpostavale kā jej ās dio alu kraljevstva alu Dimizov nas are uključeni. Ali mulc kari nu as re Židovi dām toči lokurlje dām svet ur fi uključeni am kraljevstva alu Dimizov. § 13,30 Am original aj: “Zadnji ur fi elši”. “Elši” predstavljalešči važnost šā čast. Ku alčilje vorbi: “ur fi najvažniji ... ur fi mišj važni”, ili: “Dimizov u počastali ... Dimizov lju rušuna”.

* 13,32 lisicurljelje ka lisica are, Herod are lukav, tari ubraznik ali šā kukavica.

³⁴ O Jeruzaleme, Jeruzaleme tu kari aj amurăt pã proroc șã aj vãrljit petri pã eje kari Dimizov vu mãnãt la ĉinji! Kiĉi rãndur am gãndit sã branalesk pã kupiji atej ka gãjna pã pujiș dãsüp haripiljeș, ali voj nu gãndec! ³⁵ Ujtãci aku! Kasa ata aj lãsatã sãngurã golã.† Šã nu mic vide pãn șje nu vic zãșji: 'Blagoslovljen aj ala kari vinji ãm numilje alu Domnu!'‡

14

Isus iscjelile pã zuva dã sãmbãta

¹ Undatã Isus u mers sã veĉeralaskã la kasa alu vođa dã farizej. Are pã zuva dã sãmbãta șã jej sã ujta pã jãl tari ku sama.* ² Om ku biĉișug dã umflalã dãm apã su pojavalit dãdãnenĉe aluj. ³ Isus u ãntribat pã uĉiteljur dã zakonu alu Mojsije șã pã farizeji șje asre akulo: "Aj zakonito dã pã zakonu alu Mojsije sã ozdravalaskã pã zuva dã sãmbãta ili nu?" ⁴ Jej tãșje, Isus pã aje u pus mãnjilje pã omula, șã lu ozdravalit. ⁵ Isus lju ãntribat: "Dãkã șjinjiva dãm voj ari fișjor ili pã vakã kari u kãzut ãm bunar adãnkã nac skoĉi odma afarã, șã pã zuva dã sãmbãta?" ⁶ Pã aje, jej nu puĉe sã uniștilaskã vorba.

Isus ãnvacã dã poniznost

⁷ Isus u bãgat sama kum goșci kari asre ĉimac izabrale lokurlje helj maj ãm centrã la masã. Isus lji ãnvacã ku usporedbã pã jej: ⁸ "Kãnd jeșĉ ĉimat dã la șjinjiva pã nuntã nu șãdec pã lok dã ĉasni goșĉ. Domaĉinu ar puĉe sã vi ĉimat pã șinjiva maj vașni dã voj pã ala lok. ⁹ Domaĉinu ar puĉe sã vijã ku omula, șã sã ac zãkã: 'Urtaku amnjov, elși lokusta aj pãntru jãl,' șã atunșje tu jeșĉ ãm rușãnji. Vi trãbuji sã ĉi dușj pã zadnji lok.

¹⁰ Așa kãnd jeșĉ ĉimat, duĉi șã akuljeșjic zadnji lok. Atunșje Domaĉinu ar puĉe sã vijã șã sã ac zãkã: "Urtaku amnjov, hajd maj ãm sus." Atunșje ãm asta sluĉaj tu vi puĉe sã aj maj mult poștovanje ãm nenĉe alu urtașji atej șã goșĉ. ¹¹ A tot omu kari sã rãdika sãngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rãdikac."

¹² Su ãntors la Domaĉin șã Isus u zãs: "Kãnd pripremileșĉ veĉerã nu ĉima numa pã urtașjic, ili pã fraĉic, ili pã njamuc ili pã gãzdașj susjedur, kã jej sigurno ĉur ĉimãci pã ĉinji isto șã așã cu fi ãntors. ¹³ Maj benji kãnd fașj feștã ĉamãlji pã sãrașj sã vij șã pã invaliž, șã pã ulož șã pã orb. ¹⁴ Tu vi fi blagoslovlit, kã jej nuc poĉi ãntorșji ali Dimizov ĉu nagradali ãm nor pã zuva dã uskrnuĉe dã pravedni ominj."

Isus sviteșĉi dã mari feștã ãm kraljevstva aluj

(Mt 22,1–14)

¹⁵ Kãnd unu dãm ominjije la masã u auzãt, Jãl u zãs: "Blagoslovlit aj ala kari u mãnka pitã ãm kraljevstva alu Dimizov!"

¹⁶ Isus u ãntors vorba: "Undatã are unu om kari u dat mari veĉerã. Multã lumi are ĉimat akulo. ¹⁷ Mar apropi dã veĉerã sluga u fost mãnãt la goșĉ sã lji ĉemi: 'Hajdec', u zãs jãl: 'kã kutotu aj spremno!' ¹⁸ Ali jej toc dãm jej sor apukat sã aș aflji izgovorur. Unu u zãs: 'Ju am kumpãrat telek, șã trãbã sã mã duk sã u vãd. Mã arogã la ĉinji, sã zãșj sãm jerĉi.' ¹⁹ Alci u zãs: ju am kumpãrat šinșj (5) perez dã bikan șã trãbã sã mã dukã sã ãnșjerkã. Mã arogã la ĉinji, sã zãșj sãm jerĉi.' ²⁰ Treĉi om u zãs: 'Ju baș mam ãnsurat șã dãm ala rãnd nu pot vinji.'†

²¹ Sluga u mers ãm napoj la gazda aluj șã ju spus kutotu. Asta lu mirgișit pã gazda șã jãl u zãs alu sluga aluj: Ångribeșĉici, duĉi pã ulicur șã ãm centru dã varuș șã adãlji pã sãrașj, ulož, invaliž șã pã orb sã vijã.' ²² 'Kãnd u fãkut aje, gazda u javalit kã u fãkut aje ali inka are maj lok.' ²³ Atunșje ju zãs gazda alu sluga: 'Aku duĉi ãm kot pã ulicur șã ĉamã‡ șã fã sã vijã, așã sã fijã kasa ame umpljetã. ²⁴ Kã njișj unu dãm eje elși kari asre ĉimac nor gusta dãm veĉera ame.'"

Uĉenici ar trãbuji sã fijã tari predalic la Isus

(Mt 10,37–38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ Mulc ominj ãl sljedile pã jãl. Isus su ãntors ãm napoj șã u svãtit alor: ²⁶ "Bilo šinji dãm voj kari plașji majtari§ pã tatusu pã mumãsa pã bãșãcaș, pã kupijiș pã fracii șã pã sorãljeș șã ĉak pã kustu aluj maj

† 13,35 Ominji dãm Jeruzalem u odbacalit pã Isus kã jãl aj Mesija. Domnu lju odbacali șã nu lju zaștitali. Dã pã aje kãtãnj dãm Rim u uniștili Jeruzalem (70. god. dã pã Krist.) 13,35 Ps 118,26 ‡ 13,35 Isus su ãntorșji ãm napoj pã pãmãnt. Atunșje ominji dãm Jeruzalem ur prepoznuli kã jãl aj Mesija. * 14,1 sã ujta pã jãl tari ku sama gãnde sã vadã dakã ãl poĉi optužili dã șjeva kã aj duvinã.

† 14,20 Eje ominj kari as re ĉimac pã nuntã jej fișje dã njimik pã kralj. Dã nuntã jej dã mult mar șĉije, a kãnd u vinjit vreme sã vijã, jej ur izmisilit mișjunj, șã izgovorur. Adãșje șjinjiva ar trãbuji sã kumpiri telek kari nikad no u vãzut ili sã kumpiri bikan kari nu su ujtat ili ar trãbuji sã rãmãji ĉjelo vrijeme akasã sã fijji ku mujere aluj? Jej cãnje dã udvaru alor, dã familja alor maj tari dã kit dã gospodaru. Isus u upozorulit kã banji, udvaru șã familija nu slobud sã fijã maj bitni dã kit dã Dimizov (vejs retku 25–33 đos). ‡ 14,23 ãm kot pã ulicur ãm grĉki original skrija: "pã kalji ili la ogradã" § 14,26 ãm grĉki original skrija: "Dakã šjinjiva vinji la minji a nu mrzãleșĉi pã tata aluj nu poĉi fi uĉeniku amnjov". Ajișje ãj "mrzãlala" preuveličavanje dã pucãn ljubav kari ominji ar trãbuji sã areĉi numa alu Isusu.

mult dă kit pã minji, nu poçi sã fiȳă učeniku amnjov. ²⁷ Dakã Ńjinjiva gãndeŃci sã fiȳă učeniku amnjov, trãbã sã dukã kruŃje aluj sã mã sljedilaskã Ńã sã fiȳă spremni sã mori pãntru minji.”*

²⁸ “Gãndecãvã aku dakã unu dãm voj gãndeŃci sã fakã toranj, nu ac Ńãde elŃi ųjos Ńã sã viȳec dakã avec dãstul banj sã ãl fãŃjec do kraja tornjula? ²⁹ Inãce ar puȳe sã fãŃj temeljurlje Ńã hej Ńje sã uȳtã la voj Ńãr puȳe fãŃji Ńufã dãm voj daje kã nu avec dãstul banj sã zavrŃãlec. ³⁰ Jej ur zãŃji: ‘Asta om su apukat sã gradalaskã ali no putut sã zavrŃãlaskã!’

³¹ “Ili ka kum kralju su spremili sã mergã ãm bãtajã ku altu kralj. Ńã sã nu Ńadã elŃi Ńã sã gãndaskã dakã ku zeŃji (10) hiljada dã kãtãnj poçi sã ãl savladalaskã ku protivnikuŃ kari ari doj speŃj (20) hiljada? ³² AtunŃje dakã nu poçi sã ãl savladalaskã u mãna pã pregovaraȳ kitã ãj inka neprijatelju dãparci sã ãntrebi dã uvjetur dã putuljalã. ³³ Ńã aŃa toc dãm voj dakã nu vic lãsa kutotu Ńje avec, nu poçi sã fiȳă učeniku amnjov.”†

Uȳenici alu Isus ãs ka sare
(Mt 5,13; Mk 9,50)

³⁴ Isu u zãs: sari ãj bunã stvar ali dãkã perdi izu, ku Ńje poc ãntorŃji bãlureme? ³⁵ Nuj bunã atunŃje njiŃ dã pãmãnti njiŃ dã Ńrot. Lume numa u vãrljeŃci ãndãrãt. Punjec ureci voj kari avec urec sã auzãc!”

15

Usporedbã dã birka kari su pirdut
(Mt 18,12-14)

¹ Pãlãngã Isus su okupulit tari mulc poreznici Ńã tari mari greŃnici sã puȳã ureci la vorba aluj. ² Farizeji Ńã uȳitelji dã zakonu alu Mojsije sur apukat sã ãl gumunjaskã, Ńã jej zãŃje: “Asta om sã družuleŃci ku greŃniŃ, Ńã mãnãnkã ku jej.”*

³ Daje Isus lji spunji asta usporedbã: ⁴ “Dakã Ńjinjiva dãm voj ari sto birŃ Ńã sã perdi una dãm jelji, nac lãsa pã eŃce devedeset devet ãm pustulot,† Ńã ac merȳji dã pã aje una su kutãc pãn Ńje nac afla? ⁵ Ńã kãnd vic afla, aj duŃji pã umirilje ku fãluŃãjã. ⁶ AtunŃje ac merȳji akasã, vic ĉima pã urtaŃjic Ńã pã susjedi avoŃtri Ńã ac zãŃji: ‘ãnfãluŃãcãvã ku minji, kã am aflat pã birka ame kari are pirdutã!’ ⁷ Ju vã zãk, ku fi maj mari fuluŃãjã pã nor kãnd su ãnkãji unu greŃnik, nego dã devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trãbã ãnkãjalã, aŃa jej gãnde.‡

Usporedbã dã banj pirdut

⁸ Isus maj zãŃji: Ili haj sã zãŃen kã una mujeri ari zeŃji (10) banj dãm arȳjintŃ Ńã atunŃje unu dãm jej perdi. Nu acãã lumina Ńã mãtura podu Ńã u kuta banj, pãn Ńje nu aflã? ⁹ Ńã kãnd u afla banj dãm arȳjint pãrdut, je Ńu ĉima pã urtaŃjilje alji Ńã pã susjedurlje una, Ńã u zãŃji: ‘ãnfãluŃãcãvã ku minji, kã ju am aflat banj kari am pirdut!’ ¹⁰ Ju vã pot zãŃji kã ãj isto aŃa ãntrã andelji alu Dimizov. Dakã sã ãnkãjeŃci unu greŃnik, jej sã ãnfãluŃãcãvã.”

Usporedbã dã fiŃjoru pirdut

¹¹ Isus u zãs: “Are unu om kari ave doj fiŃjor. ¹² Hãl maj tãnãr u zãs alu tatusu: ‘Tatã, dãm dio Ńje ãm pripadaleŃci.’ AŃa tata aluj u ãmpãrcãt kutotu Ńje ave ãntri jej.

¹³ Dã pã dovã tri zãlji, fiŃjoru hãl maj tãnãr u akuljes kutotu Ńje ave Ńã su pus pã kalji sã mergã dãparci Ńã akulo u ĉiltit kutotu Ńje ave, ĉilte fãr dã gãnd. ¹⁴ Kãnd u ĉiltit kutotu, mari fomi u vinjit pã pãmãntu hundĩ are jãl, Ńã su aflat ãm sãrãŃijã. ¹⁵ AŃa u mers la unu om ãm pãmãntula kari lu mãnat ãm telek sã aj rãnjãskã porŃji.* ¹⁶ Aluj ji are aŃa fomi dã Ńu kivinjit sã mãnãŃji dãm ha Ńje† mãnka porŃji, Ńã njime nuj dãde njimika.

* 14,27 Isus nu zãŃji kã krŃĉãnu ar trãbuji sã fiȳã pã kruŃji. Rimljani stalno mãnã pã ominj sã dukã kruŃje aluj majnti dã kit as re sus pã kruŃji sã fiȳã znak kã su pokorulit la Rim. Asta metaforã znaȳaleŃci kã jej trãbã sã sã pokorulaskã la Dimizov sã fiȳã spremni sã patalaskã numa sã fiȳã uȳenici alu Isus. † 14,33 Benji ãj sã gãndẽŃcã sã fiȳã učeniku alu Isus, ali dakã Ńjinjiva gãndeŃci sã sljedilaskã pã Isus a sã nu dukã kruŃje aluj. Ńã sã nu odbacalaskã kustu, jãl ãj fãr dã dã korist ka graditelju kari nu putut sã zavrŃãlaskã tornju ili ka kralju kari no putut sã pobjedilaskã. *

15,2 Ńã mãnãnkã ku jej Farizeji nu mãnka una ku eje ominj kari nu poŃtivalẽ zakonurlje alor kari as re tari strogã, aje are kum su spãla, desetina, kum u mãnka Ńjeva ka mãnkare. Alor lji are frikã kã Farizeji pãntru aje u fi neĉisti a Dimizov nu lju apuka. † 15,4 Aje are paŃnjaku dãsvãkut hundĩ as re birkur. Dã apropi as are alci pastirur kari lji pãze. ‡ 15,7 devedeset devet pravednikur kari nu lji trãbã ãnkãjalã Isus koristileŃci Ńodã numa sã zãkã kã farizeji nus u pravo kã jej nu trãbã sã sã ãnkãjaskã. Ku alĉilje vorbi: “devedeset devet (99) ominj ka voj gãndeŃci kã voj Ńĉec pravedni Ńã kã nu trãbã sã vã ãnkãjec.” § 15,8 ãm grĉki original skrijã: deset drahmi. AtunŃje una drahma are una dnevnica. *

15,15 Zakonu alu ųidovur zãŃje kã porŃj ãs neĉistã ųivotinjur. Pãngãlã asta zakonu, ųidovi nare slobod sã mãnãŃji karnji dã pork. VejsLev 11,7. ųidovi mãrãle porŃj. † 15,16 dãm ha Ńje ãm grĉki original skrijã: “ljuskur dãm rogaĉ”. As re ljuskã dãm mahunur kari kreŃĉi pã ljemnu dã rogaĉ.

¹⁷ Dă pă aje jăl šu vinjit âm firi. Jăl u zăs: "Tata amnjov ari mulci slugur šă jej ari um boglă dă mănkaru a ju ajišje mor dă fomi!" ¹⁸ Ju muj skula šă uj meržji la tata amnjov šă ju zăšji: "Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dă činji, šă alu Dimizov âm nor." ¹⁹ Ju nu mes maj mult vredan să fjuv čimat fišjoru atov. O lasămă să fjuv radniku atov!" ²⁰ Atunšje su skulat šă u mers la tatusu. Ali mar känd are inka dăparci dă la kasa alu tata aluj, tatusu lu vâzut šă lu apukat mila dă jăl. Tatusu u aljirgat la jăl, lu ângărgăjet šă âl surătat tari. ²¹ Fišjoru ju zăs: "Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dă činji šă alu Dimizovu âm nor. Ju nu mes maj mult vredan să fjuv čimat fišjoru atov.

²² Tatusu u zăs alu slugurlje aluj: "Dušjec friš šă aflăc maj bunji colji šă punjec pă jăl, dădecăj virigă[‡] dă măna aluj, šă cipiliš dă pišjorilje aluj." ²³ Šă apukăc pă maj mândru rănjită vakă šă amurăcu, atunšje lasă să mănkanj šă să fijenj faloš. ²⁴ Adăšje? Dăm ala ränd kă astăs fišjoru amnjov are mort, a aku kustă âm napoj! Jăl are pirdut šă aku su aflat! Aša jej sur apukat să să ânfălušaskă.

²⁵ Maj bătărn fišjor are âm telek. Jăl vinje akasă šă kum vinje maj apropi dă udvar, jăl puce să audă muzikă šă žok. ²⁶ Aša u čimat pă unu dăm slugur šă u ântribat šje âj aje. ²⁷ Šă ju spus: "Fracitu atov su ântors akasă šă tatusu u amurăt maj mândră rănjită vakă dăm ala ränd kă su ântors sănătos!"

²⁸ Ali jăl are mirgiš šă nu gânde să tunji âm nontru. Šă aša u mers afară, a tatusu să aruga la jăl să vijă âm nontru. ²⁹ Ali jăl u ântors vorba alu tatusu: "Numa gândešćici kă mulc ej šje am lukrat dă činji ka robu, šă uvek am făkut šje maj zăs šă tot nu maj dat njiš mikă kecă să pot ave slavalala ku urtašji amej. ³⁰ Ali känd astăs fišjoru atov u vinjit akasă kari u mănkat kutotu šje aj dat găzdăšije, ku bludnicur, atunšje tu či dušj šă amor rănjită vakă păntru jăl!"

³¹ Tatusu u zăs aluj: "Fišjoru amnjov, tu ješč uvjek ku minji, šă kutotu šje am ju âj atov. ³² Isto aša benji âj aku să slavalenj šă să nji ânfălušanj kă astăs fracilje atov are mort šă su ântors âm kust âm napoj, šă jăl are pirdut šă aku su aflat!"

16

Isus nji ânvacă kum să koristilenj găzdăšije mudro šă đirept

¹ Asta usporedbă isto Isus u spus alu učenci: "Are om găzduk kari u dat lukru alu unu upravitelj, šă ju fost spus aluj kă upravitelju čaltešćici šă răsăpă găzdăšije alu gazda aluj. ² Aša lu čimat pă jăl šă ju zăs: 'Šje âj asta šje audă dă činji? Dăm računu dă kutotu šje aj făkut, kă tu maj mult nu poc fi upravitelj!' ³ Upravitelju u zăs atunšje aluj sângur: 'Šje să fak, aku känd gazda je ândărăt lukru dă la minji? Nu am pučeri să kapalesk? U ti ujšănji să mă duk să kuldujesk. ⁴ Šcuv šje uj fašji! Ju uj đirežji aša dă känd mur măna dăm lukrusta tot uj fi apukat âm benji la kăšălje ominjistora.*"

⁵ Aša jăl u mănăt dă pă ominji šje as re dator alu gazda aluj, unu pă kići unu. Jăl u ântribat pă elši om: 'Kit ješč dator alu gazda amnjov?' ⁶ Jăl u ântors vorba: 'Sto bačvur[†] dă uloj dăm maslinur.' Upravitelju u zăs: 'Šăz žjos, jec računu šă pă friš skrijă pedeset.' ⁷ Šă jăl u ântribat pă altu om: 'Kită ješč tu dator?' 'Sto merur[‡] dă pšenică.' Šă jăl ju zăs aluj: 'Jec računu šă skrijă osamdeset.'

⁸ Atunšje gospodaru u âmărit pă nu đirept upravitelj kari âm oči aluj nu are bun upravitelj, kă u arătăt dăstafelă mărđuljijă kari nuj bună. Asta arată, kă ominji dă asta svet[§] âs maj mudri âm stvarurlje alor dă kită dă ominji dă lumină.* ⁹ "Šă ju vă zăk: "Koristilec găzdăšije šje fužji daje kă âj nepravednă ku aje vă făšjec urtašj pă lăngă voj, aša känd nu maj u fi găzdăšijă, atunšje voj vic fi apukac âm nor dă erikeš."[†]

¹⁰ Ala kari âj vjeran âm maj mišj stvarur, âj isto aša vjeran âm stvarurlje mar; šă ala kari nuj vjeran âm stvarurlje mišj âj isto nu vjeran âm stvarurlje mar. ¹¹ Šă aša dakă nac fost vjerni âm svetovno găzdăšijă šjinji vu ânkredi ku pravă găzdăšijă să upravljalec? ¹² Šă dakă nu šćijec upravljali ku altora benjilje, šjinji vu da aje šje pripdalešćici avovă? ¹³ Njiš una sluga nu poči să služulaskă pă doj gazdur dăm turdată, kă pă unu u zamrzăli a pă altu u plašji, ili u fi vjeran alu unu a pă halalăt nu u puče vide âm oč. Nu pučec služuli šă alu găzdăšijă šă alu Dimizov istovremeno."

[‡] 15,22 viriga Viriga âj znak dă čast šă dă autoritet. [§] 15,22 šă cipiliš dă pišjorilje aluj. Känd porc sandalur aje arată kă ala om âj slobodan a nuj rob. ^{*} 16,4 uj fi apukat âm benji la kăšălje ominjistora Asta značalešćici kă alci ominj cu da lukru, šă alčilje stvarur šje ac trăbă dă kust. [†] 16,6 Sto bačvur Âm grčki original skrijă: "Sto bata". Aje are oko 3.000 litara. [‡] 16,7 Sto merur Âm grčki original skrijă: "Sto kôrova". Aje are oko 20.000 kilograma. [§] 16,8 ominji dă asta svet Asta âj dă ominj kari âs ka nu đirept upravitelj kari nu kunošćici pă Dimizov. Ku alčilje vorbi: "Ominji dă asta svet ili svjetovni". ^{*} 16,8 kupiji dă lumină "Lumina" asta svitešćici dă Dimizov ili dă đirept ponašalală. Ku alčilje vorbi "Ominji alu Dimizov" ili "ominji kari kustă âm svetlă". [†] 16,9 voj vic fi apukac âm nor dă erikeš. Asta značalešćici kă Dimizov âj zadovoljan kă koristilec banji să ažuțac alu ominj ili alu urtašj kari ažuțac. Dimizov šă andelji vu ašćipta âm domu alor âm nor.

¹⁴ Kutotu aje auze farizeji, kari asre lukumic dă banj, șă jej su apukat să aș fakă șjuf. ¹⁵ Atunșje Isus u zăs: "Voj vă fișjec pravedni âm oči alu lume, ali Dimizov șćijă sufljičilje avoștri. Șje lume tari cenileșci, skărbă aj âm nenće alu Dimizov."

Zakonu alu Mojsije șă kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)

¹⁶ Isus zășji: zakonu alu Mojsije șă kenvijurlje alu proroci kari jej ur skris vridile păn șje no vinjit Ivan kari bučuza șă dă atunșje spunje Hir fălos dă kraljevstva alu Dimizov a noj trăbujenj să nagovurelenj să mergă âm kraljevstva alu Dimizov. ¹⁷ Nu značaleșci kă zakonu alu Mojsije nuj bun. Majnti u treșji noru șă pământu, kită să propadalaskă zakonu ili să kadă una slovă dăm zakon.

¹⁸ Kari să lasă dă la bășacaș să să ânsori ku alta bășaca fașji preljud. Șă tot omu kari u ânsura pă mujeri kari aj lâsată dă la bărbat isto fașji preljud.

Usporedbă dă om găz dak șă dă Lazar

¹⁹ Are om găz dak kari să âmbrăka âm colji skumpi[‡] șă âm totă ză mănka skumpă măn kari. ²⁰ Akulo are isto așa om sarak kari să čima Lazar kari are astupat ku čirevur pă jăl șă are pă koči la ușa la ala găz dak. ²¹ Jăl aș kivinje să fijă rănjit ku mrvicurlje șje kăde dă pă masa alu omuluje găz dak. Kănji delj divljă čak vinje la jăl șă aj ljinze čirevur." ²² U vinjit vreme kând u murit kuldužu, șă andeji lor dus âm bracă la Abraham.[§] Omu găz dak isto u murit șă u fost ângrupat. ²³ Âm mari mukă âm podzemlje,* găz daku su ujtat sus șă u vâzut pă Abraham dă dăparci șă pă Lazar kari are lăngă Abraham.

²⁴ Șă jăl u plâns âm mužjală: "Tata, Abraham fijăc milă dă minji! Mănăl pă Lazar la minji lasăl să ântupaskă zježjitu âm apă șă săm rășjaskă ljimba, kă mari mukur âs pă minji âm fokusta. ²⁵ Abraham u ântors vorba: "Fișjoru amnjov, tu trăbă să či ânğânđeșc dă aje kând arej pă pământ tu avej mulči bunji stvarur, kând Lazar ave mulči relji stvarur. Ali jăl aj aku âm utjeħă, kând jeșc tu âm mukă. ²⁶ Șă dă kutotu asta, ântri noj șă ântri voj aj mari gropă făr dă kraj. Eje kari ar gândi să mergă dă ajișje la voj nu poči, șă njiș njime nu poči dă la voj să vijă la noj.

²⁷ Atunșje omu șje are găz dak u zăs: "Mă arog la činji să âm măj pă Lazar la kasa alu tata amnjov. ²⁸ Ju am činșj frac kari akulo kustă. Lasă să lji upozurulaskă să nu vijă pă ista lok pljin dă mukă!"

²⁹ Abraham u ântors vorba: "Jei ari kenvijur kari Mojsije șă proroci ari skris dă jej să lji opozurulaskă! Lasălji să puğ ureci la jej!"

³⁰ A jăl u zăs: "O nu, Tata amnjov Abraham. Alor lji trăbă să lji vijă șjinjiva dăm morc, șă jej sur ânkăji.

³¹ Abraham u ântors vorba: "Dakă no punji ureče la Mojsije șă la prorokur, nur ânkređi njiș să să skolji șjinjiva dăm morc."

17

Kum să jărtenj șă să fijeri vjerni sluga

(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

¹ Isus u zăs alu učenicu aluj: "Napadajur dă relji trăbă să vijă ali jao alu ala om pă kari vinji. ² Aluj jar fi maj benji să ajvi petră dăm mlin ljigată la găt șă să să vărľjaskă âm apă, dă kit să puji pă grehur pă hej mișj. ³ Fijec âm samăl

Dakă fračitu ac viteșci âm purișeșci; atunșje dakă su ânkăji, jartăj. ⁴ Makar să zgreșilaskă protiv dă činji șapči (7) rândur âm una ză, dakă vinji la činji șapči (7) rândur să priznalaskă dă aje șje u fâkut, jartăj."

⁵ Apostolu u zăs alu Domnu: "Dănji maj mult ânkridală!"

⁶ Domnu u ântors vorba: "Să vi avut ânkridală makar așa dă mikă ka sământa dă gorușičino zrno voj ac puče zășji alu ljemnusta: 'Skočici dăm vânj șă sământăci âm more!', șă voj vic punji ureci.

⁷ Șjinji dăm voj zășji alu sluga aluj, dă pă șje u lukra âm telek ili paze pă birșj, să ac zăkă kând vinji dăm lukru: 'Hajd jec lok?' ⁸ Mar ju zășji am lok dă aje: 'Duči șă fă șjeva dă mănkat, șčimbăc coljilje, șă așcaptămă să mănănk șă să bjov, dă pă aje poc tu să șăs șă să mănășj!' ⁹ Șă ar kăpăta sluga șjeva ka posebnă zaslugă dă aje dă șje u fâkut? Ju găndesk kă nu. ¹⁰ Șă voj isto fășjec kutotu șje am zapovjedalit, trăbă să zășjec: 'Noj șćenj numa obični slugur. Noj numa anj fâkut lukru anostru!'"

Ozdravalic âs zeșji (10) ominj ku gubă, a numa Samaritanac su zahvalalit

[‡] 16,19 Âm grčki original skrijă: "kari să âmbrăka âm ljubičastă mândri colji". Ljubičastă farbă șă tkanină dăm mândru lan as re tari skumpi. [§] 16,22 âm bracă la Abraham Âm grčki original skrijă: "pă čeptu alu Abraham" ili "âm bracă alu Abraham". Asta sviteșci kă Abraham șă Lazar as re una lăngă alt pă aje feștă, pă grčki stil kând mănka pă feștă. Fălušăjă âm nor are mulči rândur ka vorba alu Dimizov ka slika kum aj feștă. ^{*} 16,23 podzemlje Âm grčki original skrijă "Had". Numurlje "Had" șă "Șeol" koristile âm Biblijă kum aj morče șă lok hundi dușa alu ominj fužji kând jej mori.

¹¹ Aša pã kalje dã Jeruzalem, Isus u mers pã kalje kari sljedile granicurlje ãntri Samarija šã Galileja. ¹² Are aje sã tunji ãm unu dãm saturaljelje šã jãl u aflat pã drik zešji (10) ominj ku gubã. Jej ur stat pã dãparçi ¹³ šã ur mužjit la jãl: "O Isuse Domnu! Fijãc milã dã noj!" ¹⁴ Kãnd u vãzut pã jej, Isus u zãs: "Dušjec šã arãtãcãvã la pop sã vadã dakã šãec sãnãtoš." Jej lur pus ureçi, šã pã kalji jej ur fost čistilic. ¹⁵ Atunšje unu dãm jej kãnd u vãzut kã u fost čistilic su ãntors ãm napoj šã dãm tot graju slavale pã Dimizov. ¹⁶ Jãl u kãzut žjos pã ubrazu la pišjorilje alu Isus šã ju zahvalalit. Ali omula are Samaritanac.

¹⁷ Isus u ãntribat: "Nas re zešji (10) ominj kari as re čistilic? Hunđi ãs hešćelanc novã (9) ominj? ¹⁸ Nu su ãntors njime ãm napoj sã ãe slavalala alu Dimizov, ãar strancusta?" ¹⁹ Atunšje jãl u zãs: "Skolãci šã duçi pã kaljec. ãnkridala ata ãu spasalit!"

Kraljevstvo alu Dimizov ãj dapropi

(Mt 24,23-28, 37-41)

²⁰ Kum u fost ãntribat dã la farizeji kãnd u vinji Kraljevstvo alu Dimizov, Isus u ãntors vorba: "Kraljevstvo alu Dimizov nu vinji, aša sã potã ominji sã promatralaskã dã pã znakovur. ²¹ Aša lume sã nu potã sã zãkã: 'Ujtãci! Ajiše ãj.' Ili: 'Akulo ãj!' Nu! Kraljevstvo alu Dimizov ãj ãntri voj!"

Isus spunji kã u vinji ãm napoj

²² Jãl u zãs lu učenici aluj: "U vinji vremi kãnd vic kivinji sã viãec una dãm zãljiljelje kãnd ju, Fišjoru Omuluj, uj vladali ka kralju, ali kivinjala avostrã no fi ispunulitã. ²³ Orikic ur zãšji: 'Ujtãci akulo ãj! Ajiše ãj!' Nu fužjec ãm njikere nu vã maknalec! ²⁴ Kãnd ju uj vinji Fišjoru alu Omuluj, ju uj vinji ka skripala pljin dã svetlã svitlãzãnt dãm unu kap dã nor pãn la altu kap dã nor. Aša u fi šã ku Fišjoru Omuluj ãm Zua aluj. ²⁵ Ali majnti dã aje, ju trãbujesk sã patalaskã mult šã ju uj fi odbacalit dã la asta generacijã. ²⁶ Kum are ãm zãljilje kãnd Noa kusta, aša u fi ãm zãljilje kãnd ju Fišjoru Omuluj uj vinji. ²⁷ Atunšje jej mãnka šã bije, sã ãnsura šã sã ãmirita pãnã ãm zuve kãnd Noa u tunat ãm arkã. Šã poplava u vinjit šã u uništilit pã toc kari nas re ãm arkã. ²⁸ Isto aša are ãm zãljilje kãnd Lot kusta. Jej mãnka šã bije, kumpãra šã vinde, šã sãmãna šã gradale. ²⁹ Ali pã zuva šje Lot u fužjit dãm Sodoma u kãzut fok šã sumpor dãm nor šã u uništilit pã jej toc. ³⁰ Isto aša u fi dãm turdatã pã zuve kãnd ju, Fišjoru alu Omuluj muj ãntoršji. ³¹ Dakã ãj ãm aje zuva omu pã krovuš dã kasa* a stvarurlje aluj ãs ãm kasa, nu mergã žjos dã pã jelji sã ãš je ku jãl. Isto aša dakã ãj om ãm telek, nu mergã akasã. ³² ãngãndecavã dã bãšãca alu Lot šje ju su dogodulit!† ³³ Šinji goãe ãnšjarkã sã ãš spalaskã kustuš ala lu perđi a kari lu perđi ala u ave kust.

³⁴ ãm aje nopçi ju vã spuj ur fi doj ominj ãm ista pat šã unu dãm jej u fi lot, halalãnt u fi lãsat. ³⁵ Dovã mujer una ur meljali fãn, šã una u fi lotã, hajelantã u rãmãnje. ³⁶ ‡

³⁷ Učenici ur ãntribat pã Isus: "Hunđi u fi aje Domnu." Jãl u odgovorulit: "Hunđi ãs ominj morc akulo u vinji lešinari."§

18

Usporedba dã sudacu hamiš

¹ Isus u spus usporedba sã areçi alu učenikur kã om ar trãbuji uvjek sã sã aroži šã nikad sã nu odustulaskã. ² Jãl u zãs: "ãm unu varoš are unu sudac. Omusta nu ave frikã dã Dimizov, njiš nu sã brigale dã njime šje jej zãšji. ³ Šã akulo are una vãdojã ãm varušula kari stalno vinje akulo la jãl, šã sã aruga: "Apãrã mã dã dužmanu amnjov." ⁴ Una vremi nuj ažuta. Dã pã aje su apukat sã sã ãngãndaskã: "Nu am njiš šefãlj frikã dã Dimizov, ili brigã pã lãngã ominj. ⁵ Kum goãe, ju uj ažuta alu asta udovicã kã mult mã dosadalešçi. Uj apãra, inaãe mu dosadali ku vinjala šã ku ãntribalurlje alji."

⁶ Atunšje Domnu Isus u zãs: "Ac bãgat sama šje šu zãs sãngur aluj sudacu hamiš?*" ⁷ Šã atunšje nu da Dimizov ãiriptaçi šã zaštita alu lume akuljesã aluj kari plãnži la jãl zuva šã nopçe šã jãl are strpljiv ku jej. ⁸ Ju vã zãk kã jãl u ažuta ku ãiriptaçi šã ku zaštita pã friš. Ali uj afla Fišjoru alu Omuluj dãstafelã ãnkridala ãm ominj kãnd ju muj ãntoršji pã pãmãnt?

Usporedba dã farizej šã dã poreznik

⁹ Isus u spus alta puvešçi, alu orikic ominj kari asre tari uvjerilicã ãm pravednostu alor, a jej pã alci sã ujtã ku mãrznjã. ¹⁰ Jãl u zãs: "Doj ominj ur mers sus ãm hram sã sã aroži. Unu dãm jej are farizej, šã altu om are poreznik. ¹¹ Farizeju su skulat sus šã u zãs asta aruguminçi pãntru dã jãl: 'O Dimizolje, ju dov hvalã cijã kã nu mes ju ka hešćelanc ominj: pulkućic, hamiš, preljubnik, ili ãak ka asta poreznik. ¹² Ju

17,26 Stv 19,1-29 17,28 Stv 19,1-29 * 17,31 Krovurlje alor as re ravnã a ominji puçe sã umblji sus ili sã šadã. † 17,32 Je su ujtãt ãm napoj la Sodoma a Dimizov u kaznalit una ku ominji dãm Sodoma. 17,32 Stv 19,16 ‡ 17,36 Orikic rukopisur ari asta stih: "Doj ominj ur lukra ãm telek šã unu u fi lot, halalãnt u rãmãnje." 17,36 Mt 24,40 § 17,37 Kãnd ominji veđi pã lešinatur kum ãs una, jej šćijã kã akulo ãs ominj morc. Aša toc u šçi kãnd u vinji sudu alu Dimizov. 17,37 Job 39,30 * 18,6 Ku alćilje vorbi: "Asta sudac are nepravedan, ali ujtãcãvã šje jãl u odluãulit!"

postulesk ăm dovă rândur pă săptămână; dov desetina cijă dă kutotu šje zaradalesk.”¹³ Porezniku pă haje parčí, u rãmas dă parčí, šă nu su ăndura sã rãdiši očiš ăm nor, numa ăș bãce čepu dă žalji šă zãšje: 'Dimizolje aj milă dă minji grešnik!' ¹⁴ Ju ac zãk kã ala poreznik u mers akasã opravdan la Dimizov, a farizej nu. A tot omu kari sã rãdika sãngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rãdikac.”

Isus blagoslovulešci pă kupij

(Mt 19,13–15; Mk 10,13–16)

¹⁵ Jej ur adus isto aša šă pă mišj kupijiš, sã puřă Isus mănjlje pă jej sã lji blagoslovulaskã. Ali kãnd ur vãzut aje učenici jej ljur svãtit sã ăj đe uđinã. ¹⁶ Isus lju čimat atunšje la jãl šă u zãs: “Lasãlji pă kupiji sã vijã la minji šă nu lji branalec, kã kraljevstva alu Dimizov pripadalešci alu dastafel ka jej. ¹⁷ Anume, ju vã zãk: “Kã kari gođe no fi ka kupiji mišj ponizni nor puće sã tunji ăm kraljevstva alu Dimizov.”†

Teško ăj alu gãzdašj sã tunji ăm kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 19,1–30; Mk 10,17–31)

¹⁸ Are unu vladar akulo kari u ăntribat pă Isus: “Bun Učitelju, šje trãbã sã fak sã kapãt kust dă erikeš?”
¹⁹ Ju zãs Isus aluj: “Adãšje mã čem pă minji bun?† Njime nuj bun čar unu Dimizov. ²⁰ Zapovjedurlje alu Dimizov šcijã: 'Nu fã preljub', 'Nu amurã', 'Nu fura', 'Nu svedočuli ăm mišjunã', 'Poštivãlešcić pă tatusu šă pă mumãta.’”

²¹ Jãl zãs: “Da šă asta am pãzãt dãm tãnjireme ame.” ²² Kãnd u auzãt Isus aje, jãl ju zãs: “Ali ac ibizešci una stvarã: dući šă vindic kutotu šje aj, ămparcã banji alu sãrašj, šă tu vi ave gãzdãšijã ăm nor. Atunšje hajd šă sljedilešcimã pă minji.” ²³ Ali kãnd u auzãt aje, tari su ăntristat kã jãl are gãzduk šă nu gãnde kutotu sã vãndã.

²⁴ Kãnd u vãzut Isus kitã dã tari su razočaralit, jãl u zãs: “Kitã dã grov ăj dã eje kari ăș gãzdašj sã tunji ăm kraljevstva alu Dimizov! ²⁵ Maj ušuri ăj alu devi sã tunji pãm urečilje dã ak, dã kitã alu gãzduk sã tunji ăm kraljevstva alu Dimizov.”

²⁶ Hej šje punje ureći ur zãs pă aje: “Šinji atunšje poći fi spasalit?”§

²⁷ Isus u ăntors vorba: “Šje ăj nemoguće alu omu, ăj moguće alu Dimizov.”

²⁸ Atunšje Petar u zãs: “Benji noj anj lãsat kutotu, šă čanj sljedilitã pă činji.”

²⁹ Isus u ăntors alor vorba: “Šă ju vã zãk, kã šinji gođe ăș lasã kasaš, ili pă bãšacaš, ili pă fraciš, ili pă mumãsa šă pă tatusu, ili kupijiš pãntru kraljevstva alu Dimizov, ³⁰ a sã nu kapići dã aje maj mult ăm asta kust dã kit ave, a u kãpãta pă altu svet kari vinji kustu dã erikeš.”

Isus jarã spunje dã morče aluj

³¹ Isus u čimat pă dvanaest apostolor la jãl, šă u zãs: “Punjec ureći, noj mãrženj ăm Jeruzalem šă kutotu akulo šje u fost skris dã la proroš ăm kenvija svãntã dã minji, Fišjoru Omuluj a aje su dogoduli: ³² “Jej mu predali ăm mănjlje alu ominj kari nus Židovi šă dãm minji šor fašji šuf, uj fi bãtut, jej mu skipa, ³³ šă dã pă šje uj fi bičevãlit šă uj fi amurãt, ali dã pă aje ju uj uskrsnuli treća zuva. ³⁴ Učenici nu šcije njimik dã asta. Elje vorbi ljur fost askunšã, šă jej nor prišjiput njimika šje sã ăngãnde Isus.

Isus ozdravalit pă orb om dã apropi ăm Jerihon

³⁵ Kum ăș re apropi ăm varoš Jerihon, šjeva ka omu orb šãde pă drik šă kulduže. ³⁶ Kãnd omu orb u auzãt kã gãrmadã trešji pă akulo, jãl su ăntribat šje ăj aje.

³⁷ Aša jur spus kã Isus dãm Nazaret u trikut pă akulo.

³⁸ Pã aje u muřjit: “Isuse Fišjoru alu David,* mã arog la činji aj milã dã minji!”

³⁹ Lume kari umbã ăm nenci ăj zãšje sã takã, ali jãl su apukat šă maj tari sã muřjaskã la jãl: “O Fišjoru alu David aj milã dã minji!” ⁴⁰ Atunšje Isus u stat šă u dat zapovjed sã ăl adukã la jãl. Jãl u ăntribat: ⁴¹ “Šje gãndešci sã fak pãntru činji? Šă jãl u ăntors vorba: “O Đomnu, ju gãndesk sã vãd!”

⁴² Isus ju zãs: “Ujtãci! ănkridala ata ću ozdravalitã.”

⁴³ Šă jãl odma u kãpãtat sã vadã. Šă lu sljedilit pă Isus, šă slavale pă Dimizov. Šă totã lume kari ur vãzut dãde slavã alu Dimizov.

† 18,17 Dimizov zahtijevalešci dã la ominj sã apuřji vlast dã la Dimizov ku pouzdanje šă ku poniznost. Ku alćilje vorbi: “Šjinji god gãndešci sã tunji ăm kraljevstvo alu Dimizov trãbã sã apuřji ku pouzdanje šă ku poniznost ka kupilu.” † 18,19 bun sã zãšje numa dã Dimizov. Isus postavale vorba sã vadã dakã omu are bunã razumijevanje dã identitetu alu Isus, dakã Isus ăj Dimizov. Dakã omu ăl prihvatãlešci ka pă Dimizov atunšje jãl u prihvatãli pozivu alu Isus sã vãndã kutotu šje ari šă ăl sljedilaskã. 18,20 Izl 20,12–16; Pnz 5,16–20 § 18,26 Židovi gãnde kã ala om are gãzduk daje kã Dimizov lu blagoslovulit daje kã ala om are pravedan. Jej gãnde kã ominj sãrašj nus pravedni. Atunšje kãnd ominji punje ureći la Isus, jej ur zãs kã ăj nemoguće omu gãzduk sã tunji ăm kraljevstvo alu Dimizov, jej gãnde kã ominji sãrašj nu poći sã sã nadalaskã kã Dimizov lju spasali kãnd u fi sudu. * 18,38 Isus are potomku alu David, kralju dã Izrael. Fišjoru alu David are numilje dã Mesija.”

19

Zakej sã ånkãješçi

¹ Isus u vinjit åm Jerihon šã u trikut åm ala varuř. ² Šã akulo are om šje sã čima Zakej. Jål are glavni poreznik, šã are gãz dak. ³ Jål ånřjarka sã vadã pã Isus šã sã saz nalaskã šjinji åj jål. Ali nu ål puće sã ål vadã akulo asre mulc ominj daje kã jål are niskã om. ⁴ Dãm ala rãnd jål u aljãrgat åm nençi šã su urkat pã ljemn dã divlja smokvã åm nadã kã lu viđe daje kã Isus vinje pã aje kalje. ⁵ Kãnd u vinjit Isus pã lokula, jål su ujtat sus šã lu vãzut pã jål, šã ju zãs: “Zakej, pãfriř haj žjos, kã ju trãbã astã sã vju la činji akasã.”

⁶ Šã jål su ångribit sã vijã žjos šã lu apukat ku fãluřãjã. ⁷ Kãnd ur vãzut lume aje, jej toc gumunje: “Jål u meržji la om kari åj greřnik!”*

⁸ Zakej su skulat šã u zãs: “Domnu, ujtãci! Ju dov žãmãtaçi dãm gãzdãřije ame alu sãrařj. Šã dakã åm ånřjãljit pã šjinjiva, åntork patru rãndur majmult.”

⁹ Isus ju zãs aluj: “Astã spasenje u vinjit la asta kasa,† kã šã asta åj fiřjoru alu Abraham.‡ ¹⁰ Kã ju Fiřjoru alu Omuluj am vinjit sã kotã šã sã spasalaskã pã ominj kari u fost pirdut.”§

Slugurlje alu Dimizov ar trãbujì sã rãmãji vjerni

(Mt 25,14-30)

¹¹ Mulc ominj ur auzãt elje vorbi, kum are dapropi dã Jeruzalem, šã ominji sã gãnde kã kraljevstva alu Dimizov odma su apuka.* Isus daje su apukat sã lji spuji maj una usporedbã. ¹² Jål u zãs: “Unu gãz dak om su gãtat sã mergã åm dãparçi pãmãnt sã kapiçi kraljevstva šã atunřje sã sã åntorkã. ¹³ Jål u čimat pã zeřji (10) slugur, šã lju dat pola kila dã aržjint†,‡ šã u zãs: “Fãřjec korist aje pãn šje nu mã åntork. ¹⁴ Ali ominji dãm lokula aluj ål mãrzãle, šã u mãnãt pã predstavniřj dã pã jål sã zãkã: “Noj nu gãndenj asta om sã nji fijã kralj.”

¹⁵ Ali jål su åntors ku autoritet dã kralj šã u dat zapovjed sãj adukã pã slugurljelje alu kari u dat banj sã vijã dããnençi sã đe izvjeřtaj šje ur fãkut ku banji. ¹⁶ Elři sluga kari u vinjit, u zãs: “Domnu, banji atej mu adus dã zeřji (10) majmult. ¹⁷ Šã jål u zãs aluj: “Mãndru! Tu jeřc bun sluga. Daje kã are vjeran ku mik, aku aj autoritet pã zeřji (10) varuřur.” ¹⁸ Drugi om u vinjit, šã u zãs: “Domnu, banji atej su rãdikat dã řinři (5) rãndur.” ¹⁹ Šã jål u zãs isto astuje: “Ju cuj da autoritet pã řinři (5) varuřur.”

²⁰ “Šã treçi (3) u zãs: ‘Ajiřje åj banji atej, ju am pãzãt pãnturu činji, am pus åm maramicã. ²¹ Mijã mi are frikã dã činji daje ka jeřc strog om: “Tu jej šje naj ulagalit šã akuljež šje naj sãmãnãt. ²² Šã u zãs kralju åm ånturřjalã dã vorba: “Dãm gura ata cuj suduli, njiř korist sluga! Tu řćijej kã mes om strog, šã jov šje nuj amnjov, šã akuljeg šje nam sãmãnãt. ²³ Atunřje adiřje naj pus banji åm bankã? Sã vi putut řjeri banji ku kamaturlje kãnd mař åntorřji.” ²⁴ Atunřje kralju u zãs alu hej šje stãce akulo: “Loc banjì dã la jål řã dããcãl alu ala kari ari zeřji (10). ²⁵ Jej ur zãs: “Ali Domnu, jål mar ari řinři (5) kila dã aržjint!” ²⁶ Ju vã zãk: ‘Kari ari u ave majmult, a heje kari nari čak řã haj pucãn šje ari u fi lot dã la jål.’ ²⁷ A alu duřmanji amej kari nu gãnde sã fjuv kralju alor, aduřjecãlji ajiřje šã amurãcãlji åm oči amej!”

Isus tunã åm Jeruzalem ka Kralju

(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)

²⁸ Kãnd Isus u spus usporedbe, u mers maj pã dãparçi pã kalje dã Jeruzalem.

²⁹ Kãnd Isus vinje mar apropì dã kumpãnj åm Betfaga šã Betanija la planina dã maslinur, jål u mãnãt pã doj učenikur aluj åm nençi. ³⁰ Jål u zãs: “Duřjec åm sat åm nençi. Kum vinjec åm lok, voj vic afla pã magar pã kari njime nu řãzut.”† Dãzljigãcãl šã aduřjecãl la minji. ³¹ Dakã vu åntriba šjinjiva: ‘Adiřje ål dãzljjež?’, numa zãj: ‘Alu Domnu åj trãbã.’”

³² Šã kari u fost mãnãtã ur aflat točno kum jål u zãs. ³³ Čak šã kãnd dãzljiga pã magar, gazdurlje u åntribat: “Adiřje dãzljigãc?”

* 19,7 Židovi mrzãle pã poreznici řã jej gãnde kã njiř una osobã nu trãbã sã sã družulaskã una. † 19,9 spasenje u vinjit la asta kasa

Ku alćilje vorbi: “Dimizov u spasalit pã ominj kari kustã åm asta kasa. ‡ 19,9 jål åj fiřjoru alu Abraham Ku alćilje vorbi: “om kari ari vjerã ka kum ave Abraham.” § 19,10 šje u fost pirdut Asta značeãeři: “ominj kari u fužjit dã la Dimizov daje kã ur geřilit.” * 19,11 odma aku u vinji kraljevstva alu Dimizov Židovi ånkrìde kã Mesija u uspostavali kraljevstvo odmah kãnd u vinji åm Jeruzalem. Ku alćilje

vorbi: “Isus odmah su apuka sã vladalaskã åm kraljevstva alu Dimizov.” † 19,13 ‡ 19,13 banj “mina”. Una mina are 600 grama, najvjerojatnije aržjint. Tota mina are ka plata dã 100 zãlji, aje šje ominji as re pãlćic dã patru (4) lunj, daje 10 mina ar fi tri aj dã platã. § 19,22 řã jov šje nuj amnjov, šã akuljeg šje nam sãmãnãt. Asta are numa izrekã. Osoba kari je dãm bankã kutotu ili akulježi šje alci samãnã åj metaforã dã alci kari sã koristileřçi ku benjilje alor šje alci tari u lukrat. * 19,26 Ku alćilje vorbi: “Toc kari koristileřçi benjilje šje ari, ju fu dat maj mult, řã dã la om kari nu koristileřçi benjilje šje ari alor ju su lo šje ari.” † 19,30 pã kari njime nu řãzut

Numa životinjurlje kari nikad nu asre koriřtenã dã lukru ar fi benji alu Dimizov ili alu Kralj, (vejs Br 19,2; Pnz 21,3; 1 Sam 6,7).

³⁴ Ša änturšjala dă vorba are: "Alu Domnu äj trăbă." ³⁵ Ša lu dus la Isus ša ur pus haljinurlje alor pă magare ša u pus pă Isus sus pă jăl să šadă." ³⁶ Kum măržje jăl äm nenci, lume punje haljinurlje alor pă driku hundi prušule să de čast alu Isus. ³⁷ Ša baš kum vinje jăl apropi dă varuš hundi planina dă maslinur să slăbodi žjos, toc učenici aluj sur apukat să kănci äm mari fälušajă, ša dăm tot graju slavale pă Dimizov dă kutotu mari čudur šje ur väzut. ³⁸ Jej mužje: "Blagoslovulit să fiğă kari vinji äm numilje alu Domnu! Putuljală äm nor, ša slava alu Dimizov!" ³⁹ Orikic dă farizej äm gărmadă jur zäs: "Učitelju, zälji alu učenici atej să nu svitaskă aje" ⁴⁰ A Isus lju zäs: "Dakă jej ur täšje, petrilje sur apuka să mužjaskă äm slavă."

Isus plănži pă Jeruzalem

⁴¹ Känd u vinjit Isus maj apropi la varuš su apukat să plängă pă jej dasupra. ⁴² Atunšje jăl u zäs: "Să vi šcut numa äštäs šje adušji putuljala ata!† Aku äj askunsă dă la oči atej. ⁴³ Daje kă vinji vreme känd dužmanji atej ur riđika falur pälängă činji, jej čur opkululi ša čur äнкуje dăm totă parče. ⁴⁴ Ša jej čur uništili pă činji do kraja ša kutotu šje kustă akulo ša no maj rämänje äm činji njiš una petră pă alta petră, kutotu päntru aje kă nu aj prepoznulit vreme känd Dimizov u vinjit la činji."§

Isus mănă afară dăm Hram pă ominj kari vindî

(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

⁴⁵ Isus u mers äm hram, ša su apukat să lji măji afară pă eje kari vinde ša kumpăra äm nontru. ⁴⁶ Jăl u zäs alor: "Skris äj äm svântă kenvija: 'Kasa ame u fi kasa dă aruguminci' ali voj ac fäkut 'špiljă dă pljčkaš!'**"

⁴⁷ Dă zuva Isus änvăca äm hram, a šefu dă pop ša učitelji dă zakonu alu Mojsije ša alci vođur kari as re židovur planărze să äl amori pă jăl. ⁴⁸ Ali jej nor aflat njimika kum ar fašji aje, daje kă lume să cänje apropi dă jăl, ša punje tari ureci la vorbilje aluj.

20

Isus ari vlast dă la Dimizov

(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

¹ Glavni popur, učitelji dă zakonu alu Mojsije ša alci vođur kari as re židovur ur vinjit la Isus äm una ză känd änvăca pă lumi äm hram ša propovjedale Hir fälos. ² Jej lor äntribat pă jăl: "Pă alu šinji autoritet fašj stvarurlješče? Šinji cu dat asta autoritet?"

³ Jăl u zäs: "Lasăcămă pă minji să vă äntreb una stvar ša äj dă voj să äm änturšjec vorba: ⁴ Anume Dimizov u zäs alu Ivan să bučuzaskă pă ominj, ili ominji u zäs aje să fakă?" ⁵ Jej ur svätit una ku alt ša zăšje: "Dăkă anj zăšji 'dă la Dimizov', u äntriba: 'Adăšje atunšje nu änkridec?' ⁶ Ali dăkă anj zăšji noj: 'Dă la ominj', totă lume u värlji petri pă noj să nji amori. Kă jej äs uvjerilic kă Ivan are prorok." ⁷ Aša jej u äntors vorba kă jej nu šcije dă hundi u vinjit autoritet să bučuzaskă. ⁸ Ša Isus u zäs: "Njiš ju nu vuj spunji ku alu šinji autoritet fak stvarurlješče."

Isus fašji usporedbă ku židovski vođur ku rej vinogradarur

(Mt 21,33; Mk 12,1-12)

⁹ Isus su apukat să spujă usporedbă alu lume: "Are um om kari u sãmănat vinograd ša u lăsat äm najam vinogradu alu šjeva ka ominji, ša jăl atunšje u fužjit dăm pãmăntula pă maj lungă vremi. ¹⁰ Känd u vinjit vreme, jăl u mănät pă sluga la ominj äm vinograd să äj de parče aluj dăm plodur kari jej duguvule aluj, ali ominji lor bätut ša lor mănät ku mănjlje golji. ¹¹ Atunšje u mănät pă altu sluga ali ša pă jăl lor bätut, vredălit ša lor mănät ku mănjlje golji. ¹² Jăl u äňšjirkat să măji pă treći sluga, ali ša pă jăl lor ranalit ša lor arukănt." ¹³ Gazda dă vinograd u zäs pă aje: "Šje să fak? Ju uj mäna pă fišjoru amnjov plăkut. Dar känd lu vide pă jăl, pälängă jăl ur ave respekt. ¹⁴ "Ali ominjije känd lor väzut sur ligizit äntri jej: "Jăl äj nasljednik. Hajc să äl amuränj aša nasljedstva aluj să nji rämăji anovă." ¹⁵ Atunšje lor dus afară dăm vinograd ša lor amurät. Aku šje u fašji gazda dă vinograd? ¹⁶ Jăl u vinji ša u uništili pă ominjije. Ša u da äm najam vinogradu alu alci."

Känd u auzät jej aje kum ominji urät să ponašalešči, jej ur zäs: "Nu de Dimizov!"

19,38 Ps 118,25-26; 148,1 † 19,42 Isus arată tuga aluj daje kă ominji äm Jeruzalem ur propustilit prilika alor să fiğă pomireni ku Dimizov. § 19,44 Ešče stihovur opisilešči opsadă hundi kătänjlje u opkolulit varušu kari ari falur. Känd kătänjlje u opkoluli, ominji nu poči să mergă afară ša njime nu poči să lji ažuči. Isus šcije aje kă su dogoduli alu Jeruzalem äm budućnost. 70. god. dă pă Krist, kătänjlje dă Rim u opkolulit Jeruzalem ša akulo u amurät pă mulc ominj 19,46 Iz 56,7 19,46 Jr 7,11 * 19,46 Isus u fäkut dă njimic pă prodavač daje kă jej ur uništavalit svrha dă hramu alu Dimizov. Dimizov gände ominji să ša arogă äm Hramu aluj, ali prodavači aje koristile ka pă plac. Jej varale pă ominj daje kă lji naplatale maj mult dă ränd dă žrtvä

¹⁷ Jäl su ujtat pä jej, ša u zäs: “Skris äj sväntä kenvija: ‘Peträ kari graditelji u värljit ändärät u fost aku peträ zaglavnä?’ Šje značalešči asta? ¹⁸ Toc kari kađi pä petre u fi zdrubit pä dārabelji, ša toc pä kari kađi u fi zdrubic.” ¹⁹ Učitelji dā zakonu alu Mojsije ša šefurlje dā pop ur äňšjirkat sā puja mājnilje pä jāl äm ala šas ali alor lji frikā dā lumi. Jej ur prišjiput kā jāl u spus dā asta usporedbā protiv dā jej.

Popi äňšjarkā sā prevaralaskā pä Isus känd äł äňtribā dā porez

(Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)

²⁰ Popi ša alci vođur äł pratala pä Isus ša or mānat pä špijunj, ominj kari trišje ka ominj đirepc kari ar trābuji sā äł optužulaskā pä Isus äm šjeva šje ar zāšji krivo aša sā äł adukā pä Isus äm mājnilje dā upravitelj alu Rim. ²¹ Aša lor äňtribat pä jāl: “Učitelju, noj ščijenj kā aje šje zāšj ša äňvec äj točno, ša kā nu arec njiš šefälj parči, ali tu äňvacā anume kalje lu Dimizov. ²² Aku äj benji dā noj židovur sā plāčenj porez lu car ili nu?”*

²³ Isus u shvatalit kum jej as re lukavi ša lju zās alor: ²⁴ “Arātam banji ku kari plāčešč porezu.† Aku alu šjinji äj ubrazu ša numilje sus?” Jej ur zäs: “Alu car.”

²⁵ Atunšje plāčec alu car šje äj pripadalešči lu car ša dādec lu Dimizov šje pripadalešči alu Dimizov!” ²⁶ Jej nu puče sā aflji njimika rov äm svatu aluj äňtri toc lumi, ša jej asre ämirac la änturšjala dā vorba aluj, ša u tākut.

Saduceji äňtribā pä Isus dā uskrsnuce

(Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)

²⁷ Aku orikac saduceji‡ kari zāšji kā njime nu su skula dām morc ur vinjit la jāl, ku trik äňtribalā: ²⁸ Jej ur zäs: “Učitelju, Mojsije u pus žos zakon pāntru noj kā dakā fračisu omuluj ar muri ša lasā pä bāšacaš fār dā kupij, atunšje fračisu aluj trābā sā u ämiriči ša sā rāđišji familija pāntru fračisu mort.”§ ²⁹ Undatā asre šapči frac. Elši u lot bāšacā ša u murit fār dā kupij. ³⁰ Ša drugi u lotu pä je, ša jāl u murit fār dā kupij. ³¹ Ša treći u lotu pä je. Maj toc šapči ur lotu ša ur murit, ša njiš unu no avut kupij ku je. ³² Pä zadnji ša mujere u murit. ³³ Aku lu šjinji u fi bāšace känd or uskrsnuli morci? Ängāndeščiči kā toc šapči ur avutu dā bāšacā.”

³⁴ Isus u äntors vorba alor: “Äm asta svet lume sā ämiritā ša änsorā. ³⁵ Ali eje kari ur fi smatralic vredni sā uskrsnulaskā dām morc njiš nu su änsura, njiš nu sā ämiritā. ³⁶ Ša jej nu poči maj mult nikad sā mori, kā jej äs kupiji alu Dimizov daje kā äs ridikac dām morc. Jej äs ka ändeji. ³⁷ Atunšje dā uskrsnuce ša Mojsije u arātat aje äm svedočulala aluj dā grmu šje arde. Akulo jāl čamā pä Domnu alu Dimizovu lu Abraham, Dimizovu lu Izak, ša Dimizovu lu Jakov, multā dobā dā pä šje jej ur murit. ³⁸ Anume, Dimizov nuj Dimizovu alu hej morc, mar alu hej kari kustā, känd toc kustā pāntru jāl.”* ³⁹ Šjeva ka učitelji dā zakonu alu Mojsije u priznalit: “Učitelju” tu aj svitit benji! ⁴⁰ Dā pä aje jej nu sor maj ändurat sā äł äňšjeršji ku äňtribalur.

Mesija äj maj mari dā kit Car David

(Mt 22,41; Mk 12,35–37)

⁴¹ Isus u äňtribat: “Šje gāndešči jej kum svitešči dā Mesija kā äj numa Fišjoru lu Car David? ⁴² David dā jāl sāngur äm kenvije dā Psalmur zāšji: ‘Domnu u zäs alu Domnu amnjov: “Šāz pä desna parče ame. ⁴³ Ša ju uj värlji pä dužmanji atej dāsüp pišjorilje atelji.’” ⁴⁴ David jasno äł čamā: “Domnu”, atunšje kum poči jāl sā äj fiја fišjor?” †

Isus upozoravalešči pä učenici aluj sā sā pāzaskā dā učitelji dā zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1–36; Mk 12,38–40; Lk 11,37–54)

⁴⁵ Isus svite lu učenici aluj a totā lume punje ureči. ⁴⁶ Jāl u zäs: “Je sama dā učitelji dā zakonu alu Mojsije. Jej uživalešči sā šetalaskā äm haljinur lunž ša sā fiја pozdravalic pām centrur ku poštovanje ša jej plašji sā šadā lokurlje časni äm sinagogur ša pä nuntur. ⁴⁷ Jej pljačkalešči pä udovicur äm kāšälje alor, känd fašji lunž aruguminči dā predstāvā. Ali jej ur kāpāta maj gre kaznā.”

20,17 Ps 118,22 * 20,22 Jej sā nadale kā Isus u zāšje “da ili nu.” Dakā u zāšji “da”, atunšje Židovi ar fi mirgiš pä jāl kā lji zāšji sā plāčaskā porez la alci kari äs pä vlast. Dakā zāšji “nu” atunšje vjerski vođur ar puče sā zākā alu Rimljani kā Isus äňvacā sā kršälaskā zakonu alu Rim. † 20,24 Äm grčki original, skrija “denar”. ‡ 20,27 saduceji grupa dā židov kari äs vjernici ša političari jej numa prihvatalešči elši šinšj kenvijur dām stari zavjet ša jej nur äňkrizut äm kust dā pä morči. 20,28 Pnz 25,5–6 § 20,28 Äm grčki original skrija: “rādikā familijā pāntru fračisu aluj.” 20,37 Izl 3,6 * 20,38 Daje kā ešče ominj ur murit fizički, jej trābā sā fiја duhovno äm kust. Ku alčilje vorbi: “Dimizov alu eje lu kari duhu alor kustā, makar kā tela alor ur murit daje kā duhu alor kustā äm prisutnostu alu Dimizov.” 20,43 Ps 110,1 † 20,44 Daje kā David u čimat pä Mesija kā äj Domnu aluj, aje značalešči kā Krist äj maj mari dā kit David ša nuj numa potomku alu Davi.

21

Udovica dă kutotu šje ari alu Dimizov

(Mk 12,41-44)

¹ Kum su ujtat ăm sus Isus u văzut pă ominj găzdašj kum bagă banj ăm škatulă kari are ăm hram. ² Jăl u văzutu isto aša pă mujere vădojă kum u pus ăm nontru doj mišj banj dăm aržjint. ³ Isus u zăs: "Ju vă zăk anume, kă asta sarakă vădojă anume u dat maj mult dă toc jej. ⁴ Adiše? Daje kă toc alci or dat dobrovoljni prilog lu Dimizov dăm aje šje ave mult kând mujere u dat dăm sărăšijă šă kutotu šje ave dă kust."

Znakur dă ănturšjala lu Krist.

⁵ Kând učenici svite dă hram, šă zăšje kă ave mândri mar petri, šă are ukrasalit ku ukrasur kari ur dat ominji alu Dimizov, Isus u zăs: ⁶ "A dă ešce stvarur la šje vă ujtăc aku, zuva u vinji, kând njiš una petri no rământje ajiše una pă alta. Jelji ur fi toci vărliji zos."

⁷ Jej lor ăntribat pă jăl: "Učitelju kând u fi aje? Šă šefălji znakuvur ur fi kari ur zăšji kând u fi?"

⁸ Jăl u zăs: "Ujtăcävă să nu fijec zăbunjic. Multă lumi ur vinji ăm numilje amnjov šă ur zăšji: 'Ju mes Mesija', šă 'Vreme ăj apropi.' Ali nu băgăc sama la jej. ⁹ Šă kând auzăc dă tabărur šă dă nemirur nu fijec frikoš, kă ešce događajur trăbă să fijă elši ali kraj no vinji aša pă friš."

¹⁰ Jăl isto aša lju zăs: "Nacija sur boruli protiv dă nacija, šă kraljevstva protiv dă kraljevstva. ¹¹ Šă u fi potresur pă različită lokur isto ka šă fome šă kugur. Šă pă nor ur fi frikoši stvarur dă văzut šă urăci znakur. ¹² "Ali majnti dă šje u fi kutotu asta, šă vor apuka. Jej vur adušji ăm sinagogur la sud šă vor băga ăm čemicur. Jej vor trăje la kraljur šă la alci vladar daje kă ščec učenici amej. ¹³ Kutotu asta vu da šansă să svedočulec. ¹⁴ Ali nu vă brigalec šje ac zăšji ăm nenci dă obrană. ¹⁵ Kă ju voj dă ăm vreme firi šă mărđulji ăm aje meră dă njime no puče să să obranaskă dă aje, ili să să bată protiv dă aje. ¹⁶ "Šă voj vic fi izdalic, da čak šă dă la roditelji avoštři šă dă la frac šă dă la njam, šă orikic dăm voj ur fi amurăc. ¹⁷ Toc vor mărzăli daje kă ščec učenici amej. ¹⁸ Tot njiš unu păr* dă pă kapičilje avoštři nu vu piri. ¹⁹ Šă dăkă nu odustanalec vic kăpăta kust dă erikeš."

Proroštvo dă uništenje dă Jeruzalem

(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

²⁰ Isus spunje: "Voj vic viđe Jeruzalem opkolulit dă kătănji, atunšje voj ac šci kă u fi uništen. ²¹ Atunšje eje ăm regija Judeja trăbă să skepi ăm planinur, eje kari kustă ăm varuș trăbă să fugă dă akulo šă heje păm satur să nu mergă ăm varuș. ²² Kă ăm elje zălji dă osvetă kutotu stvarurlje dăm Kenvija svântă sor umplje. ²³ Jao alu elje kari ăs gărjonji ili rănješci pă căcă kupij ăm zălji kă bjeda šă mirgu protiv dă eje ominj u fi mari! ²⁴ Orikic ur muri pă špica dă mač šă ostali ur fi zarobulic ăntră mulci nacijur. Jeruzalem u fi kălkat dă la ominji kari nus židovi păn šje nu lji trešji vreme dă vladalală."

Isus svitešci kum su ăntoršji napoj pă pământ

(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)

²⁵ Isus spunje: "Akulo ur fi znakur, pă sori, lună šă pă šcevilje, šă ominji pă pământ ur fi ăm mari nevoljur, dă graju mari dă valovur. ²⁶ Sufličilje ominjilor lu lăsa dă frikă dă ha šje tek u vinji pă svet kă silurlje dăm nor sur zdrănjina. ²⁷ Šă atunšje jej ur svedočuli kă ju am vinjit Fišjoru Omuluj pă oblak ku mari pučeri šă ku slava. ²⁸ Kând u fi asta ujtăcävă sus šă răđikac kapičilje kă Dimizov vinji să vă oslobudulaskă."

Usporedbă dă ljemnu dă smokvă

(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Isus lju spus usporedbă: "Băgăc sama la ljemnu dă smokvă, šă alčilje ljemnji! ³⁰ Kit să punji listur, voj viđec kă vara ăj apropi. ³¹ Isto aša kând vi viđe asta kă u fi voj ac šci kă kraljevstva lu Dimizov ăj apropi.

³² Anume, ju pot zăšji: asta ominj kari kustă no fužji ăndărăt majnti dă šje kutotu asta no fi. ³³ Norurlje šă pământu u trešji ăndărăt, ali vorbilje amelji nikad nor trešji."

Fijec spremni dă Isusov dolazak

(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)

³⁴ Isus u zăs: "Nu lăsa brigur ăm sufljitic dă mănkarı, butură šă brigur dă asta kust, să nu vă dukă dăla Dimizov kă zuve poči să vijă dăm turdată. ³⁵ Kă u vinji pă toc bez obzira hundi kustăc pă pământ.

* 21,18 unu păr Isus svitešci dă maj mik dio la aje osobă. Jăl svitešci kă ăntrăgă osoba nu u propadali. Isus mar spunje kă orikic ur fi amurăc, a šijnjiva prišjepi kă duhovno alor nu lju fi njimika. 21,24 Iz 63,18; Dn 8,13 21,27 Dn 7,13

³⁶ Păzác dăm ala rănd pã toci vremilje. Šã arugăcävã sã fijej spremni sã skăpăc dă kutotu asta šje u fi, šã sã pućec sã fijej âm nenće ame la Fišjoru Omuluj fãrdă frikã.”

³⁷ Âm totă zã Isus ânvăca âm hram, ali nopće jăl fužje afarã šã âš fãšje lok la planina dă maslinur.
³⁸ Ali dă điminjaca rãkori, totă lume vinje sã puja ureci la Jăl âm hram.

22

Juda u izdalit pã Isus

(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Iv 11,45-53)

¹ Are dă apropi blagdan dă pita făr dă kvas šje sã čamã Pasha. ² Šã šefur da pop šã učitelji dă zakonu alu Mojsije planărze kum ar puće sã âl amori pã Isus ali alor lji are frikã dă lumi.

³ Atunšje Sotona u tunat âm Juda Iskariot, kari are unu dăm dvanaest (12) apostola. ⁴ Jăl u mers šã su ligizit ku šefur dă pop šã ku kapetanur dă hram kum ar puće sã âl izdalaskã pã Isus. ⁵ Jej asre fãloš dă aje šã sor ligizit ku Juda sã âj de banji. ⁶ Juda su ligizit šã atunšje su ujtat dă prilikã sã âl izdalaskã pã jăl afarã pã askuns făr dă lumi.

Priprema dă Pasha

(Mt 26,17-30; Mk 14,12-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)

⁷ Zuva dă Pita făr dă kvas, u vinjit pã kalji birkuca dă Pashã a aje trãbuje sã fijã žrtvovalitã. ⁸ Aša Isus u mânat pã Petar šã pã Ivan šã lju zãs: “Dušjec šã pripremilec večera dă Pashã pãntu noj sã mănãnj.”

⁹ Jej lor ântribat pã jăl: “Hundi gãndešc sã pripremilenj?”
¹⁰ Jăl lju zãs alor: “Punjec ureci, kum vinjec âm varuș, voj ac afla pã om kari dușji kantã dă apã. Sljedilecãl pãn la kasa hundi meržji. ¹¹ Atunšje zãšjec lu kapu dă kasa: ‘Učitelju ântrabã, ‘Hundi âj soba âm kari pot mãnka večera dă Pashã ku ućenici amej?’” ¹² Jăl cu arãta atunšje soba sus pã kat mari šã opremilitã ku kutotu. Fãšjec pripremurlje akulo.” ¹³ Aša jej ur mers šã ur aflat stvarurlje kum Isus lJOR zãs, šã jej ur fãkut priprema dă večera dă Pashã.

Zadnja večera lu Domn

(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)

¹⁴ Kãnd u vinjit šasu, Isus šu lot lok la masã, šã ku jăl asre dvanaest apostolur. ¹⁵ Jăl u zãs: “Ju am avut mari vojã sã am večera dă Pashã ku voj majnti dă šje uj patali ku morće. ¹⁶ Ju vã zãk kã nikad maj mult nu âj mãnka majnti dă šje no fi âm kraljevstva lu Dimizov.”

¹⁷ Atunšje u lot kljiștaru ku vin šã u dat hvalã šã u zãs: “Loc asta šã âmpãrcãc ântri voj. ¹⁸ Âm napoj, ju vã zãk, ju noj be dă plodu dă strugur pãn šje no vinji kraljevstva lu Dimizov.”

¹⁹ Isus u lot pita, u dat hvalã, u rupt âm dovã šã u dat la ućenici aluj šã u zãs: “Asta âj tela ame, kari u fost datã pãntu voj. Fãšjec asta âm ângãndãlã dă minji.” ²⁰ Šã isto aša dă pã mãnkari, jăl u lot kljiștaru šã u zãs: “Asta kljiștar âj novi zavjet âm sãnzilje amnjov, kari âj vãrsat pãntu voj.

Kum su aflat ala kari u izdalit pã Isus

²¹ “Šã ângãndešćici dă mãnji kã izdajica amnjov âj la masã apropi dă minji! ²² Ju Fišjoru Omuluj uj muri kã aša are skris âm nenći ali jao lu omula kari mu izdalit! ²³ Pã aje jej sor apukat sã sã ântrebi kari ar fãšji aje.

Isus mužešćci pã samopravedni ućenikur

(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)

²⁴ Isto aša su apukat unu svat ântrã jej, ka šjinji ar trãbuji sã fijã maj mari ântrã jej. ²⁵ Aša lju zãs jăl: “Ântrã poganj kraljevski domn vladalešćci pã jej, šã eje šje âs âm autoritet sã čamã humanitarac. ²⁶ Ali nu âj aša ku voj. Majbenji lasãc pã majmari dãm voj sã fijã hãl maj tãnãr, šã šefu ka sluga. ²⁷ Aku šjinji âj maj mari, gostu la masã ili poslužitelju kari âj konobar? Gostu âj ili nuj? Ali ujtãci ju mes ajišje ku voj ali ka sluga avostur.

²⁸ “Voj ac rãmas ku minji pãm ânšjirkalurlje amelji. ²⁹ Kum mu dat Tata Amnjov kraljevstva Mijã, aša isto, ju voj da avovã, ³⁰ pravo sã mãnkcã šã sã bijec la masa ame âm kraljevstva ame, šã sã šãdec pã prijestolje, sã sudulec pã dvanaest plemurlje dă Izrael.”

Isus prorokovalešćci izdaja alu Petar

(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Iv 13,36-38)

³¹ Domnu u zãs: “Šã tu šimun, šimun, punji ureci! Sotona u šjirut dopuștenje sã nji iskušulaskã ka pã pšenica âm sito.* ³² Ali ju mam arugat pãntu činji, dă ânkrida la ata sã nu kadã. Šã tu trãbã sã âmbãlurãc pã fracì atej kãnd vij âm napoj la minji.”

* 22,31 Đavao gãnde sã lji odvojuaskã dă la Isus ka kum seljak odvajalešćci pšenica dă la ljuskã.

³³ Petar u zäs: Domnje ju mes spreman sä mä duk äm čemicä šä sä mor ku činji!

³⁴ Isus u äntors vorba: "Lasä mä sä ac zäk kä kukošu no kukuruzu astäs majnti dä šje tu mi tägädi äm tri rändur kä nu mä kunošč."

Učenicí upozorulic dä šje u fi maj äm nencí.

³⁵ Isus u äntribat pä jej: "Känd vam mänat afarä fär dä ðibularuš šä fär dä täšč, ili cipiliš, arec äm šjeva ka potreba?"

Jej u zäs: "Njimika."

³⁶ Ali jäl u svätit: "Maj menkulo, dakä avec ðibularuš jec ku voj, šä isto aša šä taška šä dakä naj mač vindi šubac šä kumpärä unu. ³⁷ Kä sigurno träbä sä fijä umpljet dä minji šje are skris dä minji, anume: 'Jäl are smatralit dä zločinac' – isto šä asta u zäs svantä karči dä minji träbä sä fijä umpljet.

³⁸ Atunšje jej ur zäs: "Ujtäci Domnje, noj avenj doj mačur." Jäl u äntors vorba: "Aku äj dästul."†

Agonija lu Isus äm gardu dä Getsemanija

(Mt 26,36-46; Mk 14,32-42)

³⁹ Isus u mers aku la Planina dä maslinur, kum ave jäl običaj sä fakä, šä učenici aluj ur vinjit ku jäl. ⁴⁰ Känd u vinjit jäl pä lok, jäl u zäs alor: "Arugäcävä dä aje sä nu fijec änjširkac!"

⁴¹ Jäl u umblat ändärät dä la jej ka kum aj värli peträ, šä u kázut pä ðinuc, šä sä aruga. ⁴² Jäl u zäs: "Tata, dakä tu gändešč je klištarusta dä patnjä dä la minji! Jarä nu ame vojä sä fijä mar ata fijä fäkutä!"

⁴³ Pä asta andal däm nor u vinjit šä lu ämbälurit pä jäl. ⁴⁴ Kum are äm agonijä dä dušä, jäl su arugat maj menkulo, maj napeto. Šä znoju aluj su fäkut äm kapljicur, dä sänži kura pänä la pämänt.‡ ⁴⁵ Atunšje Isus su skulat däm aruguminí šä u mers äm napoj la učenici aluj. Jäl lju aflat kum sä kulka dä žalji. ⁴⁶ Aša jäl lju zäs: "Adišje vä kulkac? Skuläcävä šä arugäcävä sä nu tunäc äm änjširkalä!"

Isus äj izdalit

(Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Iv 18,3-11)

⁴⁷ Isus inka svite känd ur vinjit. Jej mulc ur vinjit dä pä jäl. Unu däm jej are šä Juda unu däm dvanaest apostolur. Jäl u vinjit dä apropi la Isus aša sä ä potä suruta pä jäl. ⁴⁸ Ali Isus ju zäs aluj: "Juda, izdalešci pä Fišjoru alu Omuluj ku surätalä?"

⁴⁹ Heje pä längä jäl vide šje u fi šä ur äntribat: "Domnje sä nji bäčenj ku mačurlje? ⁵⁰ Šä unu däm jej u luvit ku maču pä sluga lu popa mari, šä ju tjetj ureče.

⁵¹ Isus u zäs: "Läsäc aje sä fakä!" Jäl u pus mäna pä ureci šä lu iscjelilit.

Isus äj apukat

⁵² Atunšje Isus u zäs lu šefurlje dä pop šä lu kapetanurlje dä hram, šä lu bätärnji kari ur vinjit afarä protiv dä jäl: "Ac vinjit ku mačur šä ku palicur ka pä buntovnik? ⁵³ Nikad nac räðikat njiš žježijtu protiv dä minji känd arem ku voj äm totä zä äm Hram. Ali aku äj vreme avosträ šä sä vladalskä tama."§

Petar äl tägädešci pä Domnu aluj

(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Iv 18,15-18, 25-27)

⁵⁴ Atunšje jej lor apukat pä Isus, lor dus ändärät šä lor dus la kasa la maj mari popä. Petar sljedile pä däparči. ⁵⁵ Fok ur fäkut äm sredina dä udvar, šä kum šäde lume akulo, Petar u vinjit äntri jej. ⁵⁶ Una tänrä sluškinjä lu väzut kä šaði äm lumina dä fok, u mucät pä jäl tari šä u zäs dä pä aje: "Omusta are ku jäl isto."

⁵⁷ Ali jäl u tägädit šä u zäs: "Nu, ju nu mes. Ju nu äl kunosk pä jäl!"

⁵⁸ Nu mult dä pä aje altu om lu väzut šä u zäs: "Spunjim! Tu ješč unu däm jej! Ali Petar u äntors vorba: "Ju nu mes!"

⁵⁹ Hundiva unu šas altu om ku säla tvrdäle: "Sigurno, asta om are ku jäl, kä äj ä Galilejac!"

⁶⁰ Ali Petar u zäs: "Ju nu ščuv dä šje svitešč!" Šä točno atunšje känd inka svite, kukošu u kukuruzät. ⁶¹ Domnu su äntors šä su ujtat pä Petar. Šä vorbilje lu Domnuluj ur vinjit äm napoj la Petar, kum u zäs jäl: "Majnti dä šje kukošu u kukuruzä astäs tu mi tägädi pä minji äm tri rändur." ⁶² Šä Petar u mers afarä šä plängänt tari.

⁶³ Ominji kari äl päze pä Isus äš fäšje šjuf däm jäl šä äl bäče. ⁶⁴ Jej ur pus fljancä pä oč, äl luve pä ubraz šä sä akäca dä jäl: "Ajde prorokulešci! Spunji nji šjinji ču luvit äm ubraz?"

⁶⁵ Šä jej ur zäs maj mulci uräci vorbi aluj.

22,37 Iz 53,12 † 22,38 Aku äj dästul Asta ar puče sä fijä: 1) jej ari dovoljno mačur, ku alčilje vorbi: "aku avenj dovoljno mačur" ili 2) Isus gändešci jej sä šče sä svitaskä dä aje kä ari mačevur: "Dästul äj asta svat dä mačevur". Känd Isus svite kä ar trbuji sä kumpiri mačevur, jäl lji svite dä opasnosti ku kari su aflu. Jäl anume nu gände sä kumpiri jej mačevur šä sä borulaskä. ‡ 22,44 Äm starogrčki rukopis nu ari 43. i 44. redak. § 22,53 vladalskä tamaAje äj vreme känd Sotona lukrä.

Isus ăm nenće la mari sud

(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)

⁶⁶ Dă răkori ăm alta ză, bătărni dă lumi, una ku șefurlje dă pop șă učitelji dă zakonu alu Mojsije, ur adus pă Isus ăm nenće dă sudu alor. ⁶⁷ Jej ur zăs: “Spunjinji dakă ješč tu Krist.”

Jăl u ăntors vorba: “Să vă spuj nu mac ănkredî mijă, ⁶⁸ șă să vă ăntreb pă voj, voj numa ac ăntorșji vorba. ⁶⁹ Aku dă aku maj menkulo ju, Fișjoru alu Omuluj, uj fi ăm pučeri pă desna parci dă măna lu Dimizov.”

⁷⁰ Šă jej toc ur zăs, “Atunșje tu ješč Fișjoru alu Dimizov?”

Šă jăl u ăntors vorba: “Da baș kum zășjec! ju mes!”

⁷¹ Atunșje jej or zăs: “Șefălj dokazur maj mult nji trăbujă? Noj sângur anj auzăt dăm gura aluj!”

23

Isus la Pilat

(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)

¹ ăntragă gărmadă dă lumi sor skulat șă lor adus pă Isus la Pilat. ² Šă jej sor apukat șă adukă optužbur protiv dă jăl: “Noj anj aflat kum strikă pă lumi. Jăl u zabranalit șă să plăčaskă porezu lu Cezar. Jăl tvrdălešci kă jăl ăj Krist Car.”

³ Pilat lu ăntribat: “Ješč tu Kralju dă Židov?”

Isus u ăntors vorba: “Da kum aj zăs tu.”

⁴ Pilat u zăs atunșje lu șefurlje dă pop șă lu gărmadă, “Ju nam aflat njimika dă șje laș optužuli șă suduli.”

⁵ Ali jej șă maj tari navalale: “Jăl bunulešci pă lumi. Jăl u vinjit șă ănvăca ăm Galileja șă ăm Jeruzalem.”

Isus ăm nenće lu Herod

⁶ Kănd u auzăt Pilat kă să svitešci dă Galileja, jăl u ăntribat: “Ăj omusta dăm loku Galileja?” ⁷ Kum are informiran Isus pripadale alu autoritetu lu Herod, Pilat lu mănat la Herod kari are ăm Jeruzalem atunșje.

⁸ Herod are fălos kă veđi pă Isus. Kă dă mult gănde să ăl vadă pă jăl daje kă u auzăt mult dă jăl, șă Herod să nadale kă lu vide să fakă čudur. ⁹ Herod svite mult, ăntriba mulci, ali nu ju fost ăntorsă njiș una vorba. ¹⁰ Glavni popur șă učitelji dă zakonu alu Mojsije asre isto akulo șă jej ur zăs tari mar optužbur protiv dă Isus. ¹¹ Atunșje Herod șă stražurlje aluj ăș fășje šodă dăm Isus șă ăl fășje bulănd. Jej lor ămbrăkat pă jăl ăm haljinjur dă kralj șă lor mănat la Pilat. ¹² Šă ăm aje ză Pilat șă Herod kari asre dužmanj una pă alt aku asre urtaș ăm napoj.

Isus ăm napoj la Pilat

(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

¹³ Atunșje Pilat u čimat una pă glavni popur șă pă vladari șă pă lumi. ¹⁴ Jăl lju zăs: “Voj ac adus pă omusta kă bunule pă lumi ali ju vă uvjerălesk kă kănd ăl ispičem nam aflat njiș șefălj krivică am jăl. Jăl nu ăj dăvină njiș dă una krivică dă șje ac optužulit. ¹⁵ Njiș Herod nu aflat njimik ăm jăl, kapu lu mănat ăm napoj la noj. Ukratko jăl no făkut njimika să zavredilaskă kaznă dă morči. ¹⁶ Ju uj da să ăl bičalaskă benji benj șă luj slăbuză.

Krist ili Baraba

¹⁷ * ¹⁸ Ali jej ur mužjit ăm grupur tari șă ăm sălă, “Ăndărăt ku omusta! Noj găndenj să ăl slăbož pă Baraba!” ¹⁹ (Baraba are ăm čemică kă bunule pă lumi ăm Jeruzalem șă kă u amurăt.)

²⁰ Pilat daje gănde să slăbodă pă Isus șă aša lju svătit alor ăm napoj, ²¹ Ali jej tot ur mužjit maj menkulo: “Punjecăl pă krușji!” “Punjecăl pă krușji!”

²² Atunșje po treći rănd, jăl lju svătit alor: “Adișje? Spunjecăm șje rov u făkut omusta? Ju nu pot afla njimik rov să zaslužulaskă morči. Aša luj dă să ăl bičalaskă șă atunșje lăsa să fugă.”

²³ Ali jej mužje majmenkulo maj tari, șă zahtjevale să ăl puğă pă krușji. Šă napokon jej kăpătat șje gănde. ²⁴ Pilat u dat zapovjed să să fakă kazna șje ur zahtjevalitu jej. ²⁵ Aša ăm tokmă ku zahtjevula, jăl u slăbuzăt dăm čemică pă om șje u răđikat bună șă u amurăt ali jăl u ăntors pă Isus la jej să ăl puğă pă krușji.

Pă Isus ăl punji pă krușji

(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

²⁶ Šă kum lor dus ăndărăt pă Isus, jej ur apukat pă om șje să čima Šimun, dăm Cirena, kari vinje akasă dăm sat. Jej ur pus krușje pă jăl să dukă ăm loku lu Isus. ²⁷ Multă lumi ăl sljedile pă Isus șă mujer kari

^{22,69} Ps 110,1 * ^{23,17} ăm bătărni grčki rukopis ăj: ¹⁷ “Jej ave običaj pă festival kă are obavezalit pă unu dăm zatvoreniș să slăbodă afară.” Vejs Mt 27,15; Mk 15,6.

plănžje șă žalale pã jăl. ²⁸ Isus su ăntors la jej șă lju zăs: “Mujerilje dãm Jeruzalem, nu plănžjec pãntru minji, mar plănžjec pãntru voj șă pãntru kupiji avoștri. ²⁹ Kã anume u vinji vremi† kãnd ur zãșji lume, “Blagoslovuliçi ăș elje kari nikad no ar avut șă injimilje kari nikad nor purtat kupij șă cãcãlje kari nikad nor avut lapçi ăm jelji!”[‡] ³⁰ Lume sor apuka atunșje șă zãkã lu planinur: “Kãdec žos pã noj!” șă lu đalur: “Astupãcãnjil!” ³¹ Kã dakã fașji dastafelji stvarur lu ljemnjilje verž, șje nar puće șă peci uskat?”[§]

³² Akulo asre isto doj alci, amãndoj kriminalci kari trãbã șă fiğã pus pã krușji șă mori ku Isus una. ³³ Kãnd ur vinjit pã loku șje șă čima osu dã kap, jej lor apukat șă lor pus pã krușji, una ku doj kriminalci, unu pã desna, unu pã leva parće aluj.

³⁴ Șă Isus u zăs: “Tata amnjov, jartãlji kã jej nu șćijã șje fașji.”* Șă vojnici ur skos kockur șă șã ămperci dãm coljilje aluj ăntrã jej.

³⁵ Lume stãce șă șã uğa; șă vladarur asre akulo șă ăl rãde: “Jăl u spasalit pã alci. Aku dakã ăj Krist, akuljes dã la Dimizov, lasã șã șã spasalaskã sãngur!” ³⁶ Kãtãnjilje isto ăș fașje șjuř dãm jăl. Șă jej ur vinjit șă u ămbijet aluj ucãř.† ³⁷ Jej ur zăs: “Dakã jeșć tu kralju dã Židov, spasaleșćići pã činji sãngur!”

³⁸ Sus dã la kap are skris pã grčki, latinski șă ăm hebrejskã lğimbã: “Asta ăj Kralju dã Židov.”

Doj pljačkaș

³⁹ Unu dãm eje kriminalc kari ăș re puș pã krușji ku Isus ăl vredeile șă jăl u zăs: “Dakã jeșć tu Krist, atunșje spasaleșćići, șă pã noj isto!”

⁴⁰ Altu kriminalac lu muğit pã elși șă u zăs: “Naj frikã dã Dimizov, kãnd či dușj pã ista kaznã? ⁴¹ Tu șă ju șćenj ista pravedno kaznalic. Noj anj kãpãtat nagrada dã lukrurlje relji, ali omusta no fãkut njimika.”

⁴² Atunșje ju zãs lu Isus: “Isuse, ăngãndeșćići tu dã minji kãnd vij ăm kraljevstva ata.”

⁴³ Isus ju zãs ăm ănturșjalã dã vorba: “Anume, ju ac zãk cijã: astãș vi fi ku minji ăm Raj!”

Morče lu Isus

(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Iv 19,28–30)

⁴⁴ Kãnd are hundiva dãmñjaza, ăntunjirișjeme u astupat ăntreg pãmãntu pãn ăm tri (3) șasur, ⁴⁵ kã sorilje are ăntunjirișjit. Șă zavjesa ăm hram† su tijet pã pola. ⁴⁶ Atunșje Isus u plãns ăm graj tari șă zãșje: “Tata ăm mãnjilje atelji ju puj duhu amnjov.” Kãnd u zãs Isus asta, jăl u murit.

⁴⁷ Kãnd u vãzut asta kapetanu șje u fost, jăl u slavalit pã Dimizov kum u zăs: “Omusta are sigurno pravedan!” ⁴⁸ Șă totã lume kari sor akuljes șă vadã kum lor punji pã krușji, kãnd ur vãzut șje u fost, ur mers akasã șă ăș bãce dã žalje maričepturlje. ⁴⁹ Ali toc kari ăl kunușce pã jăl șă mujerilje kari ur vinjit ku Isus dãm Galileja stãce șă șã uğa dã đaparçi.

Ăngrupala

(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

⁵⁰ Are om șje șă čima Josip. Jăl are član dã mari viječe dã židov. Bun om șă pravedan ⁵¹ kari no dat pã prav lu svrha șă lu lukrurlje alu alci. Jăl are dãm Arimateja, unu varuș la Judeja șă are dãm unu kari așćipta kraljevstva lu Dimizov. ⁵² Omusta u mers la Pilat șă lu ăntribat dakã poçi kãpãta tela lu Isus. ⁵³ Jăl u lotu žos dã pã krușji șă u ănvãlit ăm plahtã. Șă lu pus ăm gropã șje are sklesalitã dãm petrã ăm kari inka njime no fost ăngrupatã. ⁵⁴ Zuva dã pripremã are șă zuva dã șabat vinje.

⁵⁵ Mujerilje kari ur vinjit ku Isus dãm Galileja isto ăl sljedile. Jelji ur vãzut grupa, șă kum are tela aluj postavalitã. ⁵⁶ Așa ur mers ăm napoj șă ur pripremit uloj șă parfemur, ali pã zuva dã Șabat jej șă odmarale dã pã zapovjed alu Mojsije.

24

Isus șã skolã dãm morc

(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

¹ Dã rãkori dã elși zuva dã șãptãmãň mujerilje ur mers la gropã, șă adușje uloj ku miros șje ur pripremit. ² Jej ur aflat petrã* kã u fost ăntorsã ăndãrãř dã la gropã. ³ Kãnd ur tunat jej nor aflat

† 23,29 Asta vremi u vinjit 70 aj dã pã Krist. Kãtãnjilje dã Rim u opkolulit șă uniștilit Jeruzalem șă u murit pã mulc židovur. ‡ 23,29 Ăm aje vremi kupiji ăm Jeruzalem ur trpãli taru urãř. Atunșje ominji ur gãndi kã ăj maj benji dã ominj sã nu ajvi kupij. Nuj tugã maj mari kãnd vejs kum kupiji alor pataleșći ili mori. 23,30 Hoș 10,8 § 23,31 Uskat ljemnu maj tari arđi dã kit verđi ljemnu. Arđala značaleșći patalalã ili kaznã. Isus are pã krușji ka verđi ljemnu daje kã jăl nu zaslužilut sã arđã (șã trpãlaskã). Ominji kari u odbacalit pã Isus as re ka uskat ljemnu. Zaslužilut sã arđã (șã patalaskã) dã grehurlje alor. * 23,34 Șă Isus u zăs: “Tata amnjov, jartãlji kã jej nu șćijã șje fașji.” U nekim starim grčkim rukopisima ne nalazi se ova rječenica. 23,34 Ps 22,18 † 23,36 Ocat je bilo jeftino piće koje su obični ljudi pili. Vojnici su ismijavali Isusa dajući jeftino piće nekome tko tvrdi da je kralj. 23,36 Ps 69,21 ‡ 23,45 zavjesa ăm hram Asta zastor are 25 metara dã nalt șă odvajale svãnt loku dã la hram. * 24,2 petrã Asta are mar, isklesan okruglã petrã dovoljno mari șã askundã ulaza dã marmãnci. Trãbuje maj mulc ominj șã maknalaskã petrã.

tela lu Domnu Isus. ⁴ Ša atunšje, känd inka stäce akulo äm šok, ujtäci! Doj ominj stäce längä jelji äm colji šje svitläze. ⁵ Ša kum mujerilje ur pus kapičilje žos la pämänt dä frikă, ominji lJOR zäs: "Adišje kutăc pä om äm kust änră ominj morc?" ⁶ Jäl nuj ajiše. Jäl u uskrnulit! Ängändecävă šje vu zäs jăl känd are inka äm Galileja: ⁷ "Trăbă Ju Fišjoru Omuluj sâ fjuv dat äm mänjilje lu ominji rej ša sâ mă puji pä krušji daje sâ uskrnulaskă pä treća ză."

⁸ Atunšje jej sor ängändit dä vorbilje aluj. ⁹ Känd sor äntors dä la gropă kutotu asta ur spus Jedanaest apostolur alu toc. ¹⁰ Jelji as re Marija dăm varušu Magdala, Ivana ša Marija, mumăsa lu Jakov, kari u adus hiru la apostolur. ¹¹ Ali puvešče alu mujeriljelje lju su väzut alu apostolur kă svite bulunzemi, dä aša nu lJOR änkrižut. ¹² Ali Petar su skulat ša u aljirgat la gropă. Akulo u stat sâ sâ ujci äm nontru, ša u väzut numa coljilje. Atunšje u mers äm napoj la urtašjiš sâ sâ äntrebi šje u fost asta.

Isus su arätat la učenikur pä kalje äm Emaus

¹³ Äm aje ista zuva doj učenikur märžje äm lok Emaus, šjeva ka jedanaest (11) milja dăm Jeruzalem. ¹⁴ Jej svite una ku alt šje u fost. ¹⁵ Atunšje känd svite ša känd sâ änrtriba dä kutotu aje, Isus sängur u vinjit ša u umlat ku jej. ¹⁶ Ali alu oči alor are uskratalit sâ nu äl kunoskă pä Isus.

¹⁷ Isus lju änrtribat pä jej: "Ša šje raspravljalec aša iskreno känd umblăc?" Ša jej or stat trišč.

¹⁸ Unu dăm jej, unu kari sâ čima Kleofa, ju äntors vorba: "Ješč tu jedini stranac äm Jeruzalem kari nu ščijă šje u fost ajiše äm zadnji par zälji?"

¹⁹ Isus u änrtribat: "Šje u fost?"

Jej ur äntors vorba: "Dä Isus dăm Nazaret. Jäl are Prorok, om bălour äm djelur, ša äm vorbi äm nenće lu Dimizov, ša la lumi. ²⁰ Ša šefurlje dä pop ša pä anoštri poglavarur lor sudulit pä jăl pä morči, ša jej lor dat sâ äl puji pä krušji! ²¹ Noj nji nadalenj kă äj jăl ala unu kari u otkupili Izrael. Ša pä längä aje astäs äj mari treća zuva dä atunšje. ²² Ali pä aje kutotu orikiči mujer dăm grupa anostră nju iznenadalit benji benj. Dä răkori dä điminjacasta jelji ur mers la gropă. ²³ Jelji nu ur aflat tela aluj, mar ur vinjit äm napoj sâ nji zăkă kă ur väzut vizijă dä andelj dä kari ur zäs kă Isus äj äm kust. ²⁴ Orikič dăm grupa anostră ur mers la gropă sâ vadă ša ur aflat kum ur spus mujerilje ali nu lor väzut pä jăl."

²⁵ Ša Isus lju zäs: "O voj ominj bulănz ša äm sufljičilje avoštri ščec ljinoš sâ änkriđec šje ur zäs proroci! ²⁶ Nar trăbujı Krist sâ patalaskă dä toči stvarurlešče ša atunšje sâ tunji äm slava alu Dimizov?"†

²⁷ Jäl u spus majmenkulo šje are zäs dä jăl, äm toči svănti kenvijur; su apukat ku Mojsije ša pä m toc Proroci.

²⁸ Känd ur vinjit sus la sat la kari märžje, Isus su arätat äm namjeră sâ mergă majmenkulo. ²⁹ Ali jej lor astrăns sâ rämăji jăl. Ur zäs jej: "Rămănji ku noj. Mar äj kasno. Zuva äj mar člitită." Atunšje jăl u mers äm nontru sâ rämăji ku jej.

³⁰ Atunšje känd ar ku jăl la masă, Isus u lot pită, u blagoslovilitu ša u rupt äm dovă ša lju dat alor. ³¹ Aku oči alor puće sâ vadă, ša jej lor kunuskut.

³² Ša jej ur zäs una la alt: "Nu arđe sufljičilje anoštri känd svite jăl ku noj pä kalji, ša känd nji objasnale jăl svăntă kenvijă?" ³³ Atunšje jej sor skulat ša ur mers äm napoj äm Jeruzalem. Akulo ur aflat pä jedanaest apostolur una pä kupă, ša pä orikič alci ku jej. ³⁴ Ešče lJOR spus: "Domnu anume u uskrnulit, ša su arätat la šimun."

Isus sâ arată la deset apostolur

(Iv 20,19-23)

³⁵ Ša jej ur spus šje ur päcăt pä kalji, ša kum lor kunuskut känd u rupt pita.

³⁶ Čak ša känd svite dä aje šje ur päcăt, Isus stäce akulo änră jej ša jăl lju zäs: "Putuljală fijă ku voj! ³⁷ Jej as re zubunjič ša änfrikušac kă jej gände kă vedi šjort.

³⁸ Ali Isus u zäs: "Adišje vi frikă? Ša adăšje vinji sumnjur äm sufljičilje avoštri? ³⁹ Ujtăcävă la pišjorilje amelji ša la mänjilje amelji! Ujtăcävă ju mes! Punjec mänjilje ša uvjerilecävă, kă šjortu nari karnji ša osă kum videc ku ja am." ⁴⁰ Känd u zäs asta jăl lju arätat mänjilje ša pišjorilje. ⁴¹ Ali dä řalušuja mari, jej inka nu änkriđe, ša sâ čudule. Jäl lju zäs: "Avec ajiše šjeva dä mänkat?" ⁴² Jej jur dat aluj dărab dä pešči fript. ⁴³ Isus u lot ša u mänkat äm nenće alor.‡

Änvăcala alu Isus

⁴⁴ Isus lju zäs: "Asta äj aje šje ju vă svitem avovă känd arem inka ku voj: kutotu stvarurlje dä minji as re skrišă äm Zakonu lu Mojsije, ša äm kenvijurlje dä prorok ša äm Psalmur trăbujı sâ sâ ispunulaskă." ⁴⁵ Atunšje jăl lju dăsvăkut gändurlje alor sâ potă sâ prišjepi svăntă kenvija. ⁴⁶ Jej u zäs: "Asta äj skris äm svăntă kenvijă: 'kă Krist trăbă sâ patalaskă ša sâ uskrnulaskă dăm morc pä treća ză. ⁴⁷ Isto aša änkăjală

† 24,26 Asta značalešci početku alu Isus dä vladalala, čast ša slava.

‡ 24,43 Asta u řakut sâ lji arači kă nuj duh, kă duhovur nu mänănkă.

šă jirtala dă grehur ar trăbuji să fi jă propovjedalići ăm numilje aluj alu toći nacijurlje aša Dimizov lju jirta grehurlje alor, šă să să apušji elši ku Jeruzalem.”⁴⁸ Voj ščec svedoci dă stvarurlješće. ⁴⁹ Šă ju ăj mănă žos pă voj Duh svânt šje Tata amnjov u igirit. Ali rământjec ajiše ăm varuš păn šje nu vic fi ămbrăkac ku pučeri dă sus!”[§]

Isus meržji ăm nor

(Mk 16,19-20; Dj 1,9-11)

⁵⁰ Isus lju dus dă apropi ăm Betanija. Jăl u răđikat mănjlje ăm sus šă lju blagoslovulit pă jej. ⁵¹ Šă kănd lji blagoslovule pă jej, jăl u fost răđikat šă dus sus ăm nor. ⁵² Jej să klanjale la Jăl, šă ku fulușuje mari sur ăntors ăm Jeruzalem, ⁵³ šă ăm hram cjelo vreme ăl blagoslovule pă Dimizov.

[§] 24,49 ămbrăkac ku pučeri dă sus Sila alu Dimizov u astupa isto ka kum coljlje astupă pă osobă, ku aje u kăpăta sila dă Svânt duhu să svjedočulaskă lu alci dă Isus.